

העולם הזה

פרשת המסתורין

של סדום

דגול, חבלה או
טמיון?

כיצד קבר דב יוסף

30 מיליון ל"י

מס' 980

י"ח באב תשס"ז

28.7.56

האחיד 400 מ"ר

שוח 19

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62239. המערכת איננה אחראית עבור תוכן ה' מודעות, כולל מודעות המתפרסמות תחת הכותרת "רוח לצרכן", "רוח לנסוע" וכו' הסוכנות ונערכות על-ידי המערכת.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורכת-משנה:
רוב איתן, אורי סלע
עורך כיתוב:
סילבי קשת
הכתב הראשי:
שרא חרגיל
חברי המערכת:
עורך תבנית: אהרון צור
צלם המערכת: אריה קרו
הצייר הראשי: עורך דפוס: מנהל מעבדה: שמואל כותור אריה אריאל נתון ורן

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.16 י"י

עוריאלי קרליבך המנוח לא היה אחד ה' חובבים של העולם הזה. אולם היה לו שר' פוס עתונאי חותך. כשעבר אהרון דולב, לשעבר כתב העולם הזה למערכת סעריב, אמר קרליבך בדיוח השנתי שלו על פעולות המערכת, שהוא מקוה כי דולב "יתקדם גם בעתיד... מבלי לאבד את היתרונות הר' בים שבסגנון אכסניו הקודמת בהעולם הזה".

נכרתי בפסוק זה בשבוע שעבר, כשזכה דולב, צבר תל-אביבי, בסקופ בינלאומי: היה זה הוא ששאל את ניקול' בולגאנין כי מוסקבה על יחסו לישראל, בולגאנין נתן לו רמז בעל חשיבות עולמית: שהוא מוכן לבקר בישראל אם יוזמן, וגם להושיט עז' רה סכנית מובן שמעריב' הבליט את השיחה בהדגשה.

למחרת היום נטלתי ליד' את כל עתוני הבוקר, כדי לראות כיצד הם מוסרים ידיעה זו. מי שאינו מכיר את עתונאי ישראל, יכול היה להיות מופתע: אף לא עתון אחד הז' כיר את שמו של דולב. כולם הודיעו רק כי בולגאנין דיבר עם "עתונאי ישראלי". הארץ אפילו הכתירה את ידיעה כולה בש' מותיהם של רויסס, וייסד פרס וטוכנות הידיעות הצרפתית, כאילו היתה זאת ידיעה שאין לה שום קשר עם עתונאי ישראלי.

צרות עין אופיינית זו היא את הקללות הממאירות ביותר של העתונות הישראלית. קנאת עתונים אינה מרבה חוכמה, אלא רק חוסר כבוד עצמי.

★ ★ ★
אנו, בעתון זה, התרגלנו מומן להתיחס

לחופעה זו בולזול פילוסופי. כקורא חותך אתה שמת בהדאי לב לכך שאנו מקפידים בכל מקרה לציין את שמותיהם של העתון' נאים והעתונים שאנו מצטטים אותם, אפילו כשהמדובר בעתונים המעתיקים בכל יום רביעי את מיטב ידיעותינו (בעיקר ממדור תצפית) מבלי להזכיר לעולם את המקור.

דחקא שבוע שעבר ניתנה לנו דוגמה בר' לט. בצפת התקיים משפט נאשמירהמנהג בקרית-שמונה. גילויי העולם הזה עמדו בר' מרכז החקירות באותו יום, והוזכרו פעמים רבות. אף לא עתון אחד (כולל בטאונים הר' מפלגות אשר גילויי העולם הזה ממש הצילו את שליחיהן במקום) לא מצאו לנכון להז' כיר קטעים אלה של הישיבה ואת שם העתון.

אחרי מאות מקרים בהם הוזכרו העתונים "שבועון מסוים", כדי להתחמק מן הצורך להזכיר את שם העולם הזה, נולדה אצלנו במערכת בדיחה. מישהו הציע להחליף את הגדרת העתון בראש הגיליון, לקרוא לו: "העתון המסוים ביותר במדינה".

★ ★ ★
מצאתי בעתון אמריקאי מודעה מערכתית שאנו מוכרח לחזור עליה:
"כמה מקוראייני היקרים הודיעו לנו שהם מצאו שגיאות בדפוס בעתון. עלינו להסביר כי אנו משתדלים לתת לכל סוג של קוראים את אשר הם מחפשים בעתון. ישנו סוג של קוראים המחפש שגיאות".

למי שיש חוש חסד, נראה כי הדבר הזה הוא חסד מופלג. אולי יש מי שיש חוש חסד, נראה כי הדבר הזה הוא חסד מופלג. אולי יש מי שיש חוש חסד, נראה כי הדבר הזה הוא חסד מופלג.

בסיום שינתי ומספר מכונות שחנו בשטח אסור חספו תלונות. משש באותה שעה עז' רה לפני הקפה מכונות, במקום שאסורה בו חניה ובמרחק של פחות מ-12 מטר מפניה הרחוב, במושב הקדמי ישבו, בניגוד לחוק, שלושה נוסעים — נבר ושתי נשים.

אחד השוטרים רשם תלונה אך משנישג למסרה לבעל המכונות, נרתע לפתע והסתתר משם במהירות. הסיבה? נהג המכונות היה עמוס בניגוריון. מור מאד ססגון מפנה הר' משטרה מרשה לעצמו דברים שאזרח פשוט היה נענש אילו ביצע אותם.

אזרח, תל-אביב

על רגל אחת
מספרים שהיה איש אשר נפצע קשה בר' תלונה וזאשר נסע על משכבו קראו לרופא, שפסק כי יש לקטוע את שתי רגליו של הר' פצוע על מנת להציל את חייו. אמנם, היתה קיימת אפשרות אחרת, להוריד חלולה תרופה חזקה חדשה, אך הרופא הסביר לבני המשי' פחה כי הסכנה בתרופה החדשה היא לא מבוססת והיא יכולה להצילו אך גם יכולה לגרום למותו.

אז התווכחו בני המשפחה... ולבסוף באו לידו פשרה: נקטעה לו רגל אחת והחזקה חצי וריקה. הפצוע מת לפנות בוקר. מדיניות תנו הכלכלית וההיצונית מתנהלות באותה צורה.

יורם דלמר, תל-אביב

איום אריב
אני מודה לכם על פירסום מכתבי הקודם (העולם הזה 977). כתוצאה מפירסום זה חז' פיע לפתע בבית' מר יעקוב עיני, מוכיר מפא"י לעניינים ערביים. הוא איים עלי כי אכרו כל מה שיש לי — כולל הרשיון להח'

ורת אבי, שניתן לי לא מכבר על-ידי שר' המנים — אם לא אבליס מי ואפסיס להחריע על אי-הצדק שנעשה לי.

עלי לציין כי מר עיני היה דווקא אריב בהשקפת איומיו. הוא אפילו הכביח לנסות ולהשיג עבורי משרה — כמחלק מכתבים מכית לכיתו

בעיטה בעברית
כל חכבור לכם על סימולכם הנחרד בפישי' חק הכדורגל כפוסקבה (העולם הזה 979). כחובכ ספורס מושבע, עקבתי אחר כל הר' עתונים באותם הימים ואחם היחידים שהז' לחתם להביא שלל צילומים כה נרול במחיי' רות כזו.

יוחנן מירון, תל-אביב
ובכו, יוסלה מרימוביץ' כתב וציילם בש' בילכם, מח' עכשיו אני מבין למח שלא היה לו זמן להקביע איוה שער או שניים... עוזי בירנפלד, בתים

אני רק מסוה שתוצאת המישיחק לא נכ' עה מכר שנס חורדורוב היה עסוק אותה שעה בכיסוי המישיחק בשביל חולכם חז'ה. אנו, אולי תעשו מיעל לאומי ותבקשו כי אילין ומישיחק הרוסיים לכתוב ולצלם כש' בילכם כמישיחק הנומלין?

חיה בלומנסל, ראשון-לציון
אם יספיקו ללמוד עברית עד אז. מה היה קורה אילו משרד החוץ שלנו היה דורש בכל תוקף ששחקני הנבחרת הר' רוסית שיבואו לשחק כאן יחליפו קודם את שםם לעברית? האם היינו שומעים כרריו על החלוצי הימני תוציא-ל-לשון (מאמיושין) המעביר את הכדור במסירה ארוכה לתייש' נמי (מישינקו) ותיישני' לנתן גורי (איגור נאטו) המשלת פצצה ישר לרשת של חורר' רוב — סליחה, חורר' יעקב בלדמן, חיפה

גופית-שרת
הירד לצלם שלכם על תמונת משה שרת בנופיה, המסמין לאשתו, כשהיא יוצאת מן המפלחת בסדום (העולם הזה 979). אני חז' שב שזוהי תמונת חשנה. אבל צץ בלבי חשד... הרמויות קצת קטנות ויכיר' לות להיות סתם דמויות אחרות.

אלמור, בוש, תל-אביב
יבוש הקורא בוש על חסדו. להלן צילומו המלא של שר החוץ לשעבר בגופיה, בסדום.

משה שרת בסדום

זכות טבעית
כתבתם כמעט עמוד שלם על מר זכאי מקריית שמונה (העולם הזה 978). רבות הן משפחות בארץ הנקראות בשם זכאי, מרוע, אם כן, לא יספסמם את תמונתו של הנציץ האכדה המצלמה לצלמי העולם הזה?

יעקב זכאי, חיפה
גם צלם העולם הזה סבר כי זכאי זכאי, ויתר הזכאים, זכאים לראות את תמונתו של מנהל החברה לפיתוח קרית-שמונה. יצ' חק זכאי, אולם הוא עצמו סבר אחרת, סירב להצטלם.

ההמשך
דור אפסר בישראל לעורר פולמוס חריף והפגנות על, למשל, השאלה: האם ללנין היה זמן וזמן או שחורף לא לא יקום איש להפגין נגד התעשרותו של פקיד זה או אחר על חשבון שלם המסים או מפעלה זו או אחרת נגד חופש האזרח?

... הצעה היא שדור ההמשך הולך בתלם זה כולל לא רק ג'ובניקים אלא גם חלק גדול מאותם האנשים שהנישו לנו את המ' דינה על משג של כסף. הפסיכים המוצעים לייצר הסוב חוקים וקוסמים כנראה יותר ממושגים מיושנים כנון כבוד עצמי, מוהר מידות והתנגדות לרע.

אהרן ברט, עכו

עקבתי בעיניי אחר כתבותיכם על המצב הפוליטי וגילויכם על השחיתות במנגנון הממשלה. מוב לרעת שישים לוחמים ביש' ראל הנוגלים בחוק ובדבר, אולם נראה כי השחיתות והסחטנות חזקה הרבה יותר מן הקולות הבורדים והעוקים נגדה... אני רק מסוה שאם תתבסס ישראל ותמשיך להח' קיים, יצליח דור כריא יותר לטהר את הר' אוויריה.

ג'ק שולמן, בולוואי, רודזיה הדרומית

צריך להגיש משפט
המאמר על העולה החרשח דהאן (העולם הזה 977) כולו כתב אשמה אחר גרול נגד העובדת הסוציאלית בצפת. הן תפקיד עובר סוציאלי הוא: לעזור לאדם לעזור לעצמו. ... נעשה עוז' לאותה צעירה על-ידי הר' בחור שהבטיח לה נשואים וחי אתה סתם חורשים בצפת ועוזה ללא כתובת, ועוד הכ' ניסה להריון. על העובדת הסוציאלית לה גיש תביעה בשם הכחורה נגד אותו בחור, כי יש מה מקרה של הבטחת-שוא של נשוי אים ושל נמישת ילד. כמובן, אין זה שיקום סופי, אך הבחור היה חייב לשלם עבור הר' אשה הזאת וכל כסף שהיתה מקבלת חיה מקל את מצבה.

יואל ויסנר, רמת-ישי

בעיות ילדים
חורתי נתונה לכם עבור המאמר על חילד' בנילים שונם (העולם הזה 976). בחור מר' רה הנני לבקשכם להתחיל בסדרו חרש' אשר יעסוק בעניני' חינוך למיניהם. מרור זה יכול להיות לעזר ר' להורים המתלבטים בר' בעיות חינוך ילדיהם.

אסתר דנסון, חיפה

עודה על העצבים
מרוע כתבתם אליקים העצבני (העולם הזה 979)? אני דווקא מכיר את איש שורת הר' מתנבנים אליקים העצבני והוא כלל לא איש כזה...

דוד מרכוס, ירושלים
כן, אבל הקורא מרכוס אינו מכיר את הר' מניה של העולם הזה בשעות העבודה הבו' ערת ביותר. הוא עצבני מאד.

רצח דייחאן (המשך)
סתני על זכרוננו הקצר של הקורא מלכילא נרינוואלד (העולם הזה 978). ש' נעלם ממנו משום מה שדיחאן היה חבר מפלגתו עור באמסטרדם.

תנועת המורתי שם שלחתה לארץ-ישראל כשליחה ואף הוציאה לכבודו גיליון מיוחד של עתונה. הוא אף נסע אז בקרונ הרכבת ההולנדית המפלכית — בה הייתה נוסעת בדרך כלל המפלכה — אף זאת למי נקשת סתניו המורתי הולנדר.

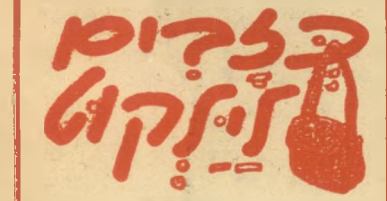
בתניעו ארצה, הוא ניתק את קשריו עם המורתי מאחר והשקיה באמסטרדאם הרקובה שלם, והתקרב אל הרבנים דאסקין וזונר מלר, מנהיגי אגודת ישראל דאס. מניאד התחילו לרד לתניו. על כן, אין פלא שמלכילא נרינוואלד מתאנה לו... מכה אותו בונד בעם ישראל ופושע מיני.

יעקב חיימון, תל-אביב

גורמי הרצח
במשך חורש ימים קרו ארבעה מקרי רצח' באשקלון. הסיבה תהיה ברורה לכל אחד, אם יסור לאשקלון ויראה את מאות האנשים המתהלכים ברחוביה הראשי ולכל אחד שלם צמוד לצדו אקרה, משי כמו בטקס, דש' יונות לנשק, השפעתם של הסרטים הקרמלי' לליים וסרטי קאובוי, חוסר מועדונים לר' בות, המטח שנוצב כתוצאה מחמצב הבטחוני והכלכלי — כל אלה גורמים למצב אינוה ולשימוש בנשק כתחליף לשפה המקובלת. נעים לעדרי, אשקלון

מבט ממרחקים
קראתי את רשימותיה של נציגת הולנדר מפינס בנות העמים, שהתפרסמו בעתון מקומי. מסתבר שהדבר, אשר ממנו התרשמה הכי הרבה בכל מסעה היה יופיה ואישיותה של אופירה ארו. היא כותבת שהעברית הישר' ראלית עשתה רושם רב על הבנות שהיר' שם, בהתנהגותה המצינונית ובמיוחד בקשירת הידידות בינה לבין נציגת מצרים.

ורדה היגנטליך, אמסטרדם, הולנד

יהודה לא התבלבל

באחד מיליות הקיץ, החלטנו לע' רוך קומיזיץ שיכיל מכל טוב, מ' תפוחי-אדמה וקפה ועד ענבים, אבר' סיחים ותרגולות צליות. וכאן היתה הבעיה העיקרית: מאיפה נגדיל תר' נגולת.

בחרנו בינינו שלושה חברה מך המעולים שבסחבנים ושלחנו אותם לאחד הלולים שבמושב. בבסחון הת' קרבו השלושה אל הלול, פתחו את הדלת אן לרוע מזלם צלצל פעמון' אזעקה, שהיה מחובר במנגנון מיו' חך בביתו של הלולן. בעל הלול' תפס מקל עבה והתקרב אל הלול' בשאלה: "מי שם?"

החברה כבר ראו את סופס לנגד עיניהם. אך יהודה לא התבלבל וע' נה בקול צרוד ודק: "זה אנחנו. התרגולות".

המושביניק נרגע וחזר לישון. אברהם לרנר, גת-רמון

העולם הזה

שערורייה חסרת-תקדים אופפת את מפעל האשלג בסדום. ממדיה מגיעים לשואה כלכלית. רבים ניסו בשבועות האחרונים לבחוש בה — ולא כולם בכוונות טהורות. פוליטיקאים ועיתונים, שאחדים מהם הזדיינו בחצאי-אמיתות ובשקרים ממש, ניסו לדוג דגים פוליטיים מפוקפקים במים המלוחים של בריכות-האשלג. „העולם הזה“, שאינו צד בויכוח ושאינו לו מטרה מפלגתית לשרת, מגיש בזה את הדו"ח האובייקטיבי הראשון, פרי חקירה ממצה ללא משוא-פנים. הוא מקווה כי בזאת יעזור לטהר את האווירה, ליצור בסיס לויכוח ענייני, ולתרום תרומה לדיוניה של ועדת-החקירה הבלתי-תלויה שמונתה החודש על-ידי השר בנטוב.

(ראה שער)

כאילו לא סרה הקללה מן המקום. יד הר-סנית מסתורית שוב רבצה עליו. כמה עשרות ממיטב הכוחות הצעירים בארץ, ובראשם רמטכ"ל לשעבר של צבא-ההגנה, הקדישו את כל כוחם להפעיל את המפעל החשוב ביותר של מדינת-ישראל, השוכן ליד חוף ים-המזרח. רחוקים ממשפחתיים, בתנאים חלוציים שאין רבים דוגמתם בארץ, ניסו להעמיד על רגליו ענק תעשייתי שכבר בלע כמעט 30 מליון לירות יקרות.

השבוע עוד היו מאמצים אלה רחוקים מרחק עצום מההצלחה. תחת ענק יוצר, דמה ייצור האשלג לגמד שחפני, הגוטה

יאמרו האנשים אל לוט: „... כל אשר לד בעיר, הוצא מן המקום. כי משחיתים אנחנו את המקום הזה, כי גדלה צעקתם את פני ה' וישלחנו ה' לשחיתו... השמש יצאה על הארץ... וה' המסיר על סדום ועל עמורה גופרית ואש מאת ה' מן השמים. ויהפוך את הערים האלה) ואת כל הכיכר ואת כל יושבי ה' ערים וצמח האדמה...“

למעלה מארבעת אלפים שנה עברו מאז ירדה קללה זו, הנוראה ביותר בתולדות ה-אנושות, על סדום. אך החודש היה נדמה

ריגול, חבלה — או טיפוס? מה גרם לכך ש-28 מיליון הלכו לטמיון במפעל האשלג? מי אחראי לגדולה בשערוריות הכלכליות? אשפי סדום

העולם הזה, כוחות שאפשר לזהותם ול-הילחם בהם.

השערורייה החדשה של סדום, אחת הישואות הכספיות המחרדות ביותר של המדינה, היא יצירת בשר-דום, ואת האשמים בה אפשר למצוא בתהליכי חקירה פשוטים. אם יש בכל הפרשה משהו בלתי-טבעי ואלי-אנושי, הרי זה מידת הטיפוס, השחצנות או הזדון של האחראים לשערורייה, מידה החורגת מתחום הדמיון הנורמלי.

הצדק מחייב כי אחראים אלה יתגלו בירור ויועמדו לדין הציבור — ושהחפים מן הפשע יזוכו מכל דופי. זוהי מטרת דו"ח זה.

ממשלת ישראל הלאימה את מפעל ים-המלח לפני ארבע שנים. היא נטלה לעצמה מניית-יסוד הנוגעת לה רוב מוחלט בהכרעה, ולקחה כ-60% מן המניות האחרות. תמורתן היא קיבלה על עצמה את החובות של החברה הפרטית הקודמת, נתנה לה מניות של החברה החדשה בשווי של מליון ורבע ל"י ושלמה לה 390 אלף ל"י באגרות חוב הקשורות במטבע חוץ. שותף נוסף בהון המניות: סולל-בונה.

באותו רגע היתה לממשלת ישראל יד חופשית לגמרי בהנהלת המפעל. היא מטרה את סמכותה לשר האחראי — שר הפיתוח, דוב יוסף, עליו היה מוטל תפקיד ברור וחד-משמעי: להפעיל את המפעל, להחזיר

בכל רגע לצנח אפיים ארצה ולהפיק את נשמתו. היה זה כאילו התערבו כוחות אל-אנושיים מסתוריים, שליחים של עולם אחר, כדי למנוע את הפרת הקללה העתיקה. העיר שנחרבה בצורה כה מחרידה מפני שלא נזר צאו בה אפילו עשרה צדיקים, סירבה לקום לתחיה גם אחרי שהתקצו בה עשרות צדיקים מכל כנפי הארץ.

★ ★ ★

הקללה החדשה

מי שאינו מסתפק בהירוורים על כוחות-סתר שמעבר לתחום הטבעי, עלול לגלות גורמים הרבה יותר קרובים, שגרמו לקללה החדשה על סדום. יתכן שאמנם פעלו כאן כוחות-סתר, אולם הם היו כוחות מן

אשר המלומדים נוטים להאמין שהיתה מאורע היסטורי ממש. יס'המלח המקורי השתרע בשעתו מי-החולה ועד ל-40 ק"מ מדרום לחוף הדרומי הנוכחי של יס'המלח. פניו היו אז גבוהים מפני הים התיכון. אולם במרוצת הזמן הצטמק הים, הצטמצם רק ל-חלק הצפוני של הים הנוכחי. מאוחר יותר, כתוצאה מרעש-ארץ, או בגלל עליה פשוטה של פני הים, פרץ הים את מחיצת הקרקע שחיברה את הלשון עם החוף המערבי, כ"סה את כל השטח המהווה כיום את החלק הדרומי של יס'המלח. יתכן מאד כי הערים סדום ועמורה שכנו בחלק פורח זה, שהופך רה עד אז על-ידי נחלים הקיימים גם כיום על פני השטח או מתחת לפני המים.

* שנתמנה לתפקיד זה ב'1963, עם הקמת המשרד.

(2) התעלה הגדולה, המעבירה את מייחם אל הבריכות, בעזרת תחנות שאיבה חזקות. אחת מהן היא התחנה מס' 2, הנראית משמאל (10), המעלה את המים מן התעלה אל הבריכות. (3) חדר האוכל. (4) משרד המנהלים. מן הבריכות עוברת תמיסת האשלג

מן הים אל השק:

● **שלב ראשון:** תחנות שאיבה אדירות שואבות את המים מים המלח, מעבירות אותם לאורך תעלה ארוכה לתוך בריכות גדולות ("בריכות המלח").

★ ★ ★

● **שלב שני:** בבריכות המלח מתחילים המים להתאדות. כתוצאה מכך שוקע המלח בתחתית הבריכה.

★ ★ ★

● **שלב שלישי:** אחרי שקיעת המלח, מועברים המים מבריכות המלח לבריכות אחרות ("בריכות הקאנאליט"). בבריכות המלח נשאר רק המלח, והוא מוחזר לים בעזרת זרם של מים מתוקים. למדינה אין שימוש בכמויות עצומות כאלה של מלח טהור. רק כמות קטנה ממנו מגיעה לשווקים של עקרת הבית.

★ ★ ★

● **שלב רביעי:** בבריכות הקאנאליט ממשיכים המים להתאדות, וכתוצאה מכך שוקע הקאנאליט בתחתית הבריכות. הקאנאליט הוא חומר לבן הדומה בצורתו לשלג, והוא מורכב מאשלג וממאגנזיום.

★ ★ ★

● **שלב חמישי:** אחרי ששקע די קאנאליט, מופעלת בבריכה דוברה (או "פונסון") הפועלת כמו טרקטור גדול המורכב על סירה. הדוברה נעה לאורך הבריכה, שואבת את גבישי הקאנאליט, יחד עם כמות מסוימת של מים, לתוך צינור גמיש נייד. צינור זה מעביר את התמיסה למסמך השדה.

★ ★ ★

● **שלב ששי:** מסמך השדה הוא דוד קוני גדול, בו מסתובבת התמיסה

בנוף המרהיב שכן מפעל האשלג, הנראה כאן כולו. הצלם צילם את המקום כשגבו אל בריכות הקאנאליט העצומות, שאינן נראות בתמונה. בקצה הימני נראים הריימואב, שהם מעבר לגבול. בתמונה: (1) הריימואב, אשר למרגלותיו שוכן מחנה פועלי המפעל.

בהדרגה צוות חדש. אולם כל מחשבה כזאת היתה מדוב יוסף והלאה.

היעד הראשון שלו היה לסלק את האיש שהקים את מפעל האשלג. יש מאין, חרף מכשולים אנדיים: ראש חברת האשלג הקר דמת, המנהל משה גובומייסקי (78). גובומייסקי נכשל בהשגת הכסף לחידוש העבודה אחרי מלחמת העצמאות. לדבריו, היתה לו כשלוש זה סיבה שסוטה: מדי הופיעו בי עיר אמריקאית כדי לגייס הון, היה הנציג הישראלי הקרוב ביותר מוזרו להפריח ש' מועה שהממשלה עומדת להלאים את המפעל. איש אינו מעוניין להשקיע כסף במפעל שעומדים להלאים אותו.

גובומייסקי, האיש המנוסה ביותר בישראל בכל הנוגע לאשלג, סולק כליל על ידי דוב יוסף. יחד עמו סולקו כל חותיקי החברה, כל המומחים שאי פעם עסקו בייצור אשלג. במקומם גייס דוב יוסף צוות חדש. לצוות זה היתה תכונה עיקרית אחת: משרתת עם דוב יוסף עצמו: מעולם לא נגעה ידם בטיסה אחת של תמיסת אשלג.

★ ★ ★

שר הפיטפיתוח

לא היה די בסילוק המנוסים. היה צורך לסלק גם את פירות נסיונם, את שיטות העבודה שהתגבשו בנסיון השנים ושהוכיחו את עצמן למעשה כתנאים המסויימים של ים המלח.

דוב יוסף הטיל על צוות טכנאי להמציא תהליך חדש של עבודת חזיקוק. הטכנאים לא איכזבו אותו. הם המציאו תהליך שנראה מצויין על גבי הגייר, ושהיה שונה לחלוטין מן התהליך הקודם. הוא חיב, כמו כן, את פסילת המפעל הישן, היחיד שעמד באותו רגע מוכן לעבודה.

זאת היתה ההחלטה הגורלית, שהסביעה את חותמה על כל אשר קרה מאז בסדום. אם אפשר לדבר על קללת סדום, הרי החד לטה זו הכילה את קללתה.

מי החליט אותה?

ההחלטה נתקבלה על ידי דוב יוסף בכבוד ובעצמו. היועץ העיקרי שלו בענין זה היה איש זר: אדם בשם סטרלצוף, באיכות החברה האמריקאית לבנין מפעלים כימיים (סי.סי.טי.).

זה היה בשנת 1954. שתי שנים יקרות כבר עברו מאז ההלאמה. בארץ התקרבה עונת הבחירות. דוב יוסף נתקף לפתע פאניקה. הוא הרגיש כי הקאריירה האישית שלו היתה מונחת עתה על כפות המאזניים. נצחון או כשלון בסדום, פירושם היה נצחון או כשלון שלו.

יוסף לא למד מעולם את הכלל העתיק: "אל יתהלל חנוך כמפתח". כלל שהוא נכון שבעתים כשהמדובר בפיתוח ממש. הוא אהב תמיד להצהיר הצהרות מצלצלות, לזרות מסביבו מספרים רברבניים. לו יכלו הפיטפוטרים לבוא במקום מעשי הפיתוח, היה יוסף שריהפיתוח האיריאלי. תחת זאת יכנס להיסטוריה רק כשר הפיטפיתוח.

המצב בסדום היה בכל רע: שום יצור רציני לא נראה אפילו באופק. לפתע קם השר והורדע, לשמחת אורחי המדינה ולתדהמתם של כל העובדים במקום: בשנת 1955 תייער המדינה 150 אלף טון של אש-

לו את מעמדו כגורם ממדרגה ראשונה לריכישת מטבע חוץ.

על גבי הגייר, היה החשבון פשוט למדי. בעזרת הבריכות הקיימות ובתוספת הבריכות החדשות שבנייתן היה בשלב ביצוע, אפשר לייצר 135 אלף טון אשלג לשנה, כ-400 טון ליום. כל טון של אשלג נמכר במחיר של כ-12 לירות שטרלינג בגמל חיפה. ההכנסה השנתית: שבעה וחצי מליון ל"י.

זה היה החשבון לפני ארבע שנים. מ' אותו רגע השקיעה ממשלת ישראל 28 מליון לירות במפעל. היתה זאת השקעה במ' לוא מובן המלה — הכסף שקע באדמת סדום כטיפות מים באדמת בצורה, בחלקו, מבלי להשאיר אחריו שום עקבות.

כעבור ארבע שנים ו-28 מליון ל"י גר' אית המציאות של חורש יולי, 1956, כך: הייצור היומי מגיע בקושי רב ל-100 טון ליום, רבע מן התפוקה המובטחת. מדי חודש בחודשו בולע המפעל 350 אלף ל"י, מכניס רק 150 אלף ל"י. מדינת ישראל מפי' סידה עליו בכל יום 6666 ל"י. במושגים של תקופת יב' המגן, זהו הפסד שבויע של טוס מוסקטור או טאנק שדמן.

המדינה היתה חוסכת כסף רב לו הש' תמשה בבריכות הגדולות של סדום לגדל קרפיונים.

★ ★ ★

מעמקי השחצנות

איד חושג נם כלכלי הפוך זה? הס' רטים מצטרפים לספר לימוד מיוחד במינו: ספר שעל כריכתו צריכה להתנוסס הכותרת "איד להרוס מפעל".

בשעת ההלאמה, היה קיים מפעל חזיקוק ומנוסה בדרום ים המלח. הוא הוקם בשנת 1934, כאחיו הצעיר של המפעל הצפוני, שנפל בינתיים לידי הירדנים. תוך תקופת עבודה של 18 שנה התפתח בו צוות רחב של מומחים ופועלים.

מבחינה כלכלית השיג צוות חזיקוק זה הישג מזהיר, כשהצליח להגיע לתפוקה של 150 טון ליום. על אף העוני הכלכלי של החברה הישנה. מבחינה חלוצית הצטיין ב' החזיקוק מעמד בנקודת הידיעה. שהקשר הי' חיד שלה עם הישוב היהודי היה על ידי הפלגה בסירת מוטור אל המפעל הצפוני, מרחק של 70 קילומטרים על פני המים. מבחינה לאומית רשם קומץ זה דף מזהיר במלחמת תש"ה, כאשר סירב למלא את פקודת ההתנשגה של המטכ"ל, והגיש את סדום למדינת ישראל על מגש של זיעה, התנזרות וסבל.

כל זה לא ענין את השר החדש. עקרון אחד ויחיד הדריך אותו: כל מה שקיים הוא פסול מעיקרו, יש להתחיל את הכל מחדש לגמרי.

קשה לצלול כיום למעמקי השחצנות של שר שלא עסק אף רגע אחד בחייו באשלג, ושלא ניהל אף יום אחד בחייו מפעל תע' שייתי, אך שקיבל על עצמו לפסול את נסיונם של אותם אשר ייצרו אשלג בים המלח במשך דור שלם.

אדם צנוע יותר היה קובע קו הפוך: לתת למפעל הישן לעבוד כסדרו, להשאיר במקום את כל הצוות החזיקוק, להקים בצדו לאט לאט מפעל החדש וגדול יותר, להדריך

עיני הציבור, הנהלת המפעל ומשרד הפיתוח — מעשה אונאה שקשה למצוא לו הגדרה.

● התהליך כולו הומצא ללא שום בדיקה רצינית, מבלי לבחון אם הוא בכלל ניתן לביצוע בסדום. במידה שהיו בדיקות, נעשו במעבדה — גם הן לא היו שלמות. ברגע שהחלו להחזיק את המפעל החדש, פשוט לא ידע איש בכסחון אם התהליך החדש מסוגל לפעול.

● העבודה החלה לפני שנגמר אפילו התכנון. כשנגמרה הקמתו של החלק ה' ראשון, רק הגיעו התוכניות של החלק ה' אחרון.

● מעולם לא ישבו המומחים לעבד תקציב מפורט של המפעל. למפעל הממלכתי הגדול ביותר של מדינת ישראל, בו הושקעו עשרות מליוני ל"י מכספי האומה, פשוט לא היה קיים תקציב.

● המפעל החל מחלק עבודות לקבלנים בחפון. אחרי שחיסל את המחלקה הסכ' גית החתיקה והמנוסה שלו. עבודות אלה נמסרו מבלי להחתים את הקבלנים מראש על חוזים. ברוב המקרים נחתמו החוזים רק זמן רב אחרי התחלת העבודה, כשה' חברה לא יכלה עוד להכתוב תנאים כל שהם לקבלן.

● הרוב המחולט של הקבלנים היה חסר כל נסיון בעבודות מסוג זה. חוסר נסיון זה גרם לביובו צעום ולביצוע רשלני של העבודה.

● במפעל הממלכתי הגדול הזה לא היה קיים מוסד לביקורת שהתאים לגודל ההון צאות. לא היתה כל אפשרות לבדוק אם הקבלנים, ובראשם סולוב'ונו והחברה ה' אומית להנדסה שהוא קבלן פרטי, ממלאים בכלל את תנאי החוזים, או כדי למנוע גניבות ומעילות ממש. מעילות כאלה היו

לג. באותו רגע לא ייצרה המדינה אפילו קילוגרם אחד של אשלג.

★ ★ ★

השר משחק פוקר

תוצאות הממשיות של הבטחה זו הן כיום נחלת הכלל: בשנת 1955 ייצ' רה מדינת ישראל בסך הכל 14 אלף טון של אשלג, זה היה כ-10% מן המובטח. גרוע יותר: זה היה רק כרבע מן הייצור של אותו המפעל לפני מלחמת תש"ה, בימי ההנהלה של גובומייסקי.

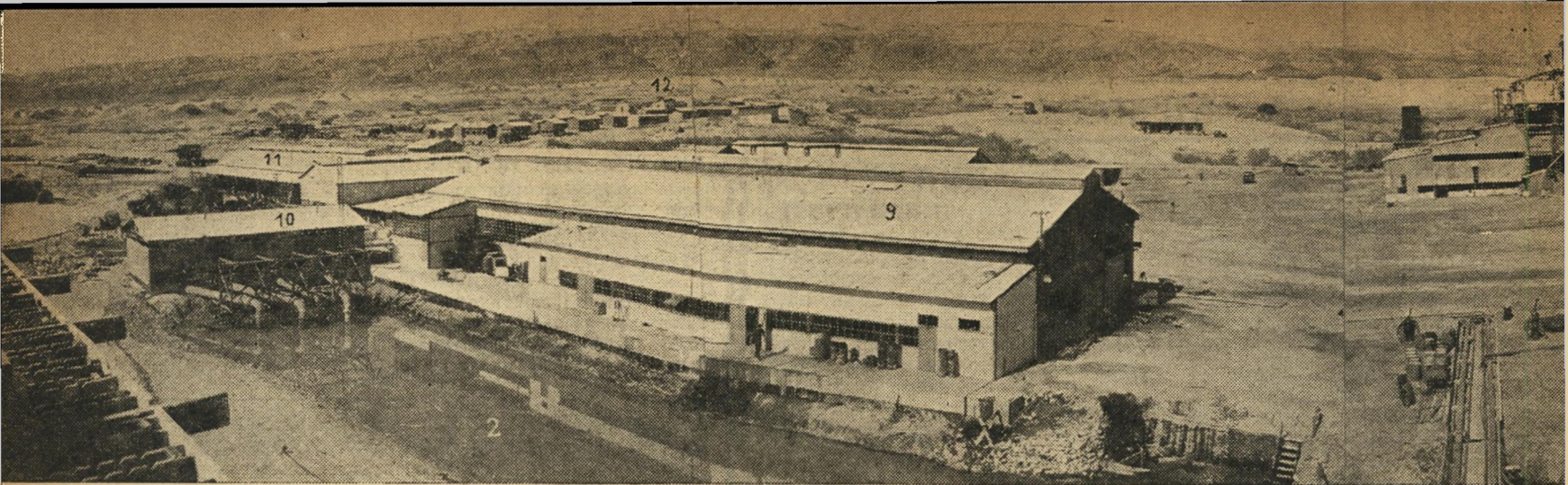
פחות ידועות התוצאות הסכניות של הב' טחה זו. דוב יוסף קרא למשרדו את טכ' נאיו. הוא נתן להם הוראה חד-משמעית: לגמור את הקמת המפעל בכל מחיר. הוא הציג להם לוח זמנים דמיוני. דוב שפירא, מנהל המפעל הבטיח להגשימו.

מאותו רגע החל מירון שגועני שהיה הרהאסונות. הכל נעשה בחפון, ללא בדיקות מספיקות. הותקנו חיבורים זמניים, ש' לא יכלו לעמוד בעומס רציני של עבודה. העיקר היה לגמור איך שהוא — ולו גם רק למראית עין.

כדי להבין את אשר קרה, חייבים לשחזר את התהליך הדוביוסיפי כולו:

● תחילה הוחלט על תהליך חדש ל' גמרי, שלא נבדק מעולם בתנאי הארץ ושלא קיים דוגמתו בשום מקום בעולם כולו.

השבוע טענו מהנדסי חברת הדשנים, ש' תיכננו את המכונות. כי מעולם לא עלה על דעתם להקים מפעל ל-135 אלף טון. לדבריהם, היה כל התיכנון מבוסס על 80 אלף טון אשלג לשנה בלבד. אם טענה זו אינה שקר לשם הגנה עצמית, הרי שפירוש הדבר כי שריהפיתוח העלים את הדבר מ'

האדיר (9) המייצר 5000 ק"ש (11) בתי-המלאכה. (12) מחנה פועלי סולל-בונה. במרחק של כמה קילומטרים מימין נמצא הכפר אל-סאפיה, כיום הוא נמצא מעבר לגבול. שימוש במים המתוקים של כפר זה, היה חוסך מאות אלפי ל"י למדינה מדי שנה בשנה.

מתמדת). אם חל הקילקול הקטן ביותר באחד המיתקנים. נפסק הייצור במפעל כולו. כך יכול קילקול זעיר ביותר לגרום לחבלה חמורה. כל יום של הפסקת הייצור עלול לעלות למדינה, בתקופת תפוקת-השיא בה, סך של 24 אלף לירות.

גם זה לא היה כל כך גורא לולא התעקש דוב יוסף לחסל את המפעל הישן של גור בומייסקי כיחידה עצמאית. חלק ממיתקני המפעל הישן פשוט פורקו. שאר מיתקניו צורפו למפעל הייצור של המפעל החדש.

במלים אחרות: כשישנו קילקול במפעל החדש, אין גם המפעל הישן יכול להמשיך בעבודתו. גם בו נפסק כל הייצור לחלוטין. אפילו כשיש צורך בהרצה של מכונה חדשה במפעל החדש, נפסק כל הייצור במפעל הישן.

היה זה כאילו הובטח מראש שהמפעל לא יעבוד לעולם.

★ ★ ★

ריגול בינלאומי?

שנים אנשים המסרבים בהחלט לה- אמין שמצב זה יכול היה להיווצר במק- רה. הם סבורים כי גם הערמת כל הסימ- טום האנושי במקום אחד לא היתה יכולה לגרום לסגרנות כלכלית זו. הם מאמינים כי פעול כזו כוחות נוספים, כוחות-סתר שחיבלו במיד במפעל החשוב ביותר של מדינת-ישראל.

ישראל היא המדינה היחידה בעולם ה- מפיקה אשלג מן הים. אולם אין היא המ- דינה היחידה המייצרת אשלג. ישנם יצרנים גדולים יותר ממנה, המפיקים אשלג ממח- צבים. יצרנים אלה מאורגנים בקארטל * ער- למי, שחבריו העיקריים הם גרמניה, צרפת וספרד.

מדינת ישראל סירבה להצטרף לקארטל זה. עוד חברת האשלג של גובומייסקי עש- תה את החשבון שהיא יכולה להציל יותר כגורם עצמאי בשוק העולמי, מבלי להש- תערב לקארטל העולמי שהיה עלול לצאת על צימצום התפוקה ולקבוע לחברה המקו- מית סוכנויות ושחקים בלתי-כדאיים.

בחירה חופשית של השחקים חשובה מאד לישראל, כי כיום תפוח שוק עצום לשלג באסיה המזרחית. לוא הצליחה ישראל לשוק את האשלג שלה שם, היה להחץ הפוליטי של מדינות אלה עלול לתרום תרומה חשובה לשבירת המצור המצרי בתעלת-סואץ ובמפרץ אילת. אולם שיקולים מדיניים מסוג זה לא היו מעניינים את הקארטל, שעיקר דאגתו להבטיח שדרכי-השיוק הרגילות של חבריו לא יופרעו, וכי לא תהיה עליה בהיצע העולמי היכולה לגרום לירידת המחירים.

הקארטל העולמי שותק זמנית בגלל מל- חמת-העולם, אולם קם לתחיה מחדש במלוא כוחו. כאשר החליטה מדינת-ישראל לחדש

(המשך בעמוד 18)

* קארטל הוא ארגון של מספר חברות עצמאיות, לשם תיאום מיכסות התפוקה בי- ניהן, קביעת מחיר אחיד, חלוקת השווקים, וכיו. מקור המושג בגרמניה, שם הוקמו בשעתו קארטלים רבים לפי פקודת הממ- שלה. כדי לחסל על המאמץ המלחמתי. הקארטל הראשון הוקם בשנת 1910, וניה דווקא קארטל האשלג.

למפעל החדש (5) שחלקו השמאלי משותק לחלוטין, ניצב ליד המפעל הישן (6) העובד כעת. משם עובר האשלג המזוקק למיתקן-היבוש, אשר רק חלק ממנו בולט בתמונה (7), ומשם למחסן התפוזרות הגדול (8). החשמל מסופק עלידי הגנרטור

כך מיוצר האשלג

כתוצאה מפעולת הציר המרכזי, תוך כדי סיבוב יוצאים המים מלמעלה, ואילו הקארנאליס הסמיך נשאב דרך קווי-הצנורות למפעל עצמו. (כשתגיע התפוקה לממדים גדולים יותר, יצטרך חלק מן התמיסה לעבור ישר מן הפוטונים למפעל, מבלי לזכות תחילה לטיפול מסמין-השדה).

★ ★ ★

● **שלב שביעי:** במפעל עוברת התמיסה כמה מסמכים נוספים, הדואגים לכך כי האשלג יגיע לאחוז הנוכח בתמיסה המועברת אל בית-הזיקוק השכן.

★ ★ ★

● **שלב שמיני:** בבית-הזיקוק עובר הקארנאליס תהליך כימי, המפריך בין האשלג לבין המאגנזיום, המאגנזיום, מתכת חשובה שייצורה מחייב אספקת חשמל אדירה, אינו ניתן לפי שעה לניצול, והוא מוזרז לברכות יחד עם המים.

★ ★ ★

● **שלב תשיעי:** האשלג הנקי עובר דרך תנור מסתובב לשם ייבוש, מועבר משם למחסן. חלקו מוכנס לשקים, חלקו מועבר בתפוזרת, לפי דרישת חקונה.

★ ★ ★

● **שלב עשירי:** אם ישנם מתקנים מתאימים, אפשר להעביר חלק מן האשלג תהליך של זיקוק נוסף, לשם ייצור אשלג משובח במיוחד, נקי כמעט לחלוטין. אשלג זה יכול לשמש לצורכי התעשייה, והוא מכניס מחיר גבוה יותר. כאשר יתחיל המפעל החדש לעבוד, ישמש חלק מן המפעל הישן, לפי התכנית, לזיקוק נוסף זה.

★ ★ ★

בשפע: בעבודות שבוצעו לפי עקרונ הרגבי (בלי מחיר קבוע, אלא על סמך חשבון ה- הוצאות של הקבלן) גרשמו פועלים שלא עבדו, נקבעו סוגי-מקצועיות ודרגות-משכר- רת גבוהים לפועלים פשוטים (שקיבלו מש- כורות נמוכות), גרשמו כמיות מלש שלא סופקו, הוקמו סוללות לבריות החדשות שהיו נמוכות מן הקבוע בחוזה ושללא הוש- קעו בהן חומרי-העבודה שנקבעו. קבלנים מטימים גנבו בצורה זו מאות אלפי לירות מקופת-המדינה.

סימן מובהק למצב זה הוא הנהל של סידור החשבונות. לא פעם קרה שסולל- בונה ויתר, אחרי משאומתן של חמש דקות, על 30 אלף לירות מהחשבון של 100 אלף לירות.

אם נתגלתה גניבה, נעשה הכל לטשטשה. קבלנים גרמו במקרים רבים לסילוק עובדים בלתי-רצויים להם, בנוסף פרשת שטסטר. במקרה אחר, כשמסר איש-החברה על גניבה מסוימת למסטר, נוף בו משרד-הפיתוח של דוב יוסף.

כדי למנוע את גילוי-השחיתות, הקימו הקבלנים משטר של טרור בין עובדיהם, השתדלו לשחד את סקחי החברה אין ספק שמלחמת-העצבים המנוהלת עתה נגד מרכזי מקלף נובעת במידה רבה מן העובדה ש- מקלף החליט להעביר את חשבונות העבר לביקורת קפדנית. הקבלנים המועלים מעוני- ינים באופן חיוני לספקו בעוד מועד.

● מחוסר תקציב מוכן מראש, לא היה גם כסף לשלם לקבלנים. הצטברו חובות עצומים, בתוספת רבית קצוצה, שחייבו את המנהל הכללי להקדיש את עיקר זמנו ל- התרוצצות בין המוסדות הכספיים לגיוס הכסף.

לו היה דוב יוסף יושב ומשחק פוקר

מאותו רגע התרחשו האסונות בזה אחר זה, כאילו תוכננו עלידי מות שטני.

● מסמין-השדה היחיד של המפעל, ש- הוקם עלידי חברת-בת של סולל-בונה, שקע על יסודותיו לתוך הקרקע. היה צורך להפ- ית זעירות של חומר.

* הרון גריגורי אלכסנדרוביץ פוטיומקין (1739-1791), המאהב העיקרי של הצארית יקטרינה השנייה ומושל אוקראינה, ניסה להסתיר בפני יקטרינה את הכשלונות של מייבצי-ההתיישבות שלו. כשביקרה הצארית באזור, הקים פוטיומקין במרחק מן הכביש מייבנים של קרטון וזב, שנראו מרחוק כ- כפרים חדשים.

סיק את הייצור כדי לגלות את הסיבה ולתקנה.

● בבית-הזיקוק נשבר הציר המרכזי של מסמין אחר, שבשום פנים אי-אפשר היה לצפות לשבירתו. היה צורך להבטיק את כל הייצור ולהזמין חלקים חדשים.

● התנור החדש לייבוש האשלג, שהוזמן מחוץ-לארץ, לא עבד למעלה משנה, אחרי שבאכוח הספק קיבל משום-מה אישור בכ- תב שהוא בסדר.

● מכונות רבות אחרות נמצאו בלתי- ראיות לשימוש, אחרי שקנו בכסף מלא מן החברה הקודמת אך לא נבדקו. מכונות אלה הזמנו לפני עשר שנים, אוחסנו חמש שנים תמימות בתנאים אימים בחיפה ובסדום.

● כמה מן המכונות נתגלו, אחרי הת- קנתן, כבלתי-מתאימות בכלל לתנאי הייצור של סדום. נסתבר כי המכונות תוכננו ל- העברת בוך באזור החולה, לא להעברת תמיסת-אשלג בסדום. היה צורך להביא מומי חים מיוחדים מטעם הייצור האמריקאי, כדי לבדוק את המכונות ולנסות לתקן.

● אחרי שהדוברות המתוקנות, שהן כלים עדינים מאד, הגיעו רק למחצית כוח תפוקתן, הוזמנה דוברת גדולה מיוחדת ("דראגרי"). משום מה התאחרה אספקתו של מכשיר זה בשנה שלמה, דבר שגרם לעיכוב גדול נוסף של הייצור. כשהותקן סוף-סוף, נסתבר כי החשמל לא הגיע ל- מקום, ושיש צורך להשקות את העבודה עוד יותר עד להארכת הקו.

● פרט קטן אך אופייני: כדי להקל על חייהם הקשים של העובדים באקלים הנורא של סדום, הוזמנה החברה עשרות יחידות יקרות של מיזוג-אוויר, הפועלות על יסוד של קירור מרכזי. מכשירים אלה נרכבים כיום מתוסר שימוש — כי רק אחרי ש- הגיעו, נתברר שאינם מתאימים לצרימי ה- מחנה. ההפסד הנקי: כרבע מיליון לירות, חלקן במטבע-חץ.

עבודה זו, כמו רוב העבודות שנמסרו ל- קבלנים בסדום, שולמה על-פי בסיס של "קוסט פלוס" — היינו כיסוי כל הוצאות הקבלן בתוספת רווח מובטח בגובהה של אחוז מסויים מן ההוצאות. ככל שהקבלן גרם לניפוח ההוצאות, כך גדל גם הרווח שלו באופן אוטומטי.

★ ★ ★

זרם האסונות

כ **התקלות בייצור** לא היו נוראות כל כך, לולא הנהיג דוב יוסף את השיטה הגאונית החדשה, שאושרה על-ידי הממונה האמריקאי. בגלל שיטה זו הפכו התקלות לאסונות.

המפעל הישן היה בנוי על העקרונ של יחידות נפרדות. כל יחידת-זיקוק היתה עצ- מאית. אם התקלקלה יחידה אחת, יכלו האחרות לעבוד כסדרן, והנזק היה קטן.

השיטה החדשה של המפעל החדש בנויה על עקרון הפוך: כל גראם של אשלג חייב לעבור את כל המיתקנים, לזרז לאורך כל המפעל. (מכאן שם השיטה: "זרימה

העם

הילדה הקטנה

ישראל עמדה השבוע במרכז ההתעניינות. המזכיר הכללי של האו"ם הקדיש כמה מ"ימיו היקרים כדי לפייס את ראש-ממשלתה (ראה להלן). חברי הקונגרס האמריקאי דרשו לספק לה נשק. להשפעת אוהדיה היה חלק בביטול ההצעה האמריקאית להגשים את החלום היקר ביותר ללב מצריים: הקמת הסכר הגבוה באסוואן.

מה נתן לישראל משקל מדיני זה, שאינו מתאים למשקלה הגופני?

צווחות בלילה. הסכר לא מכבר פקיד גבה במנגנון המדינה: בעיני העולם, ישראל דומה לילדה קטנה. מעשיה אינם חשובים כשלעצמם. אין היא יכולה להזיק ממש למבוגרים אבל יכולה להפריע להם. כשהילדה פורצת בצוחות, ברמי הלילה, נאלצים כל המבוגרים לקום ממיטותיהם כדי להרגיעה. כשהיא באה שטופת דמעות ומי ספרת שכל הילדים היכו אותה, נאלצים המבוגרים לפייסה ולייבש את דמעותיה. כושר מיוחד זה למנוע מנוחה מאחרים היא הקלף החזק בידי ישראל.

ילדי השכונה. אם נכונה השקפה זו, הרי שיחק הצחת החדש בגיגילולדה את ה-

• **היחסים בין ישראל ומזכיר או"ם דאג האמרשילד יורען בצורה חריפה בחודשים הקרובים.** כל השמועות על הבנה הדדית שנתגלתה כביכול בשיחות שניהל עם ביג'י חסרות יסוד, והאמרשילד יתמוך פומבית בהסדר שלום המבוסס על קיצוצים בגבולות ישראל, במקביל להחלטה שנתקבלה לפני שנתיים בוועידת באנדונג. ישראל תדחה הצעה זו בכל תוקף, תגורר שורה של החלטות נגדה בבירות העולם ובאוי"ם.

• **פעילות אחרת של האמרשילד עשויה להצמיח טובה לישראל.** בין תוכי ניותיו החדשות של מזכיר או"ם בולטת תוכנית חלוקת מי הירדן, שתבוצע באמצעות האו"ם. כדי למנוע השמטת העניין מתחת ידה והחזרת התערבות סובייטית נוספת במחלוקת, עלולה ארצות-הברית להחליט על ביצוע "החלק הישן" של תוכנית המים של ג'ונסטון.

• **ארצות-הברית עשויה ככל זאת להגרש למצרים את ה"עזרה הכספית הדרושה להקמת סכר אסוואן."** לאחר שהוברר למצרים כי הרוסים אינם מוכנים לעזור להם במדיענק כאלה, יותר כנראה נמאל עבד אל-נאצר על תקיפותו כלפי המערב, יזכה שוב להקצבה האמריקאית למפעל הפיתוח העצום.

• **אחד הצעדים הראשונים בכיוון זה יהיה צימצום העזרה המצרית למורדים באלג'יריה.** לאחר ביקורם של ראש הממשלה ושר החוץ הצרפתיים במוסקבה, שם נדונו גם ענייני אלג'יריה, נרמז לעבד אל-נאצר באמצעות המרשל מיטו כי ברית-המועצות מעוניינת עתה בצימצום פעולות המורדים נגד הצרפתים.

• **הקפאון ביחסי ישראל-הודו יפשיך.** בשבועות הקרובים תחול התקרבות ניכרת ביחסים המדיניים שבין שתי המדינות וראש ממשלת הודו, ג'והרהלאל נהרו, יפגש לשיחות עם אישים ישראלים רמי מעלה.

• **במסגרת התקרבות זו, עשוי לבקר בישראל גם שליחו האישי של נהרו, קרישנה מיי נון, שיקים שיחות עם ביג'י וגולדה מאירסון.** בשעתו שימש מינון מתווך חשוב בסיום הקרבות ב"קוריאה.

• **גורל איחוד הצ"כ עם חרות יוכרע בוועידת הצ"כ שתתקיים בסוף השנה.** תנועת-החרות תקיים את ועידתה באותו זמן, לשם תיאום למרות שחוגי הכלכלה מסכימים עתה לאיחוד. עוד נטוש ויכוח חמור על הימצע הפוליטי של המפלגה המאוחדת. בעוד הצ"כ מסכימים כי "המולדת ה"שלמה" תהיה מטרת המפלגה, לא הסיימו עדיין לנקודה השניה האומרת כי המפלגה "תתחבר בכל האמצעים בכל שעה" למטרה זו.

• **בינתיים מתכננים הצ"כ מסע-תעמולה עצמאי בענייני כלכלה, שירלוץ בין הש"אר סרט תעמולה.**

• **חילוקי-דעות חריפים מתגבשים בין מפלגת הצ"כ וראש עיריית תל-אביב.** כדי להוכיח שהוא אינו נופל מאבא חושי במיבצעים ציבוריים, נאלץ חיים לבנון להטיל מיסים גבוהים בעיר. אולם הצ"כ, המתנגדים להגדלת המסים של הממשלה, אינם יכריזו להסכים להעלאתם במועד שהם שוליים בו. מכאן נסיונו של לבנון לקרבאלי את נציג מפא"י אברהם שכטר, והשמועות על צירוף מפא"י אל הקואליציה העירונית (בשיתוף עם חרות).

• **שערורייה מעניינת** עלולה לפרוץ כשיתגלה כי מועצות-הפועלים בכמה מקומות חילקו לעסקני המפלגות שלהן פרסים במחיר סמלי, שהוא נמוך אפילו ממחיר פרס-היסקון. הדבר נתון עתה לביקורת פנימית.

• **קרוב לודאי ששמה של אנה פאוקר יוחר בקרוב.** למרות התנגדותם של שליטי רומניה, שסילקו את פאוקר, גובר הלחץ לבצע מעשה זה. ביקוריהם של כמה מגדולי המפלגות הקומוניסטיות, ביניהם משה סנה והמרשל מיטו, היו קשורים בביור זה.

• **ביג'י יפנה בקריאה דרמטית אל חברי-הכנסת והשרים לזאת על חלק ניכר ממשכורתם.** קריאה זו תהיה צעד ראשון במערכה שבה יפתח ראש הממשלה להורדה כללית של רמת המחיה. צעדים נוספים: הקפאה מוחלטת של תוספת היוקר, הקפאת מחירים, הצמדת הסכר לתפוקה.

• **התנגדותן של אחרות-העבודה ומפ"ם למסע זה עשויה להיות חזקה מדי בשביל ביג'י, להגיע עד כדי פירוק הקואליציה הממשלתית.**

• **למרות ההכחשות הנמרצות על מגע בין ביג'י לפרץ ברנשטיין, היה נכון לפתוח משאומתן פעיל לצירוף הצ"כ לקואליציה.** תוכנית מפורטת בעניין זה נמצאת עתה בשלבי ההכנה הסופית בצמרת מפא"י.

• **קרבתו הראשון של גולדה מאירסון במשרד החוץ יהיה שגריר ישראל ברומא, אליהו ששון, שיוצב לתפקיד חפז-ערך.** תוכנית השינויים הנרחבת של גולדה לסיחור אנשי שרת במשרד החוץ נדחתה לפי שעה, לאחר שנתגלה כי צעד זה עלול להרוס את מנגנון החוץ של ישראל, מבלי שגולדה תצליח לבנותו מחדש. סילוקו של ששון יהיה הנסיון הראשון למימוש הדופק.

דאג האמרשילד

אחרי ההרצאה תכנית אוניברסיטת

מישחק בצורה הנכונה. שורה של איומים ומעשים הפגנתיים המונעים מנוחה מן הגרזולים, מורסת את עצביהם. הצפייה לפעולה צבאית מסרידה את שנתם מדי שכבם לישון בלילה.

בטוח קצר, יתכן מאד שזו שיטה מצוינת. השאלה היא רק אם אפשר להמשיך בה שנים רבות. גם הילדה הקטנה ביותר סופה לגדול, כשם שגדלים הילדים האחרים בשכונה.

מדיניות

מר או"ם

שני הגברים ישבו זה מול זה ביחידות. קשה היה לתאר ניגוד גדול יותר ביניהם. דויד בן-גוריון לשעבר גרין, הוא בן העם, איש מזרח אירוסה. לא עסק מעולם בשום ספורט, אוהב להתפאר בידענותיו האפלטוניות, מצטיין בכושר משחק. דאג היאלמאר אגנה קארל האמרסקוילד ("קראו לי פשוט האמרשילד, זה אותו הרברט") הוא בן 16 דורות של אצילים, מכונס בתוך עצמו, שונא כל רגשנות ושחצנות, מצטיין בדיי-

התואר, יחד עם השם, ניתן למשפחה עלי-ידי המלך קארל התשיעי, אחרי שראש המשפחה הצטיין בקרב. חמשה בני המשפחה שיירתו בשתי הדורות האחרונים כחברי הממלה הסבדית. אביו של דאג היה ראש-הממשלה במלחמת העולם הראשונה.

קנות מחשבתית, מטפס על הרים ורוכב על אופניים.

חלק גדול מן השיחה לא היה דו-שיח, אלא מונולוג ארוך של ראש ממשלת ישראל, שהוגדר בהדפעה כ"הסברת ההיסטוריה הירודית המסמלת את אופי העם היהודי". השבדי הצונן לא הראה כל סימן של רוגז. הוא היה מוכן להודות בסבלנות. כי מאחורי עיניו הכחולות, כצבע דגל או"ם, נרקמת תכנית הנראית לו כהיסטורית.

שם נולד באמבטיה. התוכנית, שלא פורסמה מעולם, אך שקויה הכלליים מס' תמנים באופק בביור, נרקמה בקומה 38 של בית-הנכסות של או"ם בניו-יורק, בחדר המקושט בתמונות פיקאסו, מאטיס ובראק. שם מכהן הפקיד העליון של האו"ם תמורת משכורת שנתית של 20 אלף דולאר, חופשית ממסים, וחשבון הוצאות של 35 אלף ל"י נוספות. היתה לו הזדמנות מיוחדת-במיוחד להכיר את חולשות המוסד שהוא עומד ב"ראשו.

שמו של מוסד זה נולד שלושה שבועות אחרי אסון פארל-הארבור, כשנתקורר הנשיא פראנקלין רוזוולט באמצע הלילה. בלבו עלה שם נכון למוסד אשר בנות-הברית התכוננו להקים אחרי המלחמה. הוא עבר מן המיטה לסכא-הנכים שלו, גילגל את עצמו לחדר האורחים של הבית-הלבן. קול משק המים משך אותו לחדר האמבטיה. "מה ביתם ל" האומות המאוחדות?" שאל את האורח. "זה בסדר", ענה וינסטון צ'רצ'יל, שהתנגד לכל שם שיכול היה לרמוז על כוונה להקים ממו"שלה עולמית.

האו"ם נולד כבמתיזוכים של מדינות ריבוניות, וזה לא. "עתון עתונאים עולמי", הגדירו דוד בן-גוריון בצדק. נציג מכסיקאי הרחיק לכת. הוא אמר כי האו"ם "ישלש סדר ביצר בין העכברים, אך לא בין ה"אריות".

או. קיי. וחאראשו. כל עוד געשה המלחמה הקרה בין שתי מעצמות-האסוס, אי-אפשר היה לשנות מצב זה. אולם אחרי שקליעיה-מימן גרמו להרחקת המלחמה ול"שחרישקל מסויים, הרגיש דאג האמרשילד שהגיעה השעה לצעוד צעד קדימה.

מטרתו היתה פשוטה: ישנם אזורים ו"עולם אשר בהם מעוניינות גם מוסקבה וג"ש ושינגטון לשמור על השלום, בתוך חשש שהתלקחות תגרום לגורם למלחמת-עולם. במקומות אלה יכול מדינאי בינלאומי תקיף ליצור מרות חדשה: המרות הישירה של או"ם. מרות של או"ם באזור אחד, פירושה צעד ראשון לקראת ממשלת-כדור-הארץ.

המקום שמשך את עיניו של האמרשילד היה המרחב השמי. אף מעצמה אחת לא רצתה להרגיז את הערבים, אבל אף מעצמה אחת גם לא רצתה בהכחות ישראל. האמרשילד בא למרחב, הפיג במקצת את המתחוות הגרועה ביותר, הביא את תכניתו לוחשינגטון ולמוסקבה. הוא קיבל "או. קיי." אמריקאי ו"חאראשו" סובייטי.

הגורם היחיד היכול להפריע לתכניתו הוא ישראל. לא חסרים בישראל אנשים בעלי השפעה, הסבורים כי האמרשילד הוא "שליח הצביעות המתנכרת", ושיש בכוחם להכשיל את התכנית. אולם עיקר דאגתו של דאג האמרשילד היתה: עמדתו המדיאגה של דויד בן-גוריון. לכן בא במיוחד כדי לרכוש את לבו.

סיכוי קטן אחד. ישנם הסבורים כי דאג האמרשילד, הרגיל לססס על הרים, מטפס הפעם על קירות. אולם יש לו לפחות סיכוי קטן אחד. יתכן מאד שעבד אל-נאצר מוכן עתה להתקדם לקראת השלום, אם לא יידחק לקו תוקפני יותר אחרי כשלון נסיונו להתחיל בהקמת הסכר הגבוה באסוואן. ויתכן כי זו הפעם הראשונה, מאז 1947, מסוגלות ברית-המועצות וארצות-הברית לשתף פעולה במרחב.

אם יצליח האו"ם מן הראשי אפילו בחלק מתכניתו, יהיה זה מעשה אומנותי. במקרה זה יהיה הרחק השבדי הצונן, שונא הנשים, ראוי לפרס הגבוה ביותר של ארצו, פרס השלום.

הממשלה

כוח הויכוח

"ממשלה זו מצטיינת בכוח הויכוח, אבל לא בכוח ההחלטה", אמר השבוע אחד מ"ראשי המפלגות המתפתחות בה. הוא הת' כחן לויכוח הכללי הגדול: כוחות הימין, בהנהגת לוי אשכול ובהשתתפות הרתיים,

דרושים מועמדים ומועמדות
מכל הגילים לתפקידים שר
נים כשרים ישראלים מקורו
שיוסרט בקרוב. נא לפנות
בדואר רשום, ולצרף בולים
לתשובה, לת.ד. 2865, ת"א.

סוכריות
קריסטל
מ'איתות
טעמאות יותר

סוליות ועקבים
סוליאטו
חזק 3X

נאבראש
אין ככורי
KPC
פועל מיד
להפסקת הנאב

הוא חותם בשם "אבישי" לכבוד בנו, שי
מינץ (17). ההאשמה: משרד הדתות הפך
את הייצוא של תשמישיה הקדושה לביזנס
פורח, וזנח לחלוטין את כל הצד הדתי של
העניין. רוב התשמישים המיוצאים תחת
חסות משרד הדתות פסולים בהחלט מן
בחינה דתית.

גאולה ברחוב גאולה. אם שם ה-
מאשים היה בהזקת חירוש. הרי העצמה
עצמה לא היתה חדשה כלל. היא הושמעה
בחוגים רבים בארץ ובאמריקה, נותחה ב-
פרסורט בסידרת העולם הזה.
הרוח החיה של העסק הרוחני הוא שלמה
ונחיל כהנא, ממציא מקומות הקדוש. כה-
נא הקים בשעתו את החברה לייצוא תש-
מישי קדושה. שלט החברה התנוסס בפתח
הבית בו גר, ברחוב גאולה בתל אביב.
מנהל החברה היה משה ארדון, שכנו של
כהנא באותו בית.
לשעורו תשמישיה הקדושה את ענינו ה-
חילוני בהחלט של מבקר-המדינה, הוסר ה-
שלב בחפזו. כל ענין הייצוא הועבר ל-
משרד הדתות, לרשות פקיד בשם יהודה
גרובורסקי, הכפוף למנהל הכללי שלמה
ונחיל כהנא.

שנים אוחזין בעסקקדוש. תשמישי
הקדושה הם סחורה עדינה מאד. מגילת
הקלף הקטנה בתפילין ובמזוזה, כחולת
את פרשת שמע של ספר דברים, כתובה
בנוצת אדום באותיות ועירות, בדי סופרים.
הסופרים המצטיינים מעדיפים לעסוק ב-
כתיבת ספרי תורה, שהיא כדאית יותר. על
כן נשאר תפקיד זה בידי כוחות ממדרגה
שניה. מאחר שכל טעות פוסלת את השיר
מוש בתשמישי, דרושה ביקורת קפדנית ב-
יותר, כדי לפסול את הקלפים המוטעים ה-
רבים. כי לשום סופר אין חשק לזרוק את
הקלף בו השקיע שעות של עבודה מפרכת.
משרד הדתות, שהתעניין הרבה יותר בצד
המסחרי של העסק הקדוש, הונית תפקיד
הבדיקה לחלוטין. בארץ היבוא העיקרית,
ארצות הברית, התרבו תלונות הלקוחות.
הקונסול המסחרי, יהודה לויט, גיסו של
הציר ראובן שילוח, שלח מחאות חריפות
לארץ.

מחאות אלה יצקו מים על טחנות אנשי
משרד-המסחר והתעשייה שסברו מומן כי על
אנשי הדת לעסוק בדת ועל אנשי הביזנס
לעסוק בביזנס, במקום להיפך. הם חיבלו
במאמץ הייצוא של משרד הדתות, ודרשו
את העברת כל העניין אליהם.
"שנים אוחזין בטלית." זה אומר כולה
שלי וזה אומר כולה שלי. המשנה קובעת
כי במקרה זה על הצדדים להתחלק. כלל
זה לא מצא חן בעיני ראשי הדת בישראל.
הגורמים דוחק את המימרה האחרת במשנה.
בשינוי קל: "שלי-שלי, שלך-שלי".

הם לא גילו שום רצון לחלק את העסקקדוש
בטליתות עם משרד ממלכתי אחר.

דירות שרד

עזרה לזקקים

שרי-האוצר, הודות לחוקים ותקנות מסור
יימים, היו אדם בעל השפעה לא מבוטלת
בכל הנוגע למסים וכספים במדינה. בין
השאר, מסמך אותו חוק מלווה חובה תש-
להטיל מלווה חובה של 150 עד 200 אחוזים
על בתים משוכללים ומפוארים. אותו חוק
גם העניק לו סמכות חסובה עוד יותר: לפי
טור כל בית שירצה מתשלום אותו מס.
רצה שר האוצר — ושבעה בתים ירושלי-
מיים שוחרו מתשלום המס החדש. היה
בדבר כדי לשמח את לב האזרח הרגיל,
שלפחות כמה ידירים נזקקים וכו' בהקלה זו.
לפי ההקלות והתמיכות האחרות שניתנו ל-
אותם הידירים על-ידי הממשלה, הרי היו
נזקקים לא פחות מדיירי הפחון העלוב ב-
יותר.

בין הנזקקים: משה קול, מנהל המחלקה
לעלית הנוער בסוכנות; שמואל אוסישקין,
גובר קרן-היסוד ובנו של המנהיג הציוני
המנוח הגדול; פעם קלינוב, מנהל מח
לקת ההסברה של הסוכנות; יצחק מלמד,
סגנו של דוד רוזנבלום, נציב מנגנון המדינה.

שיעור בחיכות החוק. בין הבתים
שוחרור בצורה זו, נכלל גם הבית מספר
32, ברחוב מטולה, ביתו לשעבר של שר
האוצר. יתכן כי בנכות סנטימנטלית זו,
שוחרר הבית.

אולם משולם רט, דייר הבית מספר 37,
באותו רחוב, לא הבין את הדבר נכונה.
הוא התעקש לדעת מדוע לא שוחרר
ביתו הוא מתשלום מלווה החובה. הוא ב-
קר בביתים המשוחררים, הגיע למסקנה ה-
מבוססת כי ביתו שלו היה "משוכלל ומפ-
ר" הרבה פחות מאלה ששוחררו ואילו

ספר זכרון

מאת **לילי גלילי**

היפר, תינוק. אוורורה, שיאשום

בשם חוגי האוצר התפרסמו בשבוע שעבר שמועות ששר-האוצר לוי
אשכול חושב להטיל מס חדש של 50 מיליון, מפני שהמסים הקודמים ויהב
מגן לא מספקים לו. ואני חושבת שהידעה הזאת היא מאה אחוז נכונה. מפני
שאם יש דבר אחד שבו אפשר להאמין לשר-האוצר, הרי זה כשהוא אומר שיטיל
מס חדש.

אז הבעיה הראשונה היא למצוא שם יפה וחדש למס. כשמוצאים את השם,
מוצאים גם את הכסף. היות ונזרה לאוצר היא ההיפר המכור מעורר בעד
אלינאצר, עשיתי פה רשימה קטנה של הצעות. לוי אשכול יכול להשתמש
בהן חיים, תשלום מס מותרות, ארנונה היפר-עניינים. בבקשה:

● **היפר** — זה יהיה מס חדש שיוטל על כל אזרח שמפר את אחד החוקים.
לא ייתכן שבמדינה כמו שלנו אדם יכול להשתעשע באונס או ברצח חיים אין
כסף. צריך רק לעבד טבלת-דירוג של גובה המס (רוצח) ערבים יקבלו פטור
מיחוד, והגבייה תהיה אדמיניסטרטיבית, באמצעות המשטרה, כמו קנסות
על עבירות תנועה.

● **תינוק** — המס הזה מבוסס על העובדה שבזמן האחרון התחילו כל
מיני טיפוסים אפלים להתנשק עם נערות בשדות בשעות הערב, והכל בשביל
להשתמש מתשלום היטל-עניינים החל על חתונות. את המס יגבו פקחים
מיחודים שיהיו מצוידים בטופורים, כדי לקבוע היטל-תינוקים צודק.

● **אוורורה** — האזרחים בארץ מתהלכים כאילו האוצר שהם נושמים
מגיע להם חיים. אין צורך לעמוד בהרחבה על מידת הסלף שבהרגשת
שאנונות זאת.

● **שימוש** — מס זה (אחרון אחרון חביב) יוטל על שמות חדשים של
מסים. צריך לבדוק הינושמים יושג לצפות להכנסה עצומה.

היו שקולים כנגד כוחות השמאל. שום הח-
לטה לא יכלה להתקבל.

המצב בממשלה שיקף את המצב במפא"י.
גם כה היה הכוחות שקולים. מנהלי האיגוד
המקצועי, החששו כי ועדי-ההפועלים יעברו
שמאלה, עמדו מול קברניטי חברה העוב-
דים, שהאינטרסים שלהם נטו ימינה. גם
במפא"י לא היתה הכרעה.

תל פרוטה שחוקה. בדרך הגבוהה
כנה הרויחה בין שרי-האוצר לבין נגיד
ישראל, לוי אשכול דרש להקפיא את
הוספת הווקר. אולם אחרי שהתעשיינים
נאנקו וחתמו על ההסכם החדש, המעלה
את התוספת, דרש אשכול להדפיס כסף
חדש.

הנגיד, דודי ("דוליק") הורביץ, בעל מ-
קורה-הגשר, התנגד בתוקף. הדפסת כסף חדש
יכלה לגרום לאינפלציה דווקא. השמאל דרש
טענה זו היתה לאשכול טענה שאין עליה
תשובה: לממשלה אין כסף לקיים את
שרותיה, לא יקיימם עליה פשיטת-רגל. אם
השרים לא יקיימו את המנגנון שלהם (ואף
שר לא הסכים לכך) לא יהיה מנוס מהדפסת
כסף נוסף.

הוויכוח נמשך, שום החלטה לא הסתמנה
אפילו באופן. הימים דרש את הקפאת הד-
כר, הטלת העול על הפועלים. השמאל דרש
את הורדת המחירים, הטלת העול על המע-
סיקים.

היה כמעט בטוח, השבוע, כי שום החלטה
מכרעת לא תתקבל בכלל. המצב יימשך
כרגיל: להלכה יעלה שכר הפועלים ויחד
עמו המחירים. השכר יפגר תמיד קצת אחרי
המחירים, כך שיתוצר אינפלציה פת-
המרה. לפועלים פשוט לא יהיה אף פעם
אחת כסף לגרום לבהלת קניית. ואילו ה-
אוצר ינפח לדוג מכישי האזרחים — והפיר-
עלים — כל פרוטה שחוקה שאינה קשורה
לכיס בחוטי ברזל.

צבא

שרין ומכשעים

הוא מתפקדו העיקריים של כל רמטכ"ל
לאחר שבר את הקצין הנכון לתפקיד הנכון.
כל רמטכ"ל מבצע תפקיד זה בצורה המת-
אימה ביותר לתפסתו ולגישתו. השבוע הח-
ליף רבי-אלוף משה דיין את הבעלים של
כמה עמדות מפתח בצה"ל.

אדם באש צולבת. האיש הראשון
שיצא ממשרדו היה יצחק פונדק, עד כה
מפקד גייסות השריון. "פונדק" היה אחד
המגידים הבולטים בימי תש"ה. אומץ-לבו
האיש היה כמעט אנדי, והוא העקש להר-
ביל בעצמו גם יחידות קטנות בקרב.

בשעה שהגדודים האחרים היו במצב של
התארגנות בעורף, עשה "פונדק" את העבודה
השחורה בדרום. לא פעם נתפס באש צולבת

דת

חול וקודש

מאז פורסמו הגילויים על אירגון הביור
נס הדתי בארץ, לא שקטו הרוחות בין
אילי העסקים. החרדש הותקף העסק הקדוש
ממקום בלתי צפוי. המתקף: ח"כ פועלי
אגודת ישראל בנימין מינץ, בעצמו מומחה
גדול לעסקים דתיים (העולם הזה 1971).
מינץ ארוך הזקן וחובב הסיגאר, השתמש
במדור פנים קטנים בעתון שערס, עליו

במדינה

בפעולה הדריך אותו רגש סמוי של תשוקה "לעשות סימנים" בקרקע, כי אין אדם יודע את יומו, ותמיד רודף אחריו הפחד שבלי "הסימנים" יתכן וישנו את התוכנית..."

5 מיליון איש. בעוזבו את תהלי לא נסח המימאי החזיק את המים. הוא פתח משרד לייצוק פרטי בעניני מים, בו ירוחח בלי ספק פי שלוש ממשכורתו הממשלתית הצנועה. אחרי ששלח את לחמו על פני המים במשך דור שלם, יתכן ויוציא שמחה בלאס מעט לחם מן המים.

אולם שמחה לא היה מסוגל להיפרד בנימה של יגון. הוא סיים את מכתב ההתפטרות בבטחון: "מובסחני שנוכל להגיע לניצול של 3000 מיליון ממע בשנה ולהשקאת שטח של חמשה מיליון דונם, ולספק מזון ומים לאוכלוסייה של חמישה מיליון איש."

היה זה חזון מעודד, כשכא מפיו של אדם שעד כה התגשמו כל חזונותיו.

תולדות

פתרון התערוכה

כאשר נודעו תוצאות הבחירות לכנסת השלישית ניסו תושבי כפר גבתון, המושב הקטן שלי רחובות, לנחש מי מביניהם היו יכולים להטיל את ארבעת הפתקים של המפלגה הקומוניסטית לקלפי.

בשבוע שעבר נתגלה הסוד. לאחר שנהרג אריה גרובאק על-ידי מסתננים ליד וילהלמה (העולם הזה 979) פירסם קול העם מודעת תנחומים להורים השכולים ולאחי הגרועה החתומים על המודעה: המפלגה הקומוניסטית, סניף רחובות, בה היה אריה גרובאק חבר.

פרשת קסטנר

הטלאי הצהוב

הכתבים המשפטיים של העיתונים היומיים הם אנשים עסוקים מאד. על כן לא התמהו כאשר קיבלו השבוע שתי חוברות, כתובות בשורות צפופות של מכות-כתביה, ובהן תשובותיו של התובע רודולף ישראלי קסטנר ל-517 השאלות של הנתבע, מלכ גרינחולד, במשפט האוואחי (והשלישי) המתנהל בפרשה זו. הם העתיקו כמה מן ה"תשובות" מבלי לטרוח להשתחן לשאלות. כך החמיצו את הנקודה העיקרית: רבות מן התשובות אינן משיבות כלל על השאלות. למחרת היום, באה ידיעה שניה שאליצה

הוא עצמו — לדעתו, על כל פנים — נזקק להקלות מתושבי הבתים המשוחחררים.

כמתמחה במשפטים, מיהר רס לפנות למשרד האוצר, בבקשת שיחרור. הבקשה נדחתה. אך משולם לא השלים עם הדחיה, ביקש לדעת כיצד קיבל מלמד, למשל, הגר בדיוק מולו, שיחרור, ואם יש טופס או נוסח מיוחד להגשת הבקשה. "הפניה נעשה תה טלפונית", הסבירו לו.

רס לא קיבל אמנם את ההקלה שביקש. אולם השיעור בהילכות החוק בישראל היה שווה במשקלו בכסף, למתמחה הצעיר במשפטים.

מים

יגון לשמחה

"פקיד הממשלה צועדים בחמישיות ומחזיקים אחד את ידו של השני, ורק ידו הימנית של הראשון וידו השמאלית של החמישי חופשיות לפעולה..." כך הגדיר שמחה בלאס (59) לפני ארבע שנים את צורת העבודה במנגנון המדינה.

בלאס עצמו, גבהיקומה (1.82 מ'), קרח ומרכיב משקפיקרן, הוא ההיפך הגמור מפקיד מסוג זה. הוא עצמאי, שש לקראת האחריות, מוכן להתעלם לחלוטין מדעותיהם של קטני-אמונה ומפרטים פורמליסטיים של רישום תקציבי. הצדקתו היחידה: עד כה הוא צדק תמיד (העולם הזה 928).

השבוע הונח על שולחנם של שרי הממשלה שירהברבור של בלאס: כתב התפטרותו מתפקידו כיועץ הממשלה וכמנהל כללי של תכנון-המים לישראל. היא כללה האשמות כבדות, אם כי מרומזות. למעשה האשים את שר האוצר, לוי אשכול, שרקם נגדו קנוניה בלתי-הוגנת כדי לאפשר את העברת המנופול על המים מידי תה"ל הממשלתית למקורות החצייהסתריות.

כסף ותורת-הנפש. לא רק התוכן החמור הפך את כתב-ההתפטרות למיסמך לאומי, אלא גם לשונו החריפה של בלאס, הרגיל לקרוא לילד בשמו, אפילו אם הילד הוא חבר מפלגתו שלו — מפא"י. כמה מסילוני ביטוי של איש-המים:

● על הקנוניה שגרמה להרחקתו: "אינני בטוח ששר האוצר, העומד מאחורי כל ההתפתחות הזאת... הצליח לשכנע את ראש-הממשלה שעמדתי אינה נכונה. השאלה הראשונה שראש-הממשלה שאל אותי היתה האם נכון שהוצאתי שלושה מיליון ל"י בלי ידיעת האוצר. תשובתי היתה שאינני מסוגל להוציא 300 אלף ל"י בלי ידיעת ה"אוצר, כי מיד אחרי זה תהיה אצלי שביתה".

● על טיפולו של ביג"י: "אין אני יכול להתנגד שיעמידו אותי בפני ראש-הממשלה באור אחר מאשר הנני באמת, אך ההגינות מחייבת לעשות זאת בנוכחותי".

● על עתיד הנגב הדרומי: "ההיסטוריון שיכתוב פעם על פיתוח הנגב הרחוק, כאשר יהיו בו 100 ויותר יישובים חקלאיים פורחים עם אוכלוסייה חקלאית של 100 אלף נפש וישוב עירוני גדול, יצטרך להזדקק לתורת הנפש כדי לקבוע את מקור ההונחה (של האוצר, שלא הקציב כסף למטרה זו)".

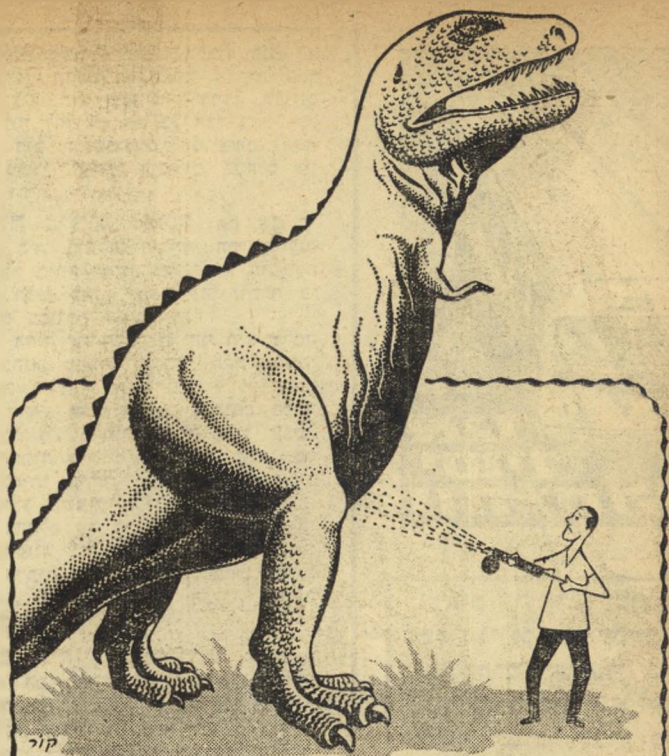
● על אותו נושא: "כל פעם שאני מעלה על דעתי מה עוללנו לחצי הארץ הדרומי תוקפת אותי תדהמה... על ידי מניעת ביובו... בכל הארץ אפשר היה לבצע פיתוח גדול בנגב הרחוק, אך למנוע ביובו יכולים רק אנשים היודעים את העניינים מקרוב ואלה אין השפעה..."

● קול אחר לירדן. פרטים מיוחדים בימינו מסר בלאס על האופק בו החלט על מפעלי הפיתוח החשובים ביותר בישראל:

● על האגמים: "נחתי הוראות להקים את תשתית האגמים המלאכותיים, מבלי ל"התיעץ הרבה עם חברי לעבודה קודם לכן. הנסיון הוכיח שזו עשיית, כי אחרת לא היו מוקמים".

● על מפעל הירדן, בעל החשיבות היסטורית: "בכמה יישובים... דרשתי וחזרתי ודרשתי את הסכמת הוועד להתחיל בתכנון מפורט של תעלת הירדן, המתחילה מגשר בנוו-יעקב, כאשר העמדת את ההצעה להצבעה, הייתי היחיד שהצביע בעד. כל האחרים נמנעו מהצבעה, אם כי לא הצביעו נגד... ביקשתי לפחות קול אחד לעזרה, כי לא נעים היה לי להוציא כסף רב על סמך דעתי בלבד".

מההרהר בלאס: "חושבני שבלחצי להתחיל

קול

פידנסטורוס

75,000,000 שנה לפנה"ס

אבל...

זבובים. יתושים. מקקים וכו' מושמדים לחלוטין על ידי מדביר החרקים היעיל

סופרטוקס

קיבל אות הצטיינות בעד טיב המוצר בתי 1956, חיפה. תוצרת "תרסיס".

הרומאנים הטובים — מחכים לך

הששה ביוני

מאת ליונל שפירא

רומאן אהבה בוגר — בלונדון ה"מופצצת של מלחמת העולם השנייה -- בין קצין אמריקני נשוי לבין אנגליה, המאורשת לגבר אחר. פרס שיות אהבה ועלילות מלחמה שזורות יחדיו — סערות-חיים של יחידים ושל אומות.

נסיכת הזהב

מאת אלכסנדר בארץ

הרנאן קורטאז, כובש מכסיקו, מאלגנטי. בתוספים ושבוייה אינדיאנית, כווג מאהבים — ויריבים במאבק גדול ומר.

עליה ומשפט

מאת דון מאנקביץ'

דראמה של יצרים ותככים, אשר נער מכסיקני, הנאשם ברצח ובנסיון אונס של נערה לבנה, והמחכה לגור דין מוות, משמש לה גיבור — וקרנן.

ספר "לדורי" — קחנו לידך כי טוב

מאזן הניר

במשך החודש האחרון סיירה בארץ קבוצת יועצים לחקר בעיות ייצור התאית. קבוצה זו חקרה ולקטה את החומר הקיים באשר לגידולי השדה, מוצרי-יער, מים ואמצעי-תובלה. למטרות מחקר זה נתמכת קבוצת המומחים בסיועם המלא הן של בעלי תפקידים מוס' מכים במשרדי החקלאות והפיתוח והן ממקורות לאומיים שותפים ופרטיים.

מטרתו של מחקר יסודי זה, אשר יחם ומומן ע"י מפעלי ניר אמריקאיים-ישראליים בע"מ, הוא לקבוע:

— האם קיים בארץ חומר גלמי בעל איכות מתאימה, ובמדה מס' פקת, כדי להצדיק עתה הקמתו של מפעל תאית בארץ. -- האם מפעל זה יוכל לפעול על וסיס כלכלי איתן, שיוביל לחסכון במטבע זר לאוצר, ולהשפעה חיובית על מחירי תוצרת הנייר היקומית.

הרחבתה של תעשיית הנייר, שתבוסס על מחקרים אלה, תהיה תמיד לטובתו של הצרכן הישראלי.

מפעלי ניר אמריקאיים-ישראליים בע"מ

תזכיר

ק/8 לחקירה

בסידרת כתבות על "מחנה הריכוז של אהוד אבראל"

חשף העולם הזה (978, 977) את מעשי השחיתות במסודות השלטון המקומי של עיירות העולים הגדולות בצפון הארץ.

השבוע, התעורר מבקר המדינה,

שלח לקרית-שמונה את נציגו האישי,

שי פתח בחקירה מקפת על פרסום

מי העולם הזה. תלונות אזרחים ש-

נידונו עד עתה לגניזה, הוצאו מ-

התיקים, משמשים חומר נוסף לחקירה.

★ ★ ★

העומד בפרץ

עברו של המורד בקרית-

שמונה, יוסף פרץ, כלל כמה מקי-

רים בו הוכח פרץ על-ידי אזרחים

ושוטרים בהרשטוב, שעה שהתנגד

למשטר הטורו במקום ערב הבחי-

רות (העולם הזה 978). המשטרה

האשימה את פרץ בתקיפת-שוטרים

והפרת הסדר הטוב.

השבוע דחה שופט-השלום בירור

שלמי, משה בוק, בפעם הרביעית,

את הדיון בהאשמות אלה, לבקשת

המשטרה המעיינת עתה בסנירתם

הסופית של התיקים.

דוגמניות בית-ספר "אורט" רחל קולט (מרכז) ורחל פואנו (שמאל) בתצוגת הגמר של בית-הספר.

אחדות כמקצוע לחיים, אחרות כתחביב

השתחרר לא מזמן מן הצבא הכיר בחורה, צעירה תל-אביבית ולאחר תקופת הכרות קצרה מאד החליט לשאתה לאשה. כשנקבע יום הנשואין החליטו הורי הכלה, מסיבות שכתב הארץ לא טרח להסבירן, להשיא תחילה את אחותה התאומה של המיועדת לחופה, לאחר שהיה באפשרותם לנצל את דמיון הגמור של שתי האחיות התאומות. מעשה התרמית נוסח לבן הארמי בוצע בהצלחה. הבחור השחיל את טבעת הנשואין על אצבעה של אחות כלתו. משעמד על טעותו, סירב להשלים עם המציאות, הציע לתת גט לאשתו. הורי הכלה חשבו אחרת. לדבריהם: לא היתה שום טעות והבחורה המקודשת היתה זו שהכיר הבחור מלכתחילה. לה. הענין עטו על ידיעה כדוריים בקרוב לבית המשפט.

בניגוד לסיפור המקורי של העתונאי האל-מוני בתנ"ך, לא כלל סיפור ישראלי זה אף פרט אחד המאפשר זיהוי — שמות המעורבים, שם הרב שערך את החופה, המי קום שבו נערכה החופה, שם העורך-דין המטפל בענין. עתונאים מנוסים משכו ב"כתפם, סברו כי ראוי את יד הדמיון החמ"סיני. אחרים עטו על ידיעה כדוריים עצי לות, העתיקוהו ללא כל בירור נוסף.

לאלה שהתאמצו לגלות את עקבות הסיפור הסנסציוני, חיכתה אכזבה. כל העקבות נעלי מן. כאילו בלעה אותם הארץ.

העתונאי העיוור

העיר העתיקה בירושלים היתה סגורה. שוטרים אנגליים חסמו את הדרכים, אי-אפשר היה לקבל כל ידיעה על המהומות שהתחוללו מעבר לחומה. רק עתונאי אחד הצליח לפרוץ את מסך ההשתקה. היה זה אלכסנדר זאבור.

הוא ניגש לטלפון ציבורי, צלצל למפקד משטרת העיר העתיקה, הציג את עצמו כי ספנסר, המפקח הכללי של משטרת ארץ-ישראל. הקצין בצד השני מיהר למסור דו"ח מפורט על כל מה שאירע וקוראי דואר-היום, עתונו של זאבור, יכלו לקרוא את הסקופ הגדול.

היה זה מעשה אופייני לזריונותו של זאבור, אחד הוותיקים (58) בעתונאי ישראל ואחד המוכשרים שבהם, שידע לחרוג הרחק מגבולות המקצוע, ולהרחיב בכך את אופקיו הרחובים והכלכליים.

הנאה עם המוטייל. אולם לא על סקופים עתונאיים בלבד נבנתה הקריירה של זאבור. כאשר פשט דואר היום את הי רגל, החליט זאבור על הצעד הבא, החשוב ביותר בחייו. יחד עם עתונאי אחי, יסד את העתון המיוחד.

עד כמה היה זה עתון מיוחד, וזכרים עד היום רוב קוראי העברית בארץ. אלה שלא הספיקו להכיר את יצירות-הפאר של זאבור מקרוב, שמעו עליהן מפי בוגריהם.

חוקית. הקיבוצים, שרבים מהם נפלו קרבן לרביית קצוצה, דורשים הטלת עונשים. בנק ישראל מתנגד להטלת עונשים, שותק בענין ההעלאה. הממשלה, לעומת זאת, החליטה להטיל עונשים על נושכיי-נשך. התנגדה להעלאת הרבית.

השבוע הודיע שר-המסחר-ההתעשייה פנחס ספיר, שהוא כיום איש-אימונו הכלכלי של ב"ג, כי בקירוב יוגש לכנסת חוק הרביית החדש. הסיכויים לשינוי במצב ספסרות-האשראי: אפסיים.

חנוך

דוגמניות כים

רחל קולט, דוגמנית חגיגת וחיכוכית, עלתה על הבמה המקושטת של בית ציוני אמריקה בתל-אביב. לקול תשואות הצופים, היא קדה קידה קלה, הסתובבה סביב עצמה בהציגה את תלבושתה, הרימה את חצאיתה עד ללכניה. הקהל יצא מכליו. מחאות הכפפים עלו לראשה של הדוגמנית: היא נשארה על הבמה, עד שהיה צורך להורידה משם בכוח.

רחל קולט היתה פעוטה בת שלוש בלבד. אפילו לגן טרם הלכה. אולם היא ביצעה את תפקידה באמונה, עשתה חזרות משך ימים רבים לפני הראי בבית ולפני חלונות הראווה ברחובות. ביום שלפני הופעתה, לא אכלה ולא ישנה מרוב התרגשות.

שמלת ערב ביממה. רחלה לא היתה היחידה. בתצוגת האופנה של ארגון נשי אורט, הופיעו משך שעה ארוכה בנות חגיגות, מגיל שלוש עד 18, הרגימו עשרות מוצרי אופנה, יצירת מתפרות אורט.

הנערות לא היו תלמידות בית-ספר לדוג' מניות אלא התפרות עצמן: בחורות מרמ"ל, ירושלים ותל-אביב, שלמדו משך שלוש שנים את מקצוע התפירה בבתי-הספר של אורט, תוך כדי רכישת השכלה תיכונית. חלק מהן למד את התפירה כמקצוע לחיים; אחרות רק מתוך תחביב, כדי שיוכלו לתפור את שמלותיהן בעצמן.

שמלות הערב והקוקטייל שהוצגו על-ידי הבנות, ואשר היו למעשה עבודת המיבחן שלהן, לא נפלו ביופין ובהעזותן מיצירות מיטב סלוגי האופנה התל-אביביים.

גילתה דוגמנית מרים קפואנו (18), כיצד יצרה את שמלת הערב שזכתה לתשואות מרובות: "גורתי ותפרתי אותה במשך 24 שעות, זאת היתה עבודת הגמר שלי."

העיר גבר בעל נסיון: "בעד שמלה כזאת לוקחות לייל שליפיר או לולה בר 500 לרות."

עתונות

בורא פרי, הארץ

הסיפור שהופיע בהבלטה בהסגרת מיוז, חדת, בהארץ היה מרתק מאוד: צעיר ש-

ידוע הוא כי גם הבנקים הגדולים במדינה הצטרפו לניצול מחפיר זה של מצוקת האש-ראי. אחדים מהם המציאו שיטות מקוריות ביותר לעקופת החוק הקיים בארץ (עוד מי מי התורכים) המגביל את הרבית ל-9%. השיטה המסורתית והמכובדת היא זו הג' הוגה, למשל, בבנק חשוב כמו בל"ג. המור סיף 3% דמי עמלה וניהול-חשבון על 9% הרביית. בס"ה: 12%, מחיר זול מאוד ביחס. בנקים אחרים, כמו בנק איגוד, מגיעים לפי אותה שיטה ל-15%. בנק שני, מכובד יותר, כבר הגיע ל-18%, בעוד שהבנקים ה"גרמניים", כמו בנק פויכטוונגר, אלרן ורפת מסתובבים מסביב ל-20%. לעומת זאת הגיעו הבנקים ה"עיראקיים" ל-24%.

שיטות גאונות. השיטות המעשיות מרובות ומגוונות. כמה מהן גאוניות ממש. כך מסתפק בנק אחד ברביית חוקית, ל"הלכה. כשהוא מעביר לחשבוננו של הלקוח הלוואה בסך 10 אלפים ל"י, הוא מוסר ה"ראה לקופה להרשות לו למשוך רק 5 אלפים. הרבית מחושבת לסכום ה"המלא, מ"גיעה למעשה לשיעור הכפול. כל העיסקה חוקית בהחלט — להלכה.

בנק אלרן נוהג אחרת. לקוח שבא למ"סור לו שטר לנכיון (היינו לקבל תמורת השטר הלוואה עד ליום הפרעון) נשלח ל"מוסד כספי אחרי, בשם נציח, השוכן לתפ"ארת באותו בית ומשתמש באותה מרכזית הטלפון. מוסד זה קונה את השטר (רק אם הוא בטוח לגמרי) תמורת נכיון של 24 עד 30 אחוז.

עולים על כולם בנק אסיה, קופת מזוהה וחסכון. לקוח מסוים, שביקש הלוואה של 500 ל"י לחצי שנה, שילם למשל, את התשלומים הבאים: נכיון (7 ל"י), גובינא על שטרות (1.350 ל"י), 9% רבית (19.780 ל"י), קר מיסיון על נכיון (12.733 ל"י), קומיסיון עבור פיגורים (6 ל"י), דמי חבר ודמי כניסה (37 ל"י), דמי חבר נוספים (5 ל"י). קבלות אלה לבדן מסתכמות לרביית מוס"חית של 31%, נוסף על החובה לקנות מניה שאינה מקנה שום זכות הצבעה וש"האיש אינו מעוניין בה. בסך ה"חם ה"לקוח על שטרות בסך 666.100 ל"י, כדי למשוך 500 ל"י לחצי שנה.

עבירה פלילית. כדי להגביל את מע"שיהשוד של נושכיי-הנשך הפרטיים והציבוריים הציע אליעזר זיגפריד הופין (74), מנהל בנק לאומי לישראל, להגדיל את הרבית המכסימלית החוקית, להקטין את הרבית בין הרבית החוקית לבין הרבית הש"חורה. כתוספת חיונית הציע הופין הממוש"קף, יליד הולאנד, להפוך כל רבית גבוהה יותר לעבירה פלילית.

הצעה זו נתקלה במסלול של מכשולים. כל המוסדות המקבלים הלוואות ממשלתיות כרביית נמוכה, מתנגדים להעלאת הרבית ה-

את הכתבים לשים לב לפרט זה. שמואל תמיר, פרקליטו של גרינוולד, תבע כי התובע יפרט שוב את תשובותיו.

נאצים מוד גרמנים. ההפרשים לא היו רק סגנוניים, כמו השימוש במושג "נאצים" בשאלות והחלפתו במושג "גרמנים" כתשובות. הם נגעו גם לתוכן. תשובות לדוגמה:

(80) כיצד שוחררת בכל אחד מהמאסרים הרבים שנאסרת על-ידי הנאצים?

תשובה: שיחררו אותי.

(116) במשך כל תקופת הכיבוש הנאצי חייב הרוב המכריע של יהודי הונגריה לע"נר כוכב צהוב על בגדיהם. כיצד אתה השתחררת מחובה זו?

תשובה: כדוגמת חברי היודנראט וכמה מאות מעובדי הקהלה קיבלו אף חברי ועדתי ההצלה תעודות מסעם המשטרה ההונגרית והגרמנית. בתעודות אחרים מחברי הועדה נרשם על-ידי המשטרה הגרמנית כי נושאתי פטורים מחובת נשיאת הסלעי הצהוב. ל"פטור זה לא היה ערך חוקי, ולא נתקבל על דעת המשטרה. בכל זאת לא נענתי את הסלעי הצהוב אלא למספר ימים, מפני שלא רציתי בכך.

מאחר שיש להניח שהיו עוד כמה מלויני יהודים שלא רצו בכך, אך עננו את הסלעי מאין בריה, לא היתה התשובה מספקת ביותר.

(319) האם נכון שהנאצי קורס בכר ניהל איחך מה שקרוי בפיך משא-ומתן, בהסתמך על יפוי-כוח שקיבל לכך מראש הס. ס. היינריך הימלר?

תשובה: ניהלתי משא-ומתן עם קצין הס. ס. קורס בכר, אשר טען שיש לו לכך יפוי-כוח מהממונים עליו.

השם המפורש הושמט.

מאחר שעשרות תשובות סתרו עדויות קודמות במשפטי קסטנר, הבטיח גם משפט זה להיות מעניין ביותר.

המשק

סדורים לדבר אשראי

האשראי הוא הדם הזורם בעורקי המשק. אם אין הוא מגיע לאחד האברים, נידון אותו אבר להתנוונת ולמוות. אם אין מפעל מסוים מקבל את האשראי הדרוש, אין הוא יכול לפתוח בפעולה יצרנית. על-ידי שימוש בנשק זה יכול הלב — אוצר המדינה — לדון כל חלק של המשק לחיים או לאבדון.

בשנים האחרונות הפך מצב האשראי בישראל לתקלה העיקרית של כמעט כל מפעל אישי-עסקי. קם מעמד שלם של סרסורים לדבר-אשראי, המלחים כסף ברבית עד 35% לשנה, תמורת ערובות מוצקות. את המחיר משלם, בסופו של דבר, הצרכן.

חוק תורלי. כל זה ידוע ברבים. פחות

התפריט המערכתי היה מורכב ממנה אחת עיקרית: שערוריות אישיות. את האינפורמציה סיפקו לזאבור שוטרים וקציני משטרה.

לא עבר זמן והעתון המיוחד היה ידוע בארץ בשל נכונותו לפרסם פרטים אינטימיים או פילולים על כל אדם בארץ. לא פחות, הצטיין בשל נכונותו לא לפרסם סיפורים אלה.

מקור אינפורמציה נוסף היו בעלי בתי הבושת של תל-אביב. זאבור היה כה מקובל עליהם עד כי שימש כנר יחיד בסיכסוך חריק שפרץ לפני 20 שנה בין מעבידי ענף הונות. לולא התערבותו מלאת החוכמה של זאבור, היה יורד על הענף משבר רציני מאד.

לפי הסכם בגטלמני, אסור היה על בעלות בתרבושת לשרת את לקוחותיהן בעצמן. כי דבר זה היה יוצר התחרות בלתי-הוגנת לבעלי בתי-הבושת הזכריים, שלא יכלו לסיפק שירות דומה ללקוח. כאשר נקרא זאבור לפסוק הלכה בענין, הסבירו לו המדיאמות כי יחסיהן עם הלקוחות באו אך ורק בגלל היותן בשר ודם וכי הדבר חיוני להן לאו דווקא מבחינה כספית.

זאבור לא נפל משלמה המלך: הוא פסק כי להבא על בעלות העסק להגביל את פעילותן המינית לחוג המקצועי בלבד, לעסוק בשטח זה רק עם בעלי העסקים הזכריים המתחרים, מבלי לדרוש כל תמורה כספית. בצורה זו צירף את הנאה עם המועיל.

ידידות נעורים. זאבור היה אהוב על ידידיו. ביתו ברחוב אלנבי בתל-אביב היה פתוח לכל מי שרצה לבוא. הכסף הרב שהוא הרוויח בזכות על ידידיו ומוסרי האינפורמציות השונים. בין באי ביתו ואחד מחבריו למשחק הקלפים היה עזריאל קרלי-באד המנוח. אולם כאשר נבחר זאבור לועד אגודת העתונאים יחד עם קרליבאך, הכריזו קרליבאך כי אינו מוכן לשבת עם זאבור בועד. זאבור סולק, הפך מאז לשונאן האישי.

כאשר עזבו כל חברי מערכת ידיעות אחרונות ויסדו יחדיו את מעריב היה זה דוקא אלכסנדר זאבור שיעץ למשפחת מוזס, בעלת ידיעות אחרונות, לקחת כעורך את חבר מערכת הבוקר ד"ר הרצל רוזנבלום. כיום משמש זאבור אחד מכתביו של רוזנבלום בלום בידיעות.

עם תום המנדט חרבו כמה ממקורות האינפורמציה הטובים ביותר של זאבור. שותפו היגר לארצות-הברית, הוא עצמו הצטרף ידיעות אחרונות.

אבדן העתון המיוחד לא פגע בזאבור. הוא נשאר עליו ושמח כתמיד, עד שמתה עליו אשתו. אבל של האלמן נמשך זמן רב, עד אשר שמע יום אחד על ידידת נעורים ממונקן, עיר מולדתו של זאבור, בקרפאטורוסיה. אותה ידידה היתה נשואה למליונר אמריקאי ונתאלמנה.

זאבור כתב לה מכתב קצר. הוא זכה לתשיבה ארוכה, החזיר תשובה עוד יותר ארוכה. ההתכתבות בין השניים הפכה לכל כך סמועית, עד אשר היה ברור לזאבור כי עליו לנסוע לארצות-הברית.

השבוע התחתן האלמן זאבור עם ידידת נעוריו. צעדי הראשון של הזוג בצאתו לבית ירח הדבש שלו: תרומה גדולה למגן בית המאוזול, ממש כמעשיהם של אותם האנשים הגדולים שזאבור היה כותב עליהם בעתונו.

משפט

דת וביזנס

חמש שנים שילמו דידי שוש דירות ביטוי את שכן הדירה לכנסיה הקאטולית יונית. הם ראו בדיירותיהם רכוש הכנסיה, קיבלו את הכומר ג'ורג' ריוק כנציגה עלי אדמות — או על כל פנים כנציגה לענייני שכר-דירה בעיר יפו.

עד אשר כפר האפוסטרופוס על רכוש הנפקדים בעיקר מקדוש זה. הוא טען כי הדירות הינן רכוש נטוש, דרש מהדירים תשלום בעד כל חמש שנות שבתם בהן. הדירים התנגדו, הכנסיה התנגדה; אחד הדירים פנה לעורך-הדין אברהם סוכובולס-קי, הפרשה הובאה בפני בית-משפט ה' שלום.

העניין היה בא על פתרונו בדרך המקור-בלת והמהירה ביותר, אלמלא הופיע על

הבמה זקן שב-שיער ועיקש בשם מיכאיל ג'דאי, בעל בית-מרקחת ביפו. הוא טען כי לא הכנסייה ולא האפוסטרופוס זכאים להכנסות הדירות. כהוכחה שלף נייר עתיק ומקופל היטב: שטר הקדש עותומני משנת 1885.

לפי שטר זה, הוקדשו הכנסות הדירות לעניי יפו, עד עולם. את ניהול ההקדש מסר הנדבן הנשכח לידי צאצאיו משפחת ג'דאי. מיכאיל הזקן (65), הנצר האחרון למשפחה זו בארץ, טען לזכותו זו.

מיד הפכו שני היריבים הקדומים, האפוסטרופוס והכנסייה, לבנות-ברית במלחמת הקודש על ההקדש. אפילו השפעתו של הכומר ריוק לא השפיעה על מיכאיל הזקן. במלים חריפות הודיע כי עזב את הכנסייה הקאטולית-יונית, עבר לעדה הקאטולית-רומאית. הוא האמין, כנראה, בעקרון של הפרדת הביזנס מן הדת.

פשעים

נקמה במלכה

וירגיניה אסטרוולג, יצאנית דת-גו בעלת רעמת-שיער קוקו שחורה, נהגה לכנות את עצמה בשם "מלכת רחוב בן-יהודה". אם כי דמותה השחפנית ומראה פניה לא הצידיקו במיוחד תואר זה, היו לה נימוקים אחרים, משכנעים למדי, להחזיק בו. כי בכל פעם שעברה גיידת המשטרה ברחוב בן-יהודה בתל-אביב ואספה אל תוכה את כל היצאניות המשוטטות בו, נהגתה וירגיניה מחסיונות מלכותיים.

וירגיניה לא ידעה לעמוד על הזכויות שהעניק לה מעמד מיוחד זה. השבוע, שעה שישה לעת ערב על כס מלכותה הקבוע בקפה ווקס, בפינת הרחובות אליעזר בן-יהודה ומנדלי מוכר ספרים, הבחינו עיניה חסרות-המבע בשתי יצאניות צעירות שפלו לשטחה והחלו צדות לקוחות בתחום הממלכה המיוחדת של וירגיניה. היא לא היססה, ניגשה אל המסתננות, צייתה עליהן לזנבן את המקום מיד. לשינוע, הוסיפה סטירת-לחי לאחת מחברותיה למקצוע, יציאנית בשם נעמי.

הדשנות והסגרות. לא היה זה מעשה ראשון של קוליגיאליזם מצד וירגיניה. חברותיה למקצוע האמינו כי כל זכויותיה המיוחדות נבעו אך ורק מהיותה מלשינה קבועה לטובת המשטרה. לזכותה זקפו, בין השאר, מספר סגירות של בתי-בושת בתל-אביב, וכן מעצרים רבים בין אנשי העולם התחתון של העיר.

כך, למשל, טענו שני פורצים מועדים, שהשתתפו בחפירת המנהרה בכלא רמלה, כי הם ניסו לברוח מבית-הסוהר רק כדי לנקום בוירגיניה על הסגרתם. תמורת הלישנה זו, הצליחה היצאנית, לילדת איטליה בת 26, להציל את סרסוריה-בעלה, צעיר רומני בשם אלכס, ממשפט על ששה תיקי פריצה שהוא כבר הודה בהם.

סטירת-הלחי הפומבית ברחוב בן-יהודה הגדישה את הסאה. שתי היצאניות הנפגעות החליטו לנקום במלשינה. תחילה חשבו להתגנב ולקצוץ לה את צמת הקוקו המי שמשלה סמל מסחרי, החליטו מאוחר יותר על קו חדש.

המזכרה היא ערומה. וירגיניה ישבה כמנהגה במזנון ווקס. אלכס, סרסוריה, הסתובב על גבי אופנוע חספה חדש בסמטאות השכונות. לפתע הגיחו אל וירגיניה שתי צעירות מצוידות בסכיני גילוח, ועוד לפני שזו הספיקה להפליס זעקה מפיה, הוסרה ממנה התצאית.

הנוקמות לא הסתפקו בחצאית, מיהרו לחתוך גם אל חולצתה. וירגיניה נשארה ב'תחתונים בלבד, כשכולה סרוטה ומללת. אלכס ניסה לבוא לעזרתה. הוא הוקף מיד בבחורים גברתיים, שהנחיתו עליו מהלומות הגונות.

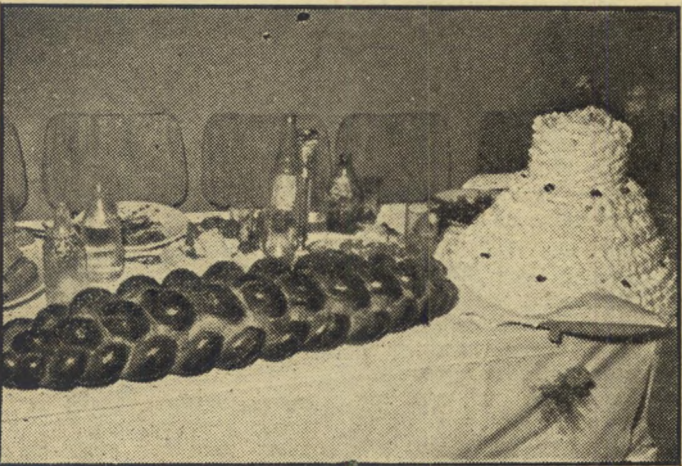
קהל רב של יצאניות וסרסורים, כולל מלך בתי-הבושת של תל-אביב דב ("ברלה") שמיר, היה עד למחזה המעניין של חיסול חשבוניות. רק עוברי אורח תמימים, שלא ידעו כמה מדובר, ריחמו על היצאנית הי' ערומה, הכניסוה למוניות והסיעוה לביתה.

משך ימים מספר לא נראתה דמותה של וירגיניה באזור ממלכתה. בתום השבוע, שוב הופיעה מלכת רחוב בן-יהודה במקום הקבוע. יצאניות וסרסורים שוטטו שם בה' מונייהם כבתוך שלהם. אבל וירגיניה לא פצתה פה.

היא למדה את הלקח.

הכלה. שירלי-תרזה-נאוה גרסנר, ילידת קיראסאו שבדרום-אמריקה. היא באה לאולם החופה לבושה שימלה לבנה ונושאת זר פרחים שנשלח לה על-ידי החתן. היא ואביה, מיליונר מונצואלה, זרחו מאושר, לא ציפו להפתעה שנכונה להם.

חלת החתונה לא נפרסה. החלה העשויה קמח סולת ותאנים מיובשות לפי נוסח בוקובינה, מולדתו של אבי-הכלה, נשלחה עם העוגה בחזרה למלון.

קרב פנים אל פנים. כל אחד מהנוכחים תפס עמדה: מי לצד הכלה, מי לצד החתן. בתמונה זו, נראה אבי החתן מנסה להשתחרר מידי מתקיפיו, בפתח האולם, בפינת הרחוב.

הכל
ה
מ

ה סיפור
ה שירלי-
לבעלה לעת
באולם המ
ביים, המח
הופעת החת
נאוה, בת
חיוך קפוא
יצחק גר
שנותיו (42)
עם ידי. ה
אחדות בלב
שטיגר, אב
הנדוניה. לג
שג מרחוב
חשיבות מה
תיו: "בני
עם מולאטית
ליתר בסו
שמא בכל ז
משלא נודע
נית לבית

ל כסוף,
מכונית
החתן. "יש

אבי הכלה
כנות בשטר
טראלס צ'ק
צאת חדישו
המחאות הב
שערך בכל
הוא התעקש
בכסף עובר
החיכות לא
האלפים שה
אים. המשא
נראה להם
החתן בכוח
עוד בסרט
שניה ושליש
זעקותיו
אלה מבין
חשו להצילו
שטיגר עלי
קללות קולני

ב ינתיין
הסמוכה
יפה-תואר,
המקדוממכר
יחד — יו

המכורה" במהדורה תל-אביבית מתן התחמק נחת החופה

מקורי של השנה אירע ל-
נאחה גרסנר. היא חיכתה
שעתיים ליד החופה.

של אולמי גיל התל-אבי-
154 המוזמנים בעצבנות ל-
יעקב שטייגר. שירלי תרזה
1, ישיבה על כסא וחייכה
ריה שהחזירו מכסים דומים.
אבי הכלה, גבר במיטב
בעל שיער בלונדי, התלחש
ור נראה לו חשוד. שעות
ודם לכן, ניהל עם יהודה
חתן, משאומתן על גובה
שטייגר, בעל-המכונת המשג-
ום ברמת-גן, היתה לנדוניה
הוא התפאר בסגל לקוחות
צאצא רבנים והוא מתחתן
; צריך לכסות אותנו בזהב,
סילפן גרסנר למשטרה —
אירע משהו למכונת החתן?
יצא ידד המשפחה במו-
1.

למחרת בבוקר החזיר הרב ז"ר יוסף
שפרן, המקובל במיוחד על עולי רומניה,
את תיק הנישואין החום לרבנות. מתוך
עשרות אלפי תיקי הנישואין של המועצה
הדתית בתל-אביב היה זה התיק היחיד
בו נרשם בעפרון אדום: "החופה בוטלה".

אולם גב אבי הכלה וגם אבי החתן היו
סוחרים מנוסים; הם לא ויתרו על העסקה
בקלות. למחרת המאורע, הופיע יעקב שטיי-
גר בחרת המלון של כלתו, כשכולו מלא
צער על התקרית. לא היה זה, נשבע, אלא
אירעבנה, מעשה פזיו של אביו. הוא עצמו
נשאר נאמן לבחירת-לבו, הרב אכסלרוד,
מחסידי לובביץ, הוסיף אף הוא את דברו.

תרזה לא יכלה לעמוד מול ההסתערות
המחודשת על לבה. רחמיה נכמרו על יעקב
החזיר בתשובה. היא אמרה "כן" בשנית.

★ ★ ★

למרות הכל

החתונה נערכה למחרת הפיוס ה-
ה גדול. הפעם התנהל הסכס לא הפרעה,
עד ל"אמן" האחרון. נקבע מועד שקס במי-

אל הקרב

יחזיר של שעתיים, נעצרה
תח האולם. ממנה יצא אבי
הכסף? שאל באידיש.

שיב כי 20 אלף לירות מר-
ישראלים. את העודף ישלם
שטייגר. לא האמין בהמ-
נאלה. הוא סירב לקבל את
האמריקאי שהוצעו לו ו-
ום בעולם, כערך כסף מזומן.
קבל את כל הנדונייה דווקא
יחר.

בר ללא תשומת לב. שמועת
' ונדחו הגיעה לאוזני הקרן
ן הפרוזאית בשעה נעלה זו
סעם. מישהו דחף את אבי
חר הנחית לו מכת אגרוף.
יק נלגב את הדם, ספג מכה

שטייגר קראו לקרב את
ומנים שהוזמנו על-ידו. הם
ישפט לינץ. בקושי-רב נסחב
גיסו למונית והסתלק, כש-
מלוח אות בדרכו.

★ ★ ★

המונית השנייה

המתינה מונית שניה בפניה
בתוכה ישב החתן, בלונדי
יכה בהתרגשות רבה לסיום
מאוחר יותר, הפיץ את הש-
ששי אחר הצהריים — כדי

ביום המתנפלים עליו, מכים אותו מאחור, מושכים את
כובעו, שמישהו לופת את זרועו בכוח. תוך כמה דקות
צבו פניו עד לבלי הכר, זבו דם מעוצם מכות הנוקמים.

מכירת לאבי החתן. משנודע לקרואים כי יהודה
שטייגר בא לעמוד על המקח בקשר לכספי הנדונייה,
התמלאו זעם. בצילום זה, נראים בבירור כמה מן הקרן

שני המזונות. עשרות האורחים, שהתפלגו לשני מחנות יריבים, מתקהלים
ברחוב. כמה שניות לפני כן, הצליח אבי החתן, יהודה שטייגר, להתחמק במונית.

למנוע ביקורי סקרנים בלתי-קראים. רק
קרובים בודדים של שתי המשפחות נכחו
בחצר ועד הקהילה, ברחוב יבנה, שעה ש-
הרב שפרן הקריא את פסוקי הקידושין.
הוא לא מיהר במיוחד. הפעם לא נשקפה
סכנה — שני האבות הגיעו כבר לידי הס-
כס מלא: במקום הכסף המזומן, יקבל ה-
זוג דירה מרוהטת בת שלושה חדרים וכדי
להבטיח כי לא יהיה תלוי להבא באבי
החתן, יקבל גם חנות במרכז תל-אביב.

היה זה סיום לפרשת החיזור המגוננת
שהחלה לפני חצי שנה ושבה, בין השאר,
היתה צריכה הנערה מדרום-אמריקה להוכיח
כי אמה הנוצרייה אמנם התגיררה לפני שניש-
אה לאביה.

אבי החתן המאושר, הבין מיד כי שעת
הכומר הגדולה לה ציפה במשך אלפיים
שנות חנוניות, באה ונתגלגלה לידיו. הוא
שיכנע את בנו יעקב, שהקרבנות ועוז רוחו
שהביאוהו לשאת כלה מולטית, ראויים ל-
תגמול כספי הגון.

כאשר ענד לבסוף מר שטייגר הצעיר את
הטבעת על אצבעה של הגברת שטייגר ה-
חשה, וזרחה פניה משמחה. הלילה באולמי
גיל נראה לה כבר רחוק מאד.

הכלה מתאוששת. שירלי קיבלה את הבשורה הנוראה בגבורה. היא אפילו
לא בכתה. כאשר נתברר כי החופה בוטלה, הזמינה את אורחיה להסב לשולחן.

ולוצרית מנסה להפריד בינו לבין קרובי הכלה הנועמים.
מתחר הבין-החתן בפחד מחנה הכלה הנקמני, ברח למונית.

ספורט

כדורגל

הגדול בתאורעות הספורט

באשר יעלו בשבוע הבא עשרים ושניים שחקני הכדורגל של נבחרת ישראל וברית המועצות על מגרש הדשא של איצטדיון רמת-גן, יהיה זה ללא ספק המאורע ה"ספורטאי" הגדול ביותר בתולדות הספורט הישראלי.

65 אלף צופים שימלאו את האיצטדיון, המכיל רק 60 אלף מקומות ישיבה ועמידה, צפויים לחקול ומשולים שיעמדו בדרכם למקומותיהם. יהיה עליהם להגיע עד למרחק קילומטר אחד מהאיצטדיון ברכב, ומשם להמשיך דרכם ברגל דרך חמש נקודות ביקורת שונות, בהן יעמדו כחמש מאות סדרנים אורחים בתלבושת חאקי-לבן ועוד מאות שוטרים אוחזים וצבאים.

רק חמישים מכל מספר הכרטיסים הגיעה למכירה חופשית לקהל. חצי ממספר הכרטיסים נרכש במאורגן על-ידי קיבוצים, ע"י ריות ובעיקר על-ידי התאחדות הכדורגל לצבא, לאגודות הספורט, לממשלה ולסגל הדיפלומטי.

אף על פי כן הסתננו כרטיסים רבים לשוק השחור, שם הם נמכרים במחיר כפול ומשולש.

למרות הצפיפות וקשיי החדירה, צפויה לצופים חוויה גדולה, אותה ישתדלו לגנוז תומרות הצבא והמסורה.

כדורסל

נקמה בדינאמו

אולמר ריפלי, שמנמן וצולע, לבוש חולצה אמריקאית מבריקה, החזיק בידו את ה"כדור" הפלטי באנגלית לעבר הנבחרת הג' בוהים, שעמדו סביבו בתלבושת ספורט: "או. קיי. בחורים, אנחנו ניקח אותם!"

והנבחרת לקחו.

היה זה בעת מבחנה הראשון של נבחרת הסגל האולימפי של ישראל בכדורסל, נגד קבוצת דינאמו סופיה. הקהל באיצטדיון ה"כדורסל" בחולון שאג בהתלהבות, עודד את השחקנים הישראליים.

מעולם עוד לא נראה קהל כזה במשחק כדורסל. 3500 הצופים שעלו על גדות המגרש ביטאו את תקוות הספורט הישראלי בענף היחיד בו יש לישראל סיכוי לעמוד בכבוד.

לא די טוב. אולם הופעתה הראשונה של נבחרת ישראל, שבזורה מתוך עשרות שחקני כדורסל על-ידי המאמן האמריקאי ריפלי, לא הצדיקה את כל התקוות שתלו בה. הדקות הראשונות של המשחק, בהן היתה הנבחרת פותחת בעבר בהתקפות מחץ על סל היריב, חלפו בשקט יחסי, כשרק סלים בודדים נקלעים באופן הרדי.

לא היה זה משום שהיריב היה כה חזק, להיפך. הבולגרים הרגישו עצמם שלא בנוה, אם מפאת החום שלא היו רגילים לו ואם מפאת ההערות שנשלחו אליהם מפעם לפעם על-ידי צופים חסרי טאקט בבולגריה: "עכשיו תשלמו בעד המטוס!"

הם גילו משחק נמרץ ותוקפני, אך חסרו את הטכניקה של הישראלים. לעומתם היתה צורת הנבחרת הישראלית פיספוס כמעט תמידי של הקליעות לסל. רק שליש מכל הזריקות לסל הצליחו להשחלו.

למרות הנצחון הסופי (47:64) של הנבחרת הישראלית, היו אזהדי הכדורסל מאוכזבים: "איפוא הימים הטובים של הנבחרת? קבוצה כזאת היתה מפסידה על האספן!"

הם לא יכלו לסלוח לריפלי שאברהם שניאור ופריד כהן לא נכללו בנבחרת. ריפלי למי עצמו נראה די מרצה, טפח על כתפי הנבחרת, עודד אותם לקראת משחקי הטורניר שיערך החודש בסופיה ואשר בו תישתתף גם נבחרת ברית-המועצות. "אין דבר בחורים", עודד, "ניקח גם אותם!"

במשחק נוסף שנערך השבת בחיפה, השתתפו שחקני הנבחרת בקבוצה בעלת שם אחר: נבחרת הצפון, שגברה שוב על דינאמו הבולגרית בתוצאות 52:61. אמר וזכר יה (ש"סאטום") עופרי, שחקנה המצטיין של הנבחרת: זה בשביל ההפסד באיטאליה דינאמו במוסקבה.

במדינה

משטרה

שיטות עבודה

העובדה המעניינת כי מטה משטרת ירושלים משמש גם מרכז בנקאי מוסמך לסיור דור הלחאות מיוחדות, נתגלתה לראשונה במשפטו של ראובן ("רומק") גרינברג לפני חצי שנה. אז נודע כי קציני המחלקה הפלילית של המחוז סידרו לעד יצחק רוזנברג (ראה אנשים) הלחאה של 1500 ל"י.

השבוע התברר כי המוסד הכלכלי התפתח יפה, המשיך לנהל את עסקיו בהצלחה רבה. בחידוש משפטו של דוד ("דודו") ועקנין, בעל-המסעדה הירושלמי שנאשם בהחזקת חשש בביתו, נודע כי דמות מרכזית במערך התיבועה המשטרית זכתה לאותו יחס בני קאי אהרן. יעקב אלבי, מודיע חתיק שעודדו נגד ועקנין הוקלטה והובאה לבית המשפט, קיבל הלחאה של 300 ל"י בתנאים נוחים מבנק מק"פ (מסחר, קרדיט, פיננסים). הממליצים והעורבים: הקצין אליעזר שילוני והסמל יעקב יערי, ראשי המחלקה הפלילית של מחוז ירושלים.

מכרות וערק. פרטים נוספים של שיטות הפעולה של משטרת ירושלים נתגלו השבוע, במשפט נגד עובד עיריית ירושלים שנאשם בהחזקת סמים משכרים. העד בשבועה ה"שטר יצחק פולק בתשובותיו לחקירת שתי ועבר חקירה של עורך הדין דניאל יונבסקי.

● הקצין משה אילון, ראש המחלקה הכלכלית, היכה את הנאשם בכל חלקי גופו ובמיוחד בעורפו, על מנת להמם אותו.

● לפני שהובל לחקירה בפני אילון, הושקה הנאשם כמויות גדולות של ערק. על מנת להקל את מלאכת החוקר.

דרכי חיים

האמת הערומה

אחרי שורה של מעשים מגונים שקרו בחוף יפו, החליטה משטרת נפת הדרום לקיים סיור קבוע לאורך החוף בשעות ה"רחצה" השבוע גילו שני שוטרי הסיור את המעשה המגונה הראשון לאור היום.

במרחק של 300 מטרים מחוף הרחצה של גבעתי-עליה שהמה אותה שעה ממת רחצים בני כל הגילים והמינים, נראו שני אובייקטים מוזרים שטים במים. לא היה צורך בדמיון רב כדי לזהות אותם: היו אלה שני בני-אדם, ממין זכר, בתלבושת האדם הראשון אך בלי עלי תאנה.

ג'רדון רחוק. השוטרים החרוצים חייכו בסבלנות רבה על החוף. המתנתם הוכחה בהצלחה: מן המים יצאו שני ערבים, תושבי כפר אברגוש. בתרועת-נצחון הובאו למשטרת עימי הצדקתם היחידה: "אין לנו בגדיים!"

התיק נפתח, השניים הואשמו בעשיית מעשה-מגונה בפומבי, אולם השופט לא זכה לגלות את האמת הערומה של פרשה זו: התיק בוטל עוד במשטרה בגלל חוסר עניין ציבורי. שני הערבים חזרו בשקט לאזור גוש ההררית, ממנה נראה חוף-הים הלבן בימים בעלי ראיה טובה כג'רדון רחוק.

למחרת היום הודיעו כמה עתונאים כי שני בני-מושבים ערומים נתפסו על-ידי אשה בחוף גבעתי-עליה.

דרכי אדם

זכותו של בעל

לא קל לזוג שחי יחדיו 30 שנה, להתגרש. אולם משה רחל צימבליסטה לא יכלו לשאת יותר את החיים המשותפים בביתם ה"נאה בחיפה" הוקנים — הוא בן 70, היא בת 50 — פנו לעורך-הדין נחום כהן, ביקשו ממנו לערוך שטר גירושין. גם שלושת ילדיהם המבוגרים לא יכלו להניאם.

כי מזה שנים רבצה קללה על בית צימבליסטה. ליתר דיוק, רבצו קללותיה העסיסיות של רחל, כענן עכור על ראש בעלה, והוא, כדי להפיג את זעמו, היה מכה אר"תה מכות נאמנות.

אולם, משבאו למשרד הרבנות, להביא את הגירושין לתוקפם הרשמי, פויסו השנים ע"י הדיינים. תנאי הפיוס: משה יורשה להכות את רחל, מכה אחת לכל 10 קללות, שתופינינה לפי כתובתו.

למה אחים כולם..

מכירת כלליה

אצל

איוני

תל-אביב, רחוב אלנבי 31

על הפחורות הרגילות באיכות הידועה שלנו כ"כ הצעות מיוחדות במחירים מוזלים עוד יותר!

20% הנחה

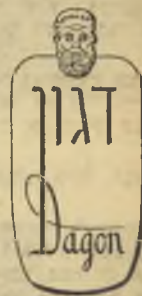
ציטוט

מלון דגון אשקלון

מודיע שכל המקומות הוזמנו לראש השנה. הואילו למסור לנו

הזמנותיכם לסוכות בהקדם האפשרי.

הזמנות: אשקלון, טלפון 848.

פיוניז
אמיתי
תלמה

מפרח
סנדביץ
תלמה

אין כביס
פיוניז
זיוה

תלומתנה
ככל קופסה

תוצרת ביח"ר נקה.
המפיצים חברת נורית בע"מ

דאגת העם לחיילי
- יסוד במחוננו

שי
לחייל
לראש השנה
תשי"ז

כל אדח שולח חבילת
שי של 1.500 ל"י
באמצעות הועד לענין
החייל ומוסדותיו

כדורגלן ישראלי מוסד דרישת שילום מיסמאלין

טיול ברחובות מוסקבה. נבחרת ישראל בכדורגל מטיילת לפני המשחק ברחובות העיר. נראים מימין לשמאל: סטלמן, גלזר, לבקוביץ, מתניה חודורוב, ויסקר, חלדי ורבינוביץ. מאחוריהם שאר אנשי הנבחרת.

אפשר להגיד שמעטעט כל הזמן הייתי משקיף על המשחק מטעם שחקני הנבחרת. החברה שלנו נכנסו כולם לקו ה-16 ולא יצאו משם. היו אולי שמונה מגינים. הרוסים משחקים מצויין ולמולנו היה להם יום גרוע. הקהל התרגז וקילל אותם, כאילו הם מפסידים ולא אנחנו.

קיבלתי את הכדור אולי עשר פעמים. חמש פעמים הצ'י לחתי לעבור את קו ה-16. ברור שלא הצטיינתי. הייתי לבד בהתקפה. אם היו נותנים גם לי לעמוד כמו כולם בקו ה-16 הייתי גם אני מצטיין.

אבל תגידו עלי מה שתגידו, בכל המשחקים נגד נבחרות של ארצות, מי נתן את הגולים אם לא אני? נגד הרוסים זה היה אחרת. לא הספקנו לראות את הגול שנתנו והם עוד פעם כבשו. היו בשער.

שיחילופו אותי לי זה לא איכפת. הייתי כבר במלון לנינגרד.

★ ★ ★

ה שופט גריפית היה מצוין. הוא היה תופס אופסידיים 15 סנטימטר. מה שמעניין אתכם בטח זה איך נפצע השוער יאשין. לי לא היה שום דבר נגדו. הוא רק הרגיו אותנו בזה שהיה יוצא כל פעם עד אחרי קו ה-16, כאילו לצחוק לנו. היה עושה כל מיני תנועות בידים וצועק על השחקנים שלו. זה גבר עצום. חבל שלא תוכלו לראות אותו בארץ. בדקה האחרונה אני התפרצתי ועל קו ה-16, תפס אותי בששקין הבלם ורצה להוציא לי את הכדור. יאשין השתטח על רגלי שניו ורצה לתפוס את הכדור.

אני אומר שבאששקין פצע אותו. באששקין אמר שאני יאשין שכב על הארץ כמו סטאלין במוויליאום. כולם רצו אליי חשבים שהוא מת. ירד לו דם מהלסת. אמרתי סליחה וברחת.

אחרי המשחק היינו עוד יומיים במוסקבה. עשו לנו מסיבת פרידה עם זודקה וקאביאר ונתנו לנו מתנות. לקבוצה התורכית פאנרבחצ'ה שהיתה שם נתנו לכל אחד מצלמת לייקה ושעון זהב. לנו נתנו קומקום מעץ. אפילו לא קומקום — אגרלט בשביל פרחים. חוץ מזה, ציירו כל אחד ונתנו את הציור. גם כן מתנה. איבדתי אותה במטוס.

החברה קנו מתנות לבד. קיבלנו שם 300 רובל. כל ארבעה רובל זה דולר. קנינו כל מיני מתנות. דובים מעץ, עגלות חורף עם סוסים מעץ, בולים ועוד.

הלכנו גם לבקר את סטאלין. קודם הראו לנו את המוזיאון בקרמלין, שם נמצאים תותחים ומרכבות מימי הצארים. למוויליאום עצמו יש תמיד תור ארוך. זה פולחן שלם ללכת לראות אותו. נכנסים והולכים במסדרון לאט לאט, כמו בהלוויה. ליד כל אחד הולכים שוטרים. אסור לצלם, אסור לדבר או לעשן, אסור לעמוד. צריכים ללכת בקצב איטי. סטאלין ולנין שכבו בארונות זכוכית, בדיוק כמו בחיים. היד של לנין נשארה סגורה. סטאלין נשאר כמו שהיה. עם שפם וחליפה שתמיד היה מצלם בה. אין מה לדאוג להם — די נעים להרגיש שמסתכלים עליך גם אחרי שאתה מת.

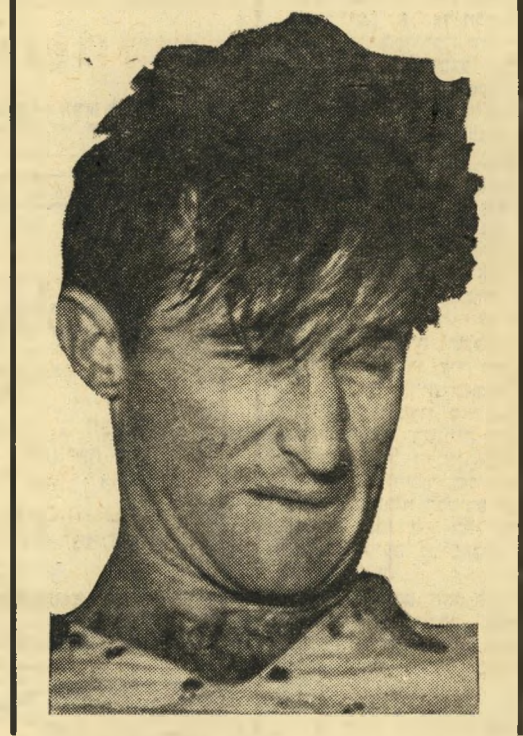
כל מה שאמרם על סטאלין זה שטויות. בכל מקום ראינו תמונות שלו ופסלים. אף אחד לא חושב להוריד אותם.

★ ★ ★

ב שבת מפנו בחזרה, שוב בשני אירונים: אחד רוסי ואחד צ'כי. הדרך בחזרה היתה כמו חלום. יש להם טייסים מצוינים, כמעט ולא מרגישים שסטים באוויר. הגענו לפאריס ב-10 בלילה. כשנסענו משדה התעופה ראינו המון אנשים ברחובות שרים, רוקדים וצועקים. חשבנו שהם שמחים שחזרנו מרוסיה. אמרו לנו שזה לכבוד יום הבסטיליה. החברה רצו ללכת לראות את התיאטרון הקאמר. את מי זה מעניין. פיגאל יותר מעניינת. מה שאני רוצה להוסיף בהזדמנות זו, זה שאף אחד לא יבקש ממני כרטיסים למשחק. אין לי מה יש? ברוסיה שילמו בעד כרטיסים בשוק השחור פי שתיים ושלוש מהמחיר הרגיל. אתם כבר לא יכולים לשלם?

רוב הזמן הלכנו ביחד. היה לרשותנו אוטובוס קצת ישן ובו הסתובבנו בעיר. היו לנו שתי מלחות, ורה שתירגמה לנו הכל לאנגלית ועוד אחת שהסבירה ברוסית. לפעמים היתה אפשרות לצאת לשעה שעתיים לבד. אבל אף אחד לא הלך יותר רחוק משמאה-מאתיים מטר מהמלון.

זאת "שיע" גלאור

החברה אפילו לא היו מעוניינים בזה, מה הם צריכים ללכת ולא לחזור?

כמה התחילו עם סטודנטיות רוסיות. אני לא יודע איך ואיפוא, אני גם לא יודע איך דיברו איתן ואיך גמרו, זה לא מעניין אותי. לא באתי לרוסיה בשביל בחורות.

★ ★ ★

ה לא כד כד קל נוצח את הרוסים. קודם כל לא ידענו עליהם שום דבר. שמענו פה ושם, אמרו לנו שזה טוב וזה מסוכן, אבל אי אפשר לדעת כלום עד שרואים אותם. אתם עוד תראו אותם — תשתגעו פשוט. לנו לא נתנו לראות אותם. כשיבונס ביקש רשות לבקר באימונים. ענו לו שזה רחוק וחבל על הזמן. אבל להם לא היה חבל על הזמן לבוא לראות איך שאנחנו משחקים באימון.

יום אחד לפני המשחק הלכנו לישון מוקדם וגם למחרת לא יצאנו בכלל מהמלון. לפני שיצאנו שתינו משהו ונסענו לאיצטדיון. בחיי שיש אצלם סדר. עד שהשחקנים לא באים, לא נותנים לאף אחד להיכנס למגרש. רק אחרי שנכנסנו נתנו לקהל להיכנס.

את הטקס בטח שמענו ברדיו. אין לי מה להוסיף, רק שבאמת היינו נרגשים. שאלו אותנו אם אחרי הגול הראשון היה לנו הושך בעיניים. לא! היה לנו חושך עוד לפני זה.

אני רק זוכר שהשחקנים הרוסים דחפו לנו זר פרחים ענקי ליד. רצתי למושבם שמול היציע המרכזי וזרקתי את הפרחים לכמה חתיכות שבישו שם. אחר-כך התחיל המשחק. אני לא רוצה לדבר על החברה, רק על עצמי. לא הגעתי לרמה הרגילה שלי. מפני שהכדורים הגיעו אלי בהפסקות. מרוב שלא קיבלתי כדורים, כמעט נרדמתי על המגרש.

כ עלינו ועל המשחק במוסקבה. קראתי גם שממני לא מרוצים במיוחד. מה יכולתי לעשות? הרוסים מהירים כמו סילונים. כל פעם שהיו שולחים אלי כדור, לא הייתי מספיק להסתובב והבק שלהם כבר היה רחוק ממני ביחד עם הכדור. אבל אם להגיד את האמת, זה עוד לא היה כל כך גורא. שמענו במוסקבה חדושים לפנינו ביקרה שם נבחרת הלבנון והספידה בתוצאה של 18:0 ואחר כך, עוד כל העתונים ב' מוסקבה כתבו שהשוער שלהם הצטיין. אבל ביקשו מאיתנו לא לספר את זה לאף אחד, הלבנונים מתביישים.

הגענו למוסקבה בלילה. סטנו מבריסל לפראג. חיפשנו בדרך את מסך הברזל, אבל אף אחד לא ראה אותו. כנראה שזה סתם בלוף של האמריקאים או שהורידו אותו כבר. מפראג סטנו עוד שעתיים עד לוילנה. כוילנה ידעו כבר שאנחנו צריכים לבוא ובשדה התעופה חיכו לנו המון יהודים. נתנו להם קצת מתנות, סיגריות, לוחות כיסים, מטבעות משור קולד, שידעו גם הם שהמדינה קיימת בכלל.

אחר כך סטנו באוירון צ'כי עד למוסקבה. לפני זה הבהילי אותנו שאסור לצלם באוירון ושכלל אסור להסתכל החוצה. אבל זה לא נכון. מיוסל'ה לא לקחו את המצלמה ויכולנו להסתכל החוצה דרך החלונות. היה לילה. על החברה אני כבר לא רוצה לספר בפעם שעברה כתבתי שוודו קרמר לא הרגיש טוב בטיסה ואחר כך הוא לא רצה כבר לדבר אתי. למה לי צרות?

כשהגענו למוסקבה היה דוקא מזג אויר יפה. בשדה התעופה ראינו רק מטוסים דו-מנועיים, שים מטוס גדול יותר לא היה שם. עשו לנו קבלת פנים באולם ההמתנה. לא היו הרבה אנשים, רק כמה נציגים מההתאחדות לכדור רגל הרוסית וצלמים. למחרת הם כתבו בעתונים על המשחקים הטובים שלנו, אבל שכחו לכתוב על הרעים.

מאוחר בלילה הגענו למלון לנינגרד. המלון השני בטיבו במוסקבה. מלון נהדר, אף על פי שיש בו פחות לוקסוס מאשר באמריקה. בכלל הרוסים לא בונים כמו האמריקאים שמים עמודים בכל מקום. הכל מצופה שם בשיש. בחדרים יש טלפון ושטיחים ואפילו רדיו. הצרה עם הרדיו שהוא מכון רק לרדיו מוסקבה. חדר האוכל הוא אולם ענקי, כמו כל קפה נוגה. הלכנו לישון. למחרת עשינו הכרה עם מוסקבה. כבישים ענקיים. באף מקום בעולם לא ראיתי כבישים כל כך רחבים. המכוניות שלהם הן חיקוי מושלם של כל המכוניות האמריקאיות.

★ ★ ★

ל פני המשחק התאמנו אימונים קלים על מגרש דו-נאמו. שנהגיש קצת את השרירים אחרי הנסיעה. באותו זמן היתה שם הספרטקיאדה. היו שם המון סינים וקוריאנים. בני אדם מושנים, אף פעם לא ראיתי כאלה.

יומיים לפני המשחק היה טקס הסיום, שבו היו צריכים לחלץ את הגביעים. באנו לשם כל הקבוצה, לראות משחק כדורגל. פתאום היה מבול של גשם. המשחק נפסק וכולם ברחו.

אנחנו ישבנו ביציע המרכזי, שלושים מטר אולי במכת הנשיאות. ישבו שם כל הגדולים. הכרתי את חורשילוב, מולוטוב, שפילוב, חורשצ'וב ובלוגאנין עם הזקן הקטן. את מי שלא הכרנו הראו לנו. חשבנו אולי יציגו אותם בפנינו ונתקין קצת את הרושם. איפוא — הם אפילו לא הסתכלו עלינו! אולי ראו את התלבשות שלנו, אבל בטח לא הבינו מה זה.

הם היו לבושים חליפות רגילות. אף אחד לא היה במדים. צריך להגיד את האמת, הם נראים לא רע. מה אתם רוצים, שהם לא יראו טוב?

חוץ מהאימונים טיילנו בכל מיני מקומות בעיר. קודם כל הלכנו לקרקס. איזה דברים נהדרים שראינו. ארבעה כלבי מים מאולפים משחקים בכדור כמו בני אדם, עוד יותר טוב. אני לא בטוח אם היינו מצוחים אותם. לא האמנתי למה שאני רואה. כלבים כזה שחור ומבריק עושה לך פתאום סלטות ורוקד. אי אפשר להאמין.

אחר-כך הלכנו לבאטל. לא מבין בזה הרבה, אבל היה נהדר. ישב על ידי הליינמן (שופט הקו) הפיני. הוא לא יודע אנגלית ולא שום דבר. דיברתי איתו בידים. אמרתי לו שבזמן שהקיצוני של הרוסים יעבור את ההגנה שלנו, שירים את הדגל. הוא צחק.

שדרנים

מיבצע יחיד

בעוד שבוע ימים תעמוד שוב תחנת ה' שידור של קול ישראל בפני התופעה הגדולה האנושה כמעט כללית לשידוריה. יהיה זה ביום בו יעבר שידור משחק הגומלין בין כדורגל בין נבחרת ישראל וברית המועצות, מאיצטדיון רמת גן.

אולם כמו בעת השידור של המשחק הראשון מאיצטדיון דינאמו במוסקבה, קשה יהיה לזקוף עובדה זו לזכות קול ישראל. כי למעשה יהיה זה מבצע יחיד של אדם אחד, ספרשן נחמיה בן-אברהם.

הגבר הצנוע והממושקף, שאינו נוהג ל' התבלט בפומבי ומתחמק מעדשות הצלמים, הפך כמעט לגיבור לאומי של המדינה, כא' שר כבש במשך שתי שעות שידור המשחק במוסקבה את ליבותיהם של מאות אלפי מאזינים. לא רק שהצליח, במבצע אמנותי ממש, לתאר בבהירות ובקצב מהיר ושמיץ את המעמד שלפני המשחק ואת המשחק עצמו, אלא שלזכותו יש לזקוף גם את עצם קיום השידור. משום שנחמיה בן-אברהם נסע למוסקבה ביזמתו הוא, בכספו הוא ובזמנו החופשי, אותו ניצל מתוך חופשיות השנית.

ימיים בלבד לפני הנסיעה, היה השידור במוסקבה מוטל בספק, משום שקול ישראל לא דאג לשידורים הדורשים פרט מעניין הוא שנחמיה בן-אברהם היה צריך להתחייב לשדר את משחק הגומלין ללא תשלום, תמורת הסכמת קול ישראל לממן חלק מ' חופשיות הנסיעה.

כתבה מוגנת. לגבי נחמיה (35), שב ניגוד לשטף דיבורו המהיר ברדיו הוא שקט וסוליד וכלל לא מהיר דיבור בחיי היום-יום. לא הצד הכספי חשוב. הוא רואה בשידור הכדורגל שלו אמנות. ואמנם יש אמנות רבה במבצע המצריך דיבור שוטף ללא פליטות פה וטעויות לשון. תוך כדי הסתכלות אחר מהלך המשחק, זכירת שמות השחקנים, ועיגול לגבי המתרחש בקהל. בשידור מעין זה אין מקום לטעויות. אסור לו לטעות בשמות השחקנים שעל מבצעים הוא מספיק משום שאו יכנס להסייבוכת שממנה לא יוכל לצאת. אולם בכל עשר השנים, מאז נקרא עלידי אדוין סמור אל לשדר לראשונה את מהלך משחק של קבוצת מ.ס.ס. ההונגרית, לא הסתכן נחמיה מעולם.

את הקריירה שלו ככתב ספורט החל נחמיה גולדברג עוד בהיותו תלמיד הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית ב' ירושלים. שמעון סאמט, איש הארץ, הגיב בחשאי את רשימות הספורט שלו למדור הספורט של העיתון, בשם העט בן-אברהם. למרות שמשך שנים חותם נחמיה בשם זה על כתבות הספורט של בהבוקר, חדשות ספורט ומעריב, הרי רק לפני שבועיים, לפני הנסיעה למוסקבה, עיבר את שמו ב' אופן רשמי.

אך הספורט הוא רק ההובי בחיי נחמיה בן-אברהם. המשמש ככתב הצבאי של ה' בוקר, פרשן מדיני, ועורך מדור הקולנוע. הוא עצמו משחק כדורגל במשחקים בין מערכות העתונים.

בן-גוריון התרגש. בניגוד למנהלי שידור השידור, צפה נחמיה מראש את ההתעניינות העצומה של אורחי המדינה במשחק. לגבי זה היה זה הפתעה, גם כשקיבל למחרת שידורו במוסקבה מברק משה' רד החוקי, הד"ר חלטר איתן: "בכתי כילד בזמן השידור... גם בן-גוריון התרגש מאוד וביקש להודות לך".

פחות נרגשים היו בני משפחתו בעת השידור. אשתו תמר ושתי בנותיו, רותי (3.6) וחיה (7) שמו לב, בהאזינן לרדיו, כי אבא הולך ומצטרד. "אין דבר", הרגיעה רותי הקטנה את אמה ואחותה, "שאבא ישתה חלב עם דבש ואז זה יעבור לו".

נחמיה לא שתה עדיין את החלב כדבש שהכינה לו בתו. כאשר חזרה השבוע מש' לחת הכדורגלים במוסקבה, לאחר בילוי של שבוע בפאריס (ראה ספורט) נעדר ממנה נחמיה. התברר כי הוא סס ישר מפרגא לי' איטליה, לנוח כמה ימים בעיירה קטנה ליד רומא, לפני התחרות הגומלין שלו עם ה' מיקרופון במישחק ישראל-ברית המועצות.

מה נשמע

תוכניות אלה, מתוך שידורי השבוע ה' בא' ראיות לתשומת לב מיוחדת: **פכים קטנים** (שבתי: 10; קול יש' ראל) — חסידיה המתאבלים של תוכנית

היא מזכירה ממדרגה ראשונה. זריזה ומהימנה. מעולם אין חושה מכזיב בבחירתו.

מובן מאליו:

נלסון היא מעשנת!

הקץ לראגה ולשיגרה

מעתה תוכלנה בנות ה-12-18 ליהנות מתשומת לב מלאה. "חן נעורים" מציע לכל נערה את השמלה המתאימה לה, לפי טעמה המיוחדת, גזרתה האופיינית ומעל לכל — לפי גילה וחזינה האישיים של כל נערה, כשהתפירה במיטב האיכות. בקרו נא אצל "חן נעורים" וראו את שפע חן הנעורים.

תל-אביב, שדרות דויד המלך 37
דירה 11; אוטובוסים 12 ו-19.

משמחות חוזרות

נהנה זה, המצלם בזמן חופשתו. על כן, אל תצא לחופשתך ללא מצלמה "פוטו ברנר". כל קונה מקבל הדרכה ללא תשלום נוסף.

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

הודעה

נמשכת הרשמית מועמדים-ות לבית הספר לאחים-יות מוסמכים-ות. ליד בית חולים מל"ן באר-יעקב.

מתקבלים מועמדים-יות בעלי השכלה של 10 שנות לימוד, בגיל 17-35.

על המעוניינים לפנות בכל יום חמישי, בין השעות 09.00-12.00,

למחלקת האחיות ברחוב מסריק 19 תל-אביב

או בכתב — לפי הכתובת: ת. ד. 2883 תל-אביב.

ינשופים וחיוכים, ששקבה חיים חי בעודנה צעירה ויפה יוכלו להאזין למכתב הפיזמונים ההיתוליים שחברו במיוחד לתוכנית זאת ובוצעו בה בשעתו לראשונה. בין השאר: האיש שבקיר, הוי עלמה מרמתיים, שיר ה' ינשופים, שיר השריקה, בון-סוואר, המלים הן פרי עטו של יהודה פריס, להמנגינות משל יוחנן זרא' ומאיר הרניק.

● **פרסי רומשילר** (יום א' 8.25; קול ישראל) — יחד עם כתבה מוקלטת על הטכס שיערך ברמת-הגד, יראיין יעקב בן-הרצל שלושה מדענים ישראליים (ששמו' תיהם שמורים עדיין בסוד) שיזכו בפרס ה' מפויץ של 5000 ל"י כל אחד. עבודה מד' עית הראויה לסכום כזה, מוכרחה להיות מעניינת.

● **מזכורת** (יום א' 10.15; קול יש' ראל) — משדרת מתח יוקדש הפעם, כנר' אה, לשיחזור מתוסכת של פרשת האחים מוזרי שנידונו על רצח מתוך-דירות. יעקב בן-הרצל יכתוב, יביים וישחק את דמות הבלש המרכזית.

● **תחרות הכדורגל בין נבחי רות ישראל-ברית המועצות** (יום ג' 5.10; קול ישראל) — אם יעביר נחמיה

ספרשן בן-אברהם
החלב והדבש נשארו

בן-אברהם את משחק הגומלין מאיצטדיון רמת-גן באותו כשרון שהפעיל באיצטדיון דינאמו, הרי משרו זה יהיה נחמתם היחידה של כל אלה שלא השיגו כרטיסים.

● **ציליתותן** (יום ד' 8; קול ישראל) — במרכז התוכנית יעמידו העורכים אלון שמוקלר ויורם רונן מבצע מיוחד במינו: פסנתרנים תלמידים יוזמנו לבצע (בביתם) קטע מתוך שלישייה של בטהובן, כששמעון מישורי ותלמה ילין מספקים להם מבצע ל' מקלט את תפקידי הכינור והצ'לו, בתוספת הסברים לביצוע. מדורים אחרים: עדה ברוצ' קי תסקור ספרים על מוסיקה, יוחנן זרא' ידבר על (וישמע את) הזרם החדש ביותר של מוסיקת-הגאון, הרוק אנד רול, יהודה פריס ייעץ לבעלי מקלטים וגרמופונים כי צד לספל במכשיריהם על הצד הטוב ביותר.

● **עוזמות חדשים** (יום ד' 8.35; קול ישראל) — עשרים שנה אחרי שאורסון חולס גרם בהלה עצומה בתארו במשדר רדיו יוטר-מדיריאליסטי של פלישת אנשי המא' דים לכדור הארץ, יגרום עתה יהודה פריס בהלה גדולה לא פחות (כך הוא מקוה) ב' הנחיתו את אנשי המאדים בישראל.

★ ★ ★

המאזין הזהיר לא יפתח את המקלט בש' עת שידור התוכניות הבאות, המאיימות ל' הטביע אותו בגלי שיעמום:

● **הגדרת מפעל הפים** (יום ה' 4.45; קול ישראל) — הנהלת המפעל מש' למת לקול ישראל ולקריין בעיין יפה על שידור הפירסומה, אבל איש אינו משלם פרוטה למאזינים (אם אינם זוכים במקרה בהגדרה).

● **לאזרח ירושלים** (יום ו' 1.45; קול ישראל) — שתי דקות בהן חזר ראש עיריית ירושלים גרשון אגרין על הגאוס ש' נשא באותה שעה ובאותו מקום שבוע לפני כן, נשמעות באוזני המאזין כשתי שעות רצופות.

נסות ולהיחלץ. לא מרוויחים ולא מפסידים יותר מאכזבה סטנדרטית.

★ ★ ★

לא כמו הכלב

(1987/88) הן שתי נערות האומרות שלא אחשוב שהן נמנות על מחנה ה' אומללות שאלהן אפשר לייחס את ה' שיר המפורסם: אני עזובה וגם נעזבת / כמו כלב מוכה בתחנות הרכבת. ההיפך הוא הנכון, מהירות הן להבי' טיה. הן שתי גימנוסיות, אחת בלוג' דית, שנית שחורה, על כל המעלות והחסרונות של גילן שהן אומרות עליו שלא נכונה שהיא אפיה ביות. הן לומדות במגמה הריאלית ומת' עניינות במדעים המדויקים, דבר שלא יפריע בעדן לכתוב על שייקספיר, אם יירש מהן. הן רוצות בהתכתבות עם נערים מעל לגיל 17 וחצי. הכרחי מת' נות הן, "שלא יימנו על הנוער המבלה את לילותיו בריקודי מבחו חדישים כ' שבלריות משמנות מוקדמות מעל ל' ראשיהם הריקניים."

★ ★ ★

מי בעלה של אשתו של...

לאחר עיון מעמיק, כולל מבטים עור' גים בזוגות מטיילים, הגיע (1988/89) למסקנה שלא טוב היות האדם לבדו. כיוון שהוא חייל קרבי ולא ניתן בסגור' לות אופי המאפשרות היכרות מקריות, רוצה הוא להתכתב עם נערה חיפאית, גבוהה, סנטימטרית, ורצוי שלא תדע מי הוא בעלה הנוכחי של אשתו לשעבר של המפרי בוגארס.

הוא הינו בן 19, חיפאי, בוגר תיכון, חובב תיאטרון, אמנות, ג'אז ומוסיקה קלאסית ומוכן להוכיח במכתביו שאין בכך כל סתירה.

★ ★ ★

מה שעבר עליו...

את גילה לא ציינה (1989/90). ניח' ששכחה. פרט לכך מכתבה הוא שגרתי בהחלט, מוסר כי היא נערה שחרחרת, אוהבת טבע וטוילים ממוסכים, מתעני' יינת, כמובן, בקולנוע, תיאטרון וספרות. מעוניינת להתכתב עם צעיר בגיל 24, בתנאי שיהיה גבר רציני ואדם שעבר עליו הרבה בחיים. אחרי ההרור קל, היא מוסיפה שלא תתנגד להתכתב עם חמורים נושאי ספרים.

★ ★ ★

חייל המשתעמם

אם את נערה נאה בת 17-18 ואין לך מה לעשות, מדוע לא תכתבי אל (1990/91)? הלה הינו חייל קרבי בן 19, נער בודד שאין לו הורים בארץ או בחוץ לארץ, מעט מאד חברים, ולכן כ' מעט ואינו יוצא מן המחנה, אף בשעה שהוא מקבל חופשה.

לנערה שתראה לכתוב אליו ולהכירו הוא מציע טיולים ארוכים, ביקור בקול' נוע ותיאטרון. הוא אוהב מאד קליעה למטרה ויש להגית שהוא קלע טוב.

★ ★ ★

אין עם מי לדבר

(1991/92) מוכרחה לקרוא מלה עברית בגרמניה. בעצם, אתן לה לדבר בעד עצמה:

"הריני בחורה ישראלית אשר מוכ' רחה להיות בגרמניה תקופה די ארוכה. פונה אני אליו בבקשה גדולה. הייתי מאד רוצה להתכתב עם ישראל, על כל צנו, שרחצ ממני כל כך כעת. על אר' צנו, על מצב הגבולות, על כל החדשות בארץ שאולי לא כל כך חשובות, ובכלל על צורת החיים בארץ."

"במיוחד בגרמניה אין כמעט אפשרות לדבר על ארצנו או בשפתנו, ולאט לאט אני פוחדת לשכוח את השפה. אויל אוכל למצוא אדם שירצה להתכתב אתי. עוד בקיצור, כמה פרטים על עצמי: אני ילידת גרמניה, בת 26, חיפאית עד לפני שמונה חודשים. חברת הצינונים הכלליות. מעוניינת בספרים, במיוחד ל' טרסורה ישראלית, מוסיקה ותיאטרון, ובקצור בכל פרט על ישראל. קצת אני עוסקת על ידי הצבא האמריקאי בגר' מניה."

מה דעתכם, אם אירשם לצינונים הכ' לליים, ישלחו אותי לדרום אמריקה? אני מבטיחה להתגעגע לארץ, ואסילו אכתוב אל יורשתי שתסדר לי התכתבות.

"אני מוכרחה להגיד לך", כתוב בחור מנצחילסטיס מגליון 1977. עשה עלי רשמי עצום ביותר. לכל הבנות האלה שהן די מבולבלות ועוד מוסיפות לבל' בל את עצמן ואחרים, יש לי הצעה ל' ענין: שיקחו דוגמה משלוש סמינריות יות חמודות שהגיעו אלינו למשך חופ' שת הקייץ, ויארזו זוג מכנסיים ארוכים וקצרים, כובע קש, ויבואו למשך זמן מה לעבוד ולחיות בקיבוץ ספר.

"מחויי לעזרתן למשך הצמא לידים עובדות, הן גם תיווכחנה שאנשים ש' באמת עושים משהו, אינם מתפנים ל' סטיות כגון: מה אני, מי אני, מה מקומי בין צבא הכוכבים והמזלות, למה לא מתייעצים אתי גדולי הדור כיצד לפתור את בעיות האנושות וכו' וכו'. "פרט לזה, אולי תסייע להן הישיבה בקיבוץ לפתור בעייה אישית כאובה, בצורה המניחה את דעת שני הצדדים ותוציא מראשיתן את הרעיון שאדם משכיל חייב לשאת את ההוכחה לכך בכיסו. דעתי על הבנות הלומדות בלי לדעת בבטל מה, אך למען התגנדר בתעודה המוכיחה את השכלתן שחור על גבי לבן, היא שלילית, כמובן. "אך נניח להן. חושבני שהן תעננה להמשך בבטלה נעימה מלווה התלבטו' יות נפשיות "קשות". אאחל להן ש' מזגירתן על ביצי השגרה יתבקע בכל זאת פעם איזשהו אפרוח מועיל."

★ ★ ★

מה שכטוח, בטוח

(1984/85) הוא אותו קיבוצניק שכתב את המכתב לעיל על הנערות שאינן מוצאות לעצמן מקום. מכתביו ניכר שאין הוא נמנה על מחנה המתלבטים. הוא יודע בדיוק את רצונו. "כלל גבר הגון, אני מחפש קשרים עם בנות כל' שהן מסיבות מובנות אני מחבב פסלים מהלכים. כשאני רואה לידי בית מתמו' טט, אני זו הצידה, כי מה שבטוח בטוח. פרט לכך אני בגודל נורמאלי. אף פעם איני משתעמם. לא אוהב חצילים, ועוד פחות מזה, בנות משעממות."

★ ★ ★

אבל גבר

אחרי שקראתי את שמה וכתובתה של (1985/86), התברר לי שאני מכירה אר' תה. לא היכרות אישית הדוקה כי אם היכרות שטחית למדי. אני באמת יכולה להמליץ עליה. היא מקסימה, נערה זו. אם אינכם מאמינים לי, נסו לכתוב אליה ותיחכחו.

ובכן, אותה נערה כותבת לי שהיא נערה משכילה בת 20, מיטב הכוכבות. עתה באחת להלקות הצבאיות אי שם, ש' "בדרך כלל הולך לי טוב אצל המין החזק", אך עד עתה עוד לא נתקלה בגבר שיצדיק את התואר המין החזק. לפיכך רוצה היתה לקבל מכתבים מ' צעיר עד גיל 27, משכיל, נאה, כן, ו' היא מבטיחה שבסופו של דבר לא ית' אכזב ממנה, אבל בתנאי שיהיה גבר.

★ ★ ★

לפני 6 אלפים שנה

"לפני למעלה מ-6800 שנה", כתוב (1986/87), התחתן משה כדת וכדון עם בתו של יתרו נביא הדרוונים, צפורה. בזמן עשה את שלו. הקשרים הוד' נחו, ולאט לאט הותרו ונשכחו כאילו לא נבראו מעולם.

"אני הנני דרוני, פקיד במקצועי, ה' תוהה אם באחד הימים אמצא לי נערה יהודיה בגיל 18-22 בעלת השכלה מעל לעמית, המוכנה לפרוע את כופרה של צפורה הדרונית, אשר נטרפה עליידי משה, ותסכים להקריב נפשה כקרבן רא' שון על המזבח למען המיזוג מחדש."

"ברם, חוזר אני ואומר, דבר כזה, לא יתגשם בעולם המציאות. אך כדאי ל'

זמרת דמארי מחלקת אוטוגרפים בשוק האמנים בפאריס

אחרי מחלת ים, נשיקה פילוסופית

אמנות

מוסיקה

שושנה בפאריס

נתיים, לא פרצה שום מלחמה בישראל, אם כי ערכו הפדאיון טבח בכפר שפיר.

המחשוק של ג'ינה. כך נפתח מסעה הראשון, בן ארבעה החודשים, של הזמרת השחררה בצרפת. השבוע, שעה שחנה מ' מסעה בתל-אביב והתכוונה לסיבובה הבא בדרום-אפריקה, סיפרה הזמרת על מה ש' קרה לה בסיוור הצרפתי: הוא לא היה חסר תקריות.

כבר הנסיעה בא/ק ירושלים היתה רבת אירועים: שושנה נתקעה במחלת-ים חמור' רה, נאלצה לזנוק באמצע הארוחה משולחן רב-החובל אל האוויר החופשי. שכנה לשול' חן, הפרופסור מרטין בובר, שמח לראותה חורה, כעבור שלושה ימי מחלה: כששרה בנשף סיום ההפלגה, שיבח הפילוסוף המ' זוקן את קולה, נשק את ידה.

בתכנית טלביזיה, בשם שלושים-וששה נורו, שכלל 36 כוכבים נודעים, הוגנה שושנה כזמרת גדולה מארץ יידידותית, אולם המתניה מאחורי הבמה בחושבה ש' יקראו לה במיוחד. ברגע האחרון, ממש, כשהמנצח כבר עמד לסיים את הפתיחה ל' שיר (חדש ימינו כקדם) חצתה לבמה בבחלה, דרך הכניסה הלא-נכונה, הקהל באולם השי' דור, שחשב כי זוהי כניסה שבוימה במ' יתחד, פרץ בתשואות סוערות.

שיא המסע בא כשנתבקשה שושנה להר' פיע בשוק-האומנים השנת הגדול של פא' ריס, שנערך הפעם לכבוד פצועי הדיביזיה המשוריינת הלוותת באלג'יריה. ביום ה' הופעה ירד גשם שוטף, ודמארי סברה כי ההופעה תחת כיפת השמיים, בוטלה לכן לבשה סוודר עבה, סגור עד לצוואר, הלכה למקום רק מתוך סקרנות.

אולם שם מצאה קהל עצום, איש איש מתחת מטריה, ואת מיטב הכוכבות. כולל ג'ינה לולובריג'ידיה, במחשופים עמוקים. נת' נו לה ילד במדים שהלך לפניו, נשא את שמה על מוט גבוה. מסביבה, דרשו את חתימתה. בין המבקשים: סינים, מארוקאים, כושים, וגם יהודי שרשם את האותיות "שלום" עם שניא-כתבי.

פולי ברג'ר חנינם. יבול המסע הס' תכם בהופעות בארבע ערים ובהכנת תקליט ארוך-גן (12 שירים) מטעם חברת ווג. לפי שיטה חדשה: הקול הוקלט לחוד, שווד' אחר-כך בחדר התזמורת. התזמורת ניגנה לפי הקול המשוור, שמוזג יחד עם קול כלי-הנגינה רק באת המהגוס. הדבר קשה יותר לזמרת, אך מאפשר השגחה מדויקת על הקול.

שאר מראות-פאריס, אשר לא הלהיבו במיוחד את התימניה-שגדלה בראשון-לציון: **הפולי ברג'ר.** (ננתנו לי להיכנס חנינם. זה לא שווה כסף.)

● **החייל האמין שוויק,** בביצוע תיאטרון אנגלי בפסטיבל התיאטרון ("מרגלית הרבה יותר טוב")

● **מחזהו של מורירי** בביצוע להקה ערבית ממארוקו ("השחקנים היו הרבה יו' תר מצחיקים מאשר המחזה")

באולם המרווח של פאז'י דה-שאיו בפא' ריס ישבו 3000 איש, הקשיבו בסבלנות לנואם אחרי נואם שקם להלל את מדינת ישראל. אחרים קיפצה בלי סוף להקה של סטודנטים-ירוקים שבאו לפאריס מישראל. מאחורי הקלעים עמדה יפהפיה בתלבושת חימנית. מצבירוחה נעצר יותר מרגע לרגע. היתה סיבה למצבירוחה זה של שושנה דמארי. היא באה לצרפת במיוחד למען קוני' צרט זה, והצלחתה בערב זה עמדה לקבוע את סיכויי שאר הופעותיה בצרפת. לפי ה' חוק, חייב המסך בפאריס לרדת בחצות. השעה היתה רבע לשתיים-עשרה, ועוד לא ניתן לה לשיר את דברה.

לפתע הגיח מנהל הנשף מתא הסלפונים. "ידיעה אחרונה! פרצה מלחמה בישראל!" קרא בקול בהול.

באותו רגע ממש נקראה שושנה לבמה. מחשבותיה חזרו לרחוב הקליר, לתל-אביב, אל בעלה שלמה ובתה נאנה (13) שבן הסתם הופצצו באותו רגע. אולם המוסיקה קודמת: שושנה עלתה על הבמה, שרה הב' דלה בנוסח יהודי תימן, כנאה (לדעת מארגני הנשף) לבתו של רב תימני. אחר כך המ' שיכה באורחה במדבר, חדש ימינו כקדם בנוסח ספרד והרועה הקטנה מן הנאי. הקהל דרש "אנקור", וזה להדרן. כשירד המסך, נפל על ראשה של שושנה ממש. היא לא ירדה מן הבמה עד השניה האחר' רונה. היתה מאושרת. הקהל קיבל אותה בהתלהבות, וחץ מזה, כפי שנתברר ביי

הארץ

אנדרופולוגיה ואספרנטו. שלוש מלים מלים לועזיות אלה נתמזגו. (מעריב)

יואב בורג, חיפה

לשתי מלים עבריות.

תערו לעצמכם את איבון סאנסון. (דבר)

מאיר צמח, ירושלים

עירוי מדאס?

הנבחרת הישראלית הוכרה כמנצחת במשחקי מערב-אסיה. (הארץ)

אליהו כהן, רמת-גן

אחרי שהבריחה את כל יריביה.

גיבונס פנה אל קופמן ואמר "אתה עדין עריך ולא תוכל לשחק". (הארץ)

גדעון לוי, חולון

האמנם רק השחקנים הגרועים מסוגלים לייצג את ישראל?

המחלקה לתלמידים ולנוער — הצגת בוכרה. (הארץ)

מרדכי דן, תל-אביב

פיל מישמיש, בשעה שבע בערב.

עובדי העגבניות לא יושלכו עוד למור בלות, אלא יועברו לרסק ויימכרו בחו"ל. (ידיעות אחרונות)

יחזקאל סקוברונסקי, תל-אביב

סוף סוף, קצת דם במקום מיץ עגבניות.

זהו התצלום הראשון שהגיע לישראל מתוך הסרט האיטלקי החדש גיבורת היום, בו ממלאת שחקנית התיאטרון הקאמרי לשעבר חיה הררית (במרכז) את אחד התפקידים הראשיים, לצידו של הכוכב סרג'ו רג'יני. גיבורת-היום היא דוגמנית, המחליטה לנצל את אסונה של ידידתה כדי לעלות לכותרות הראשיות, כקורבן של אונס-כביכול, ולזכות בפירסומה מופקעת ובעתיד בטוח.

יפה ירקוני שקיבלה השבוע גלויה ממוסקבה, בה בירכו אותה חברי נבחרת ה' כדורגל לכבוד הופעתה הפומבית (מעל גבי תקליטים) באיצטדיון דינאמו.

★ ★ ★

אקדח ומשרה מכניסה

מפקד חיל-האוויר אלוף דן טולקובסקי קי התפלא לא מעט כאשר הגיעו אליו ה' שבוע כמה ברכות חמות של "מזל טוב!" רק מאוחר יותר גילה האלוף, שהוא נשוי ואב לשני ילדים, כי נפל קורבן לעובדה שדן טולקובסקי אחר לחלוטין פירסם מור דעה בהארץ על גישואיו הקרובים... ה' מנהיג כסוף-השיער של אחדות העבודה, **יצחק טבנקין**, הקדיש את מחצית ה' שבוע שעבר להשתתפות בכינוס האוניברסיטאי להיסטוריה יהודית, שהתקיים בירושלים, רשם כל מלה שיצאה מפי המר' צים... **ראובן** ("רומק") **גרינברג** זכה השבוע להזמנה חגיגית ביותר: השייך **מח' מור ראשי** **אבוגוש**, יושב-ראש המור עצה המקומית של כפר אבוגוש, בא אליו בראש משלחת כדי להזמין לחגיגות חגי הקורבן המוסלמי... לכבוד אחר זכה **יצחק רזונברג**, שקיבל בשעתו מהמש' טרה הלואה שמנה, כהקדמה לעדותו נגד "רומק" במשפט המפורסם. השבוע קיבל רזונברג גם רישון לאקדח, בהעברתו של מפקד משטרת ירושלים **לוי אברהמי**... הכוכבת **אליזבת טיילור** (24) הודיעה השבוע על גירושה משחקן הקולנוע **מייקל וויילדרנג** (44), בכך הגיע קיצם של גישר אים שנמנו על היציבים ביותר בעיר הסרטים.

פסוקי השבוע

- **ח"כ חרות יוחנן באר**, במתחו כנסת ביקורת על כך, שלצורך דירות-השרד וריהוטן הוצאו כספים אפילו מן הקרן המיוחדת לפקודת שריהטון: "עד מה חשבתו שהכספים האלה מיועדים לכלי-האונס. עכשיו מתברר כי לקחו זאת בשביל כלביה".
- **מנהל משרד-הכטחון שמעון פרס**, בנאום ברכה: "איננו יכולים לקנות טאנקים כפי שניתן הדבר למצרים. אולם הם אינם יכולים לקנות גנבות, ריבנים ונחל עוז".
- **הכדורגלן יהושע "שייט" גלאזר**, בנתחו את המשחק עם נבחרת ברית-המועצות, בו הובקע השער הראשון בדקה השנייה והחמישי בדקה האחרונה: "אילו היה המשחק מתחיל שתי דקות מאוחר יותר ומסתיים דקה אחת מוקדם יותר, הייתה התוצאה 3:0 בלבד".
- **ד"ר יעקב לנדאו**, נציב מסי-הכנסה, לבעל מפעל טמפו יעקב תבורי, שהזמין לחנוכת המפעל החדש בחולון: "לצערי אינני יכול לבוא היום, אך אני מבטיח לך לבוא לחלוקת הרחמים".
- **שר-הדואר ד"ר יוסף בורג**: "בענייני כלכלה חסר לי ג', אני סתם בור".
- **פירסומאי אליהו טל**, בהזכירו את סיסמת הפירסום הראשונה שלו, אותה הציע בשעתו למפעל לייצור מוון: "אפשר לרמות את בני-האדם, אך אי-אפשר לרמות את בני-המעיים".
- **הרמט"כל המרוקאי מולאי חסן**, בהסבירו את מדיניות-החזק של מדינות-ערב: "לנו המוסלמים מותר לשאת נשים רבות. אנו יכולים להינשא למורת ולמערב גם יחד, ולהישאר נאמנים לנשיהם".
- **המשורר אברהם שלונסקי**, בהביעו את דעתו על העולם הזה: "לפעמים הוא עוסק בפורנוגרפיה — הוא מגלה את האמת הערומה".

אנשים

הים האדום והשחור

בדיחת השבוע, שנפוצה מאלה, מספרת כי בשעה שירד המוכיר הכללי של האו"ם **ראג האמרשילד** ממטוסו בלוד, הופתע לראות את שרת-החזק **גולדה מאיר (סון)** מקבלת את פניו במקום **משה שרת**, כמו בעבר. פנה האמרשילד לגולדה ואמר: "או, מר שרת, כל כך הרבה תרגולות אכלת?"... שרת-הקלאות **קריש לוז** נכנס השבוע למשרדי הסוכנות כדי להיפגש עם משה, נתבקש עליי פקיד המודיעין (שלא הכיר ר' לחכות בחוץ. לאחר זמן ממושך, מסר שרת-הקלאות בצניעות לפקיד את שמו. צעק הלה בועם: "אתה חושב שאם יש לך קרוב בממשלה, אז כבר מגיעה לך פרוטקצ'יה? ... שרת-החניון **זלמן (זיאמה)** **ארן** נראה השבוע מהלך ברחובות ירושלים כי שתחת הוועותיו ספרים כרסניים באנגלית. כשנשאל מהם הספרים, השיב שרת-החניון ב' גאחה: "היו השל של משרדי" ... **ר' (לרפואת עצבים) משה (הדוקטור)** **סנה** חזר השבוע מנופש ברומניה, כשהוא שווק ובריא עוד למעלה מהרגיל. נזכר סנה ב' מה שאמר למארחיו הרומניים: "לכם יש ים שחור והוא כולו אדום, ולנו יש ים אדום והוא כולו שחור" ... אחד משני תתי-שרת-החניון, איש הפועל המזרחי **משה אונא**, סיפר כי הוא מקבל לעתים תכופות מכתבים מעולים חדשים, הפונים אליו כ"מר אונג-א", על שם סוכנות הסיוע לפליטים של האו"ם, ששמה מיכר להם... איש פ'ר עלי-ציון המווקן **יעקב זרובבל** הפליג השבוע בשבט נכדו אביתר בן ה'ד, שהוא ילד פלא: כבר בגיל זה הוא מסוגל לחשב עליפה חשבונית של שש ספרות. החודש, לפני שאביתר נסע אל אביו העושה בשליחות בקולומביה, קנה לעצמו חליל וחוברת תווים, למד לחלל תוך כמה שעות ליל' יות... תוך כדי כך נזכר זרובבל בביל' בול שגם זרובבל אחר, המשורר הצעיר **זרובבל גלעד**, חבר קיבוץ עין-חרוד, שבמשך שנים רבות חתם על שיריו רק בש' מו הפרטי. הדבר גרם לאי-הבנות רבות, כמו זו של המשורר **נתן אלתרמן** ש' ניגש יום אחד אל העסקן המווקן ואמר: "מה אתך, קשיש כמון מתחיל לכתוב שירי אהבה?"

★ ★ ★

כשאו כן הוא

בשיחה על הנושא הרגיש ביותר של ה' עונה, רמת-החיים של שרי הממשלה, סיפר שרת-החבורה **משה כרמל**, חבר קיבוץ נען, את אשר ראה בביקורו האחרון באר' גטינה. נאמר לו שם, כי די לאדם להיות שר במשך שנה אחת ויחידה, כדי לצבור הון מספיק לכל החיים. מסקנת כרמל: ביש' ראל חיים השרים בצנע העולה על הנהוג בדרום-אמריקה... כשרצתה הוצאת לדורי להדפיס לפני שנתיים בעל המשמר מודעה על הביוגרפיה של **יוסף ברוז טיטו** (שתורגמה מתוך ספרו של עוזרו הקרוב ביותר, ח'לאדימר דריי) — סירב בטאונה של מפלגת הפועלים המאוחדת להדפיס את המודעה ואף החזיר את מחירה ששולם מ' ראש במזומן. השבוע, פנה המוסד לאספקה של הקיבוץ לספק מחדש את הספר, שחלל להיות מותר... כשהתקיימה השבוע ב' קיבוץ בית-אורן שעל הכרמל מסיבה עם הסופרים שהתיישבו בחיפה, עמד המשורר **שמשון מלצר** על כך שישתתפו בהגשת הכיבוד לשולחנות, בהסכירו: "זה הולס את שמי" ... המשורר **שלמה שנהדור**, ש' הוציא לא מזמן לאור את ספרו שירי העצב הקורן, ביקר בכל אחד מבתי-הדפוס של העיתונים שהדפיסו ביקורות על הספר, הש' גיח אישית על הגהת מאמר-הביקורת, הק' פיד על כך שלופת תמונתו תודפס ללא' פגם ולא זו מן הדפוסים במשך שעות, עד שלא היה בטוח כי עניינים אלה סודות על הצד הטוב ביותר... אחד העיתונאים ש' ראה את המשורר בפועלו, נזכר במעשה דומה שאירע בשעתו במנהל המנוח של ה' קרן הקיימת לישראל **מנחם אוסישקין**. לאחר שהרחוב הירושלמי בו גר אוסישקין נקרא על שמו, שכר אוסישקין תמינה זק' נה שתצחצח יום יום מכל שמץ-אבק את טבלאות האמאלי שנקבעו בקרנות הרחוב ושנשאו את שמו... דעתו של המשורר **אורי צבי גרינברג** על עתידו של ה' סופר **משה שמויר** היא פסימית ביותר. אמר הוא השבוע, בשיחה פרטית: "לפני שלושים שנה ירק עלי מחנה הסופרים, ו' כיום זוכים ספרי להערכות חיוביות אפילו

נערת "דיוה" בחוף מלון השרון

תחרות זיהו

ד ד ד ד
DIVA

לאחר שזוהיתי בהצלחה בחוף א' כדיה ובחוף בת ים יערך ביום השבת ה'28/7, בחוף מלון השרון השלב האחרון בתחרות הזהוי של "דיוה".

הפרס הנאה של בגד ים אלגנטי ו-3 חזיות יוענק גם הפעם למזדה הראשון. אולם זכרו נא, תנאי ה' זהוי הם כדלקמן: עליכם לזהותני לפי צלום בגד הים הניתן בזה, לגשת אלי ולאמר: —

"את נערת "דיוה" השובשת בגד' ים של "דיוה". משום שבגד-הים של "דיוה" הוא הטוב ביותר."

באיחוז הצלחה להתראות בשבת בחוף מלון השרון. נערת "דיוה"

הקופה

אשבר באופק

קופות בתי הקולנוע במדינה עדות בזמן האחרון לתופעה שלא היתה ידועה זה שנים רבות: עודף כרטיסים. אפילו בשבתות אפר שר עתה להשיג כרטיסים כמעט לכל סרט ברגע האחרון ממש. ואילו בימות החול נותרים בממוצע קרוב למחצית הכרטיסים בקופות.

בחודש יוני ירד מספר מבקרי הקולנוע בחל"א בכ"ב אלף, לגבי 850 אלף המבקרים בחודש הקודם. הירידה בחודש יולי גדולה עוד יותר. בעלי בתי הקולנוע ראו את הסיבות לתופעה זו, המאיימת במשכר על הענף, בשלושה גורמים: חום הקיץ, שעון הקיץ והמחיר הגבוה של הכרטיסים. הם הצביעו על העובדה שכל הכרטיסים הנותרים בקופות הם הכרטיסים היקרים.

סרטים

סוסים וקנים לשחימה

הנכרי הנרדף (אוריון תל-אביב, אר"צות הברית, סרטו האחרון של פאול (אני מאשים) מוני, שהסרט באיטליה לפני שלוש שנים, בטרם התעורר מוני בעיני האחת. סרט טוב.

הוא מספר על יום בחייו של הילד ג'יי אקומו (ויטוריו מנוטה) שאינו מבין מדוע מובלים סוסים וקנים לבית המסבחים במ קופ לכלות את שארית ימיהם בכרי הדשא. סוס זקן ואלמוני מעין זה הוא פאול מוני, משוטט נכרי ללא שם וכתובת. הגורל מפ" גיש את שניהם בחנות המכולת, שם גונב ג'ייאקומו כקבוק חלב לאחר שהפסיד את כספו במשחק האבנים. ואילו מוני הרעב רוצח את בעלת החנות בגלל פיסת גבינה.

השניים נמלטים מהמשרה הרודפת אח"ריהם בין חורבות העיר ההרוסה. כשג'ייאקומו משוכנע כי המשרה מחפשת אותו בג'ייאקומו לל בקבוק החלב, אינו יודע כלום על ה"רצח".

כאשר מתברר לו האמת הוא חוזר אל אמו וחבריו. לאחר שמוני הנרדף מצילו מ"מות, נהרג בעצמו מכורי השוטים. ג'ייאקומו חוזר אל משחק האבנים. יותר אין הוא נזקק להסבר מדוע שוחטים סוסים וקנים.

כל אמיתותו וגדלותו של הסרט מובעת בדורשית קצר בין שוטר לזקן, שידע על המצאות אקרה אצל מוני. מתמרמר השוטר: "למה לא סיפרת לי על האקרה? היית יכול למנוע את הרצח!"

משיב האיש: "למה לא נתת לו את הג'יינה? היית אתה מונע את הרצח!" משחקו הכמעט צ'ארלי צ'אפלין של מוני הופך את הסרט לחוויה שאסור להחמיצה.

נשיקות במלפון

תלמידי החמישייה (מגדלור תל-אביב, איטליה). באים להוכיח לכל אלה שאין ש"הוא הצליחו להגיע אי פעם עד לכתה זו כי מאז ועד עתה לא נשתנה דבר.

לא השתנו בעיקר המורים, שנשארו א"חם טיפוסים בעלי קול צורמני, המתעט"שים ללא הרף והמוצאים את תמצית תע"נוגותיהם כחיים בהפרעת כל זימה של תל"מידים, כדוגמת דואר כיתתי בשיעורים, או עתון שנועד לחנך את המורים. ברור שגם התלמידים נמשכים לשגע מורים, להעתיק בבחינות אך בעיקר לפלרטט עם הבנות ולנשקן באמצעות הטלפון.

אין בסרט זה עלילה מרכזית ואין הוא מתמר להציג ולפתור כביכול בעיות של תלמידים. כל מה שיש בו — הווי תלמידים מועתק בדיוקנות מספלי הלימודים, מוצג בידי נערים ונערות בחן וללא יומרות. קליל ומשעשע, עד לגבול מסוים.

מוצג וראוי

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ ואשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **מיסטר רוברטס** (אדיסון, ירו"שלים). סרגייקומדיה על סיפון ספינת משא באוקיינוס השקט, בתחילת מלחמת העולם השנייה. ג'יימס קגני, הנרי פונדה.

● **רופא בלב ים** (חן, תל-אביב). ד"ר דירק בוגארד לומד בקומדיה משעשעת על

כוכבת בארדו וידידה (קוריי בת ה-17 תגליתה החרשה של תעשיות הסרטים הצרפתית)

הכל על חתול-המין

שלא לדבר על הזמנה מיידית להופעה בהוליווד. תוך זמן זה הספיקה בריגיט לשחק חמישה תפקידים בחמישה סרטים שונים — הספק דמיוני כמעט לכוכבת שעד לפני שנתיים לא היתה מוכרת כלל.

הנערה בעלת פני התנוקת שאינם יפים במובן הרגיל, ובעלת הגוף הנשי המפתה, יכולה לזקוף את הצלחתה המסחררת למסע פירסום ענקי, שכמוהו לא ידעה שום כוכבת צרפתיה לפני. המיוחד שבמסע פירסום זה, הם סיפורים תמימים ובלתי מתקבלים על הדעת כמעט, סיפורים השונים מכל סיפורי הפירסום הבקובלים על בגדים תחתונים ומידות גוף של בריגיט (90 סנטימטר היקף חזה, 48 היקף מותניים). דוקא סיפורים תמימים אלה כבשו את לב הקהל.

★ ★ ★

מספרים עדיה שהיא נהגת לקלל כפירחתית רחוב ופורצת בבכי לאחר כל אכזבה. היא משתגעת אחרי תה וביסקוויטים ומוכנה להעדיף על פני כל ארוחה אחרת. רק בקושי הצליחו להניעה מלהיכנס למנזר, לאחר שמכוניתה הפרטית נפגעה בתאונה. היא מוכנה לותר על חברת בעלה אם יתנו לה לשחק בחיות, כדוגמת עיזים וחזירים.

בעלה מתאונן על צביטות תמידיות בכל אברי גופו, כל אימת שאשתו המתרגשת נמצאת לידו. הוא יודע לספר, במאמרים הזוכים לתפוצה עצומה, כיצד עלולה אשתו להעיר אותו בסטירת-לחי באמצע הלילה ולדרוש ממנו שיוכר באיזו מנגינת שיר. על כל חוסר גימס מצדו או יחס בלתי-הוגן לכלבת השעשועים שלה קלאון, היא מאיימת בגירושין מידים.

שני התחביבים הגדולים ביותר שלה הם בישול ושינה. הרהיט היחידי בחדר השינה של הזוג בדירתם הפאריסאית הצנועה, בת שני החדרים, היא מיטת ענק התופסת את כל שטחו של החדר. אולם חלומה הגדול ביותר, לדבריה, הוא לחסוך כסף לקניית חווה מלאת בעלי חיים מכל המינים, בה תוכל לבלות את זמנה ברעות פרות ואוחזים.

עד אז היא מבלה את מרבית זמנה באולפנים, מוכרחה לראות לפני כל ביצוע תפקיד קטע מוסרט של אחד מסרטיה, לשם קבלת השראה. כיאה למי שזכתה בכינוי "חתול המין", התפקידים האהובים עליה ביותר הם קטעי האהבה. בשעת הסרטת רופא בלב ים, איימה בריגיט להפר את החוזה, רק משום שסצינת האהבה שלה עם דירק בוגארד נראתה לה אפלטונית מדי.

אהבתה של בריגיט. אל בעלה, ואדים פילמיניאקוב, לשעבר עתונאי וכיום כותב תסריטים המתעתד לביים את אחד מסרטיה הבאים של אשתו, מהווה מפגן צבורי בכל הופעה פומבית. אולם אין בריגיט מהססת מלהצהיר שהנשיקות הערבות ביותר לשפתיה החושניות הן דווקא נשיקותיו של השחקן הצרפתי ריימונד פלגריין.

שטח אחר שבו אין לה מתחרה בעולם הקולנוע, הוא שלל הכינויים שהמציאו לה העתונות, מפרסמי הסרטים, והיא עצמה. המקובלים ביותר שבהם: חתול המין, תסס, כלב פקינגיני נהדר, הכבשה התמימה, עז חושנית. היא מקובלת כיום בעולם הקולנוע כנערה החמה ביותר שהופיעה אי פעם על הבד.

חתול המין שואפת עתה יותר מכל להופיע בסרט בריטי בשם מנואלה בו תמלא היא את תפקיד הנערה המתחפשת למלה, מפליגה על סיפון אניה בין צוות גברי ומתגלה בגלל הדברים שאינה יכולה להסתיר.

היוו הסיפורים אודותיה אשר יהיו — המבט החצוף שבעיניה והגמישות המרטיטה שבשפתיה, מובטחים לצופי הקולנוע בשנים הקרובות במימדים שאף שחקנית אחרת לפניו לא ידעתם.

"מי החתיכה הזאת?" שמע, היא פשוט הורגת! אלו הם רק הצנועים שבביטויים הגשמיים בחשכת קולנוע חן. תל-אביב, שעה שמופיעה על הבד בסרט רופא בלב ים נערה בעלת גיורה דקה, רעמת שטי שופעת, חוטם קטן ושיניים בולטות. זאת היא בריגיט בארדו (21), כוכב הבד הצרפתי שכתבה תוך שנה את צופי הקולנוע בכל רחבי העולם, והגיעה עתה גם לישראל בתפקידה הגדול הראשון.

מפיקים ובמאים ממש משתגעים אחריה. בחצי השנה האחרונה בלבד, קיבלה בריגיט הצעות להופיע בחמישה סרטים צרפתיים, ששה איטלקיים, שמונה אנגליים וחמשה עשר גרמניים —

- **בעל לשבע נשים** (ירון, תל-אביב). רקס הריסון לומד לדעת שלא תמיד הזכרון מועיל מצחיק.
- **פיקניק** (תכנות, תל-אביב). גבר רגיל למדי (ויליאם הולדן) משגע עיירה קנאסית קטנה זה השבוע ה-18.
- **החוטמים** (ארמון, תל-אביב). מצוין.

- הסברים פרוידיסטים על נמרים הישנים בל-בבות נשים וגברים. אלקסיס סמית, דירק בוגארד.
- **אחבותיה של היידה קריין** (אמפיטארון, חיפה). תצפית לנפש אשה ש"הוליבוד אינה יודעת אם לקטרג או לרחם עליה. ג'ין סימונס, דאן פייר אומון.

- המחלות שאי אפשר לרפאן, כולל בריג'ט בארדו.
- **להק הנמרים** (אסתר, תל-אביב). סגן משנה שכטר נוחת בעיוורון מוחלט במטוס סילון על סיפון ממסות. צילומי טיס מסחררים בנוסח הגשרים של טוקיו די.
- **חיצר שבאדם** (תמר, תל-אביב).

(המשך מעמוד 5)

את הייצור בדרום ים-המלח, היתה זאת למעשה הכרות מלחמה בקארטל. הקארטל הוא גורם בינלאומי ממדרגה ראשונה, לרשותו עומדים אמצעים כספיים כמעט בלתי-מוגבלים. היה כדאי להוציא סכומים שמנים כדי לחבל בייצור האשלג בישראל ולשתקו.

מעולם לא נמצאה שום הוכחה כי אמנם פעלו מרגלי הקארטל בישראל, או ששילמו באמת שוחד עבור חבלה מכוונת בארץ או אצל הספקים בחוץ-לארץ. אולם קשה להתעלם מן העובדה שישנה הקבלה מוזרה בין שתי התופעות: קיומו של קארטל עולמי עשיר, שהיה מעוניין לחבל בייצור האשלג בכל מחיר, והשרשרת של-אחריאמן של שגיאות, כשלונות וקילקולים בייצור האשלג בארץ. לאור חשד זה, מקבלים פרטים רבים משמעות חדשה. בולטים ביניהם הקילקולים המוזרים והתכופים, שעד היום לא נמצאה להם שום סיבה סבירה. לא פחות בולטים המשגים בשיקול ובחיכנון, שגם אותם קשה להסביר בטימטום גורמלי.

האיש שהכריע את הכף בהחלטת דוב יוסף להנהיג את השיטה החדשה, הר"ר האסונות, היה המומחה האמריקאי סטרלצוף. כבר הוזכר כי סטרלצוף זה היה באיכות החברה האמריקאית טי.טי.טי. אולם יש צר רך להוסיף שחברה אמריקאית זו תלויה ב- מובן בהומנות מפעלי-האשלג הגדולים ב- עולם, השייכים כולם לקארטל. פרט חשוב נוסף הוא כי חברה זו מתכננת גם את מפעלי-האשלג החדש של ירדן, בצפון ים- המלח. כל זה יחד מצטרף לתמונה אחת. מכל עובדי מפעלי ים המלח נע"מ הת- פרסם ביותר יוחנן ("יאנוש") פלץ (העולם הזה 1973). פלץ עזב כידוע את הארץ וקיבל עבודה באוסטרליה במפעל הקשור עם ה- קארטל. עזר לו בכך נציג זר.

שאר העובדים במפעל התחלפו בתכיפות כזאת, עד שקשה מאד כיום לערוך חקירה בטחונות ולבדוק מי מהם אחראי לכל קיל- קול מסויים. החשד של קיום חבלה בינלאומית אינו משתרר את דוב יוסף מאחוריותו הנוראה. להיפך, הוא היה השר האחראי שבחר את העובדים הראשיים ואת היועצים הזרים. הוא שהחליט לקבל את עצת-אחיטופל של המומחה האמריקאי. הוא האיש שהיה צריך לעמוד על משמר הבטחון של מפעלו.

★ ★ ★

רבי-אלוף נקרא להציל

אם חיתה חבלה או לא, אם פעל הטימטום הגס לבדו או בתוספת ריגול בינלאומי, הרי המצב הקיים כיום אינו נתון בספק. הוא יחיד במינו בהיסטוריה הכל- כלית:

● אחרי השקעת 28 מיליון ל"י, מגיע כיום הייצור במפעל למחצית או לשני-שלי- שים של הכמות אשר המפעל הישן ייצר בדרום ים המלח לפני השקעה אדירה זו.

● כל הייצור הזה מבוצע ברגע זה ב- מפעל הישן. בית-הדין החדש פשוט אינו מסוגל לעבוד. שום אדם חי אינו יודע מדוע.

● ברגע זה אין איש יודע אם המפעל החדש יהיה מסוגל ארבעים לעבוד. כדי לבדוק זאת, הורידו שר-הפיתוח החדש לפני שבוע צחת חדש של מהנדסים, מעובדי חברת הדשנים והחומרים הכימיים. כדי ל- פרק את כל המפעל החדש ולבדוק כל מכר- נה ומכונה לחוד. בדיקה זו תימשך כששה חודשים, אשר כל אחד מהם יעלה למפעל בהפסד של 200 אלף ל"י. רק אחרי בדיקה זו יוכל מישהו לדעת אם המפעל יהיה בכ- לל מסוגל ארבעים לייצר.

● כיום אין איש יודע (או יכול לדעת) כמה יעלה בסופו של דבר הייצור של טון אחד אשלג. בשנה האחרונה בלבד נמד סרו שלוש הערכות שונות, ושלשתן היו כוזבות. לא ברור עתה אם המדינה תרוחץ או תפסיד בסופו של דבר בייצור.

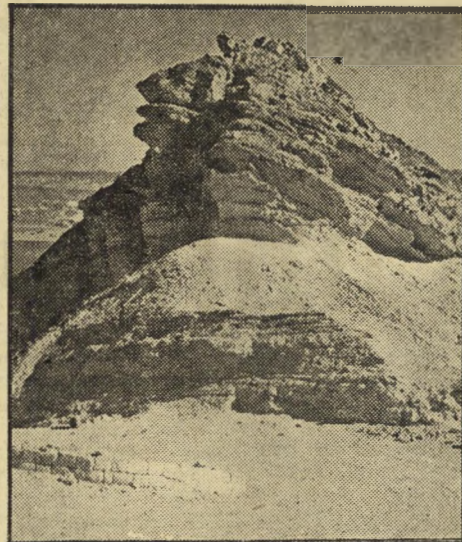
זהו המאזן העגום של פעולתו של דב יוסף כשר-הפיתוח. זוהי הירושה האומללה שנפלה לחיק ההנהלה החדשה של משרד- הפיתוח, אחרי סילוקו של יוסף והקמת ה- קואליציה החדשה. וזהו גם הרקע הקודר לפעולתו של האדם אשר נקרא לפני שנה, כדי להציל את אשר ניתן להציל ולהקים מן ההריסות את מפעלי ים-המלח: רבי-אלוף מרדכי מקלף.

כאשר הופיע מקלף, היו כל הנתונים נגדו. בפרק הבא בסדרה זו יסופר כיצד עמד במבחן יחיד-במינו זה.

תחרות "ראלי"

זהה את המסע בו מבקרת השבוע נערת "ראלי" וזכה באחד הפרסים הנדולים: פרס ראשון — זוג אופני "ראלי"; פרס שני — שעון יד נהדר 250 פרסים של עמי נלובס כל אחד.

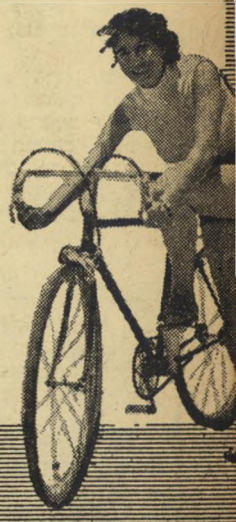
תנאי הפתרון:

אל תתלוש את תמונת-הנוף הזו. מספיק לשלוח את הפתרון הנ- כון ל-תחרות "ראלי" ת.ד. 136, תל-אביב ולציון (א) היכן מבקרת נערת "ראלי" בגליון 980 (ב) את שמך וכתובתך; (ג) אם ברשותך אופניים ואם כן מאיזו תוצרת (ד) מדוע תרצה באופני "ראלי".

(4)

תמונת נוף זאת היא הרביעית בסדרה של עשר תמונות נוף שתפורסמה משך השבועות הבאים, בזו אחר זו, במקום זה. זהה מספר תמונות כרצונך ותשותף בהגרלה לפי מספר פתרונותיך.

"ראלי" — אופני הפלדה
"RALEIGH" — The All Steel Bicycle

פרס עשר לירות

יוגורל בין פותרי תשבץ "העולם הזה" 980

7	6	5	4	3	2	1
11		10	9			8
	16		15	14	13	12
		20		19		17
			23		22	24
						25
28		27			26	
	34	33	32	31		30
						35
	38		37		36	
			42	41		40
				44		43

לגרום לשרפה גדולה; 18. החברה המייצרת את זיוה; 20. מקצוע בית-המרץ; 21. המשקה החביב על החסידים; 23. בעל כנף; 25. עליה רכב בלעם; 28. יצחק בן-צבי; 30. בירה אירופאית; 31. הצעירה בצאן; 32. "ודיברת"; 34. צמח השרה; 36. מחלקת התשלומים של צה"ל; 37. האגני; 40. סכום כולל; 42. כך היה צריך לכתוב ט"ו.

מאונץ: 1. עיר גלצית; 2. יריבו של הטוריאדור; 3. הכי נרת, למשל; 5. למי שיש אותה יש גם היריעה; 6. טהור; 7. צנימות; 8. תושב הארץ; 9. נשיא בריט-המועצות; 11. שמה הפרטי של כוכבת גילדה; 14. הפסוק הפותח של פרק תהלים זה מודיע כי "אלוהים ניצב בעד אל"; 15. אחד כמותו מספיק

אבא שלי

בנהריה, היכה צעיר בן 18 את אביו הישיש לעיני עוברים ושבים, פצע אותו בראשו, כחזהו, בזרועותיו וברגליו, השאירו מוטל נטול-הכרה על הכביש, חזר כעבור כמה דקות, העמים את אביו אל תוך מוניח, הסיעו לבית-החולים.

★ ★ ★

ראשונים תמיד אנחנו

באינדונזיה, הטילה הממשלה על ה- צבא לשים קץ להברחות העצומות של גומי מן המדינה, נוכחה לדעת כי הפקודה לא בוצעה מאחר שכל ההברחות מבוצעות על-ידי הצבא וחיל-האוויר, לשם מימון ה- קמתם של בסיסים ומחנות.

★ ★ ★

מהירות מופרזת

בתל-אביב, ניגש שוטר התנועה שמ- עון מוזרי להפריד בין שני נהגים שרבו ביניהם, גילה בשומו כי סוסו ניצל את העדר רוכבו, ברח בחזרה אל אורחותו בקצה השני של העיר.

★ ★ ★

שירים כבקשתך

בחיפה, שעה שרפאל כהן דרש בכל תוקף כי מקלט הרדיו של בית-הקפה בו ישב ישמיע שידור בלאדינו, תבע חברו יוחנן בית-הלחמי לשמוע דווקא שירים ער- ביים, דקר את חברו בסכין כשזה ענה ש- אינו מבין שירים ערביים.

★ ★ ★

נטורי מופרתא

בריאה, נאסר דואר חמיד אל-ג'ופי ב- אשמת התנהגות בלתי-מוסרית בציבור, כאשר גישק את אשתו מבעד זכוכית חלון האוטובוס, בשעה שנפרד ממנה בתחנה.

★ ★ ★

העיקר והתפל

באיסון, ארצות-הברית, פירסם ביל רוס מודעה בה ביקש לדעת את שמו של האדם, שגנב את אשתי ואת מיצרכי המזון מביתו, פירסם כעבור שבוע מודעה שניה בה הסביר: "אני רק רוצה תשלום עבור המזון. על אשתי אני מוכן לחתור ברצון רב".

★ ★ ★

מנה לנסיך

ביפו, נכנס אלחנן דובר לאחת המס- עדות, ניגש לשולחנו של לקוח שהזמין מנת בשר צלוי, נגס נגישה הגונה בבשר, עזב את המקום כשהוא מודיע: "שיניתי את דעתי. לא רוצה לאכול כאן — הבשר שלכם לא מספיק טוב בשבילי".

★ ★ ★

ריפוי בעיסוק

בתל-אביב, לאחר שנכשל בניסיונו לש- דוד את בנק איגוד, ברח אלמוני רעול- פנים מהמון שרדף אחריו, בקריאה: "על תגעו בי! אני משוגע!".

★ ★ ★

חרגל מסחר

בבירות, לבנון, נקנס אלברט חמו על מסירת צ'ק ללא כיסוי, שילם את הקנס בצ'ק שנותר כעבור יומיים כי היה אף הוא חסר כיסוי.

★ ★ ★

צו האופנה

ביריבוך, ארצות-הברית, לאחר פגיו- רבות ממעודני הנשים בעיר, הודיע מפקר המשטרה כי צבע מכוניות השטור יוחלף משחור לאדום, חרוד, ירוק ותכלת- שמימי "כזה נחמד, שכל הגבירות ישתגעו- אחריו".

★ ★ ★

נקמה בגויים

בתל-אביב, התחלק הירקן שמואל ב- דורי על קליפת בנאנה ונקע את רגלו, תלה שלט על עגלתו: "אני מוכר עכשיו בנאנות בחצי מחיר-בבגל נקמה אישית".

סיפורו של הרקדן קרבן התאונה ארקוד שוב על רגל תותבת!

— זאת יצחק ג'יטה —

עשרה ימים לאחר הניתוח, לאחר שקטעו לי את רגלי השמאלית, בא אלי הרופא עם זוג קביים. שעה ארוכה הסביר לי איך ללכת בהם. אחר כך, כשלקחתי אותם לידיים, החזיקו בי האחיות והשכנים שלא אפול. לא היה צורך בעזרתם. אני עומד על רגל אחת יותר טוב משבעות הקביים. סוף סוף זאת היתה האמנות שלי. בדרך כלל זה לוקח כחודש עד שמתרגלים ללכת בקביים. אבל אני כבר ביום הראשון ירדתי מהמיטה לבד, ואפילו התגלחתי לבד. מה אתם יודעים? זאת היתה הצגה שלמה. לא האמינו לי שאני יכול ללכת לבד. האי חות המטפלת בי רצה אחרי לכל מקום, שמה אפול. אבל חוש שווי המשקל עדיין נשאר אצלי.

★ ★ ★

עבדתי כפקיד בכנף

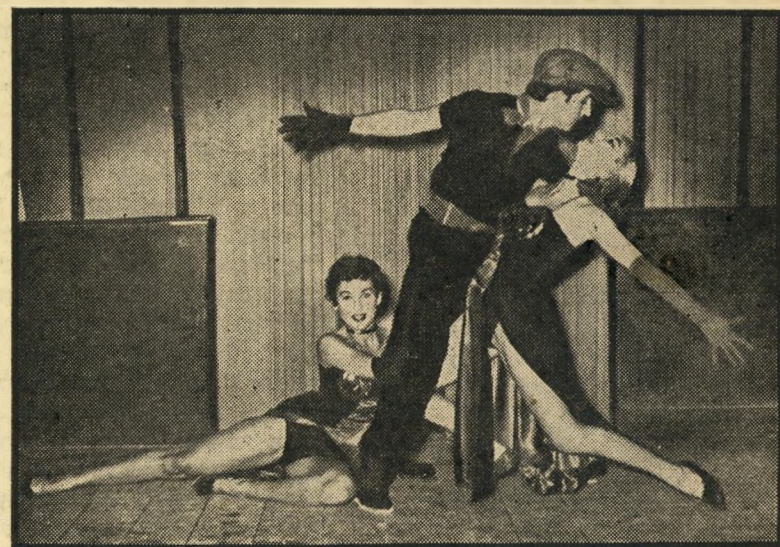
רציתי לרקוד מיום שהכרתי את עצי מי. אבי היה ספר בסופיה שבבולגריה, ואילו לדודי היתה חנות גלנטריה באותה עיר. הייתי עובד אצלו בשעות הפנאי כי עזר בקופה. כל פעם הוא היה נותן לי בקשיש. הייתי אוסף את הכסף וקונה כרטיס להצגות תיאטרון או באלט. תמיד הייתי

לפני שבוע הביאו לבית החולים, לי מחלקה בה אני שוכב כעת, ילד בן ארבע. הוא נמחץ עליי אוטובוס, שכמעט הוריד לו את הרגל. לא קטעו לו אותה, אבל יעבור הרבה זמן עד שיוכל ללכת שוב. אמו של הילד, תושבת בארבעה, הגיעה לבית החולים ופרצה מיד בבכי היסטרי. לא יכולתי לשאת את בכיה וקראתי לה אלי.

"תראי", אמרתי לה, "גם אני נפצעתי. הייתי רקדן ועכשיו הורידו לי את הרגל. אני לא בוכה".

חשבתי שזה אולי ירגיע אותה, אבל היא פרצה בבכי גדול עוד יותר. היא הכירה אותי. אמרה שהיא זוכרת אותי מריקודים בכל מיני מקומות. לא היה איכפת לה כבר מהילד שלה. היא בכתה עלי. היא איננה היחידה.

כל יום באים לבקר אותי המון אנשים. אולי 60 איש כל יום. חברים, אמנים וסתם מכירים שזוכרים אותי. יש הרבה כאלה. אני רוקד בארץ כבר חמש עשרה שנים רצופות. רקדתי בהרבה מקומות ויש לי המון מכירים. התפקיד העיקרי שלי הוא לנחם אותם, להסביר להם שלמעשה נשארתי אותו יצחק משיח כמו שהכירו אותי. אולי כושר העבודה שלי נפגם ואבד, אבל ברוחי נשארת אותי אדם.

ימי חזוניה. יצחק משיח, בקטע מתוך ריקוד אפאשי, בליווי שתי רקדניות. היה זה אחד מעשרות אותם ריקודים משוכללים אותם יצר וביצע בעצמו, בהופעות רבות בכל הארץ.

קונה כרטיס בשורה הראשונה, כדי להיות קרוב לשחקנים ולרקדנים. באותם ימים לא אהבתי כלל את הבאלט הקלאסי. הייתי משגע אחרי ריקודים מודרניים.

אני זוכר עד היום שבבית הספר העממי הייתי מארגן כל פעם הצגות עם התלמידים. פעם אירגנתי אפילו באלט קטן. סתם מידוך אינסטינקט. לקחתי שלושה ילדים ושלוש ילדות, ועוד ילד אחד שניגן בבאנג'ו, לקחתי תי איוו מנגינה וחברתי באלט. המנגינה נשארה טובה אצלי עד היום. ההצגה זכתה להצלחה גדולה.

אחר כך למדתי בבית הספר לאמנויות ה' במה שבסופיה. שם קיבלתי לראשונה את יסודות הבאלט.

לפני 15 שנה עליתי עם הורי לארץ. עבדתי בתחילה בתור פקיד באנגלז-פולשטינה בנק, עד שהכרתי את מיה ארבעטובה. אותה תקופה שרתי במקהלת המלך דוד, מקהלה של עולי בולגריה. הופעתי בקונצרטים גם בתור סוליסט. יש לי קול בריטון לירי.

מיה ארבעטובה נתנה לי את יסודות ה' טכניקה הקלאסית. לאחר תקופה קצרה התיחלתי להופיע עם הלהקה שלה באופרה העממית ובאופרה הישראלית. הופעתי בשי' מונה באלטים ואופרות תוך כדי לימודים. הייתי הרקדן הראשון בארץ ממין זכר.

לא יכולתי להמשיך בהופעות אלו, מכיון שהיה עלי לפרנס את אמי. אנחנו גרים יחד בדירה צרה בדרום תל אביב. אמא חולה ויש צורך לשלם עבור רופאים ותרופות.

התחלתי מופיע בקברים עם בת זוג, רקדנית יוגוסלבית, רנה ויונה. הייתי מחבר בעצמי את הרפרטואר. רקדנו ריקודים מודרניים וגם קלאסיים, כמו קטעים מתוך אגם הברבורים והטילפידים. הופעתי גם ב' קיבוצים ובצבא, אבל קשה היה לחיות מ' הופעות אלו. נסעתי עם בת זוגי לסיבוב קצר באירופה. באתונה הדרכתני במשך שנה בבית הספר לבאלט שליד האופרה. נאלצתי לחזור לארץ בגלל מחלת אמי.

★ ★ ★

שיא ההצלחה שלי

ה' כרתי בארץ שתי רקדניות אנגליות ויחד הקמנו להקת ריקוד קטנה. הופענו בכל מיני מקומות, במועדוני לילה בתל אביב ובחיפה. הצלחנו די יפה. אני הייתי הכוריאוגרף. הרקדן והזמר שבלהקה. כי יינו את עצמנו בשם 'טריאו פלמינגוס'. פלמינגוס — אלה עופות ממשפחת החסידה, הנוהגות גם הן לעמוד על רגל אחת. הן פענו בריקודים כמו לילה באורס, שחרור זה, מוכרי הבנות הקבנוניים.

ספרים

על אף חילוקי הדעות שעלול הספר לי עורר בגלל האור בו מוצגים אנשי ההגנה שהמחבר בעצמו אינו יודע מדוע נקראה בפי אנשי האצ"ל בשם 'שיו'ז'ל', הרי סיפורו של גשר אכזב הם ספרים רבנוני של מאורעות והלכי רוח, ודמויותיהם, ה' חיוניות והשליליות.

בימים טרופים אלה. כיצד, למשל, מדבר בכנס תלמידי בתי הספר התיכוניים, איש ההגנה, החבר דוב, על הנושא למען טוהר מחוננו:

"אנו, ובמיוחד אתם, הנוער צריכים להי' לחם בכנופיות פורקי העול בכל האמצעים. בשעה שאנו מבליעים על רגשות הנקם ו' שומרים על טוהר נשקנו והופכים דוגמא לעולם במוסרנו הנעלה... לכן איפוא זאת

• שמונה עשר דוקט — 18 חברי אצ"ל בהנהגת המפקד עד אז, אברהם תהומי, ש' עברו להגנה בשנת 1938, תלן הסכמה לה' בלגה.

קו של הנוער בו, מוציאים את רות מק' ליפתה המוגנת והבטוחה. היא מצטרפת ל' מחתרת, מדקלמת ברוח נפעמת את שירו של אורי צבי גרינברג, באזני ילדי אספורה, במסיבה בבית הספר, במקום שירו של צ'ר' ניחובסקי מול פסל אפולו. הנערה הקטנה שא' אתמול קישקשה "אני אוהבת אותך" על ספסלי בני וכנות כיתתה, התבררה ו' נפרדה מחלומות ורודים של ילדות וג' רים, עם נפילתו של מדריכה האהוב. הספר הרגשני איננו יצירה ספרותית, אך דמויותיו הן נערים ונערות נורמליים, בעלי קנאות, אהבות תמימות והתלהבות נעורים.

חיילים אלמונים

גשר אכזב (דוד א. רקנטי, הוצאת הדר, 216 עמוד). הוא לקט סיפורים בעלי אופי אוטוביוגרפי, אף הוא על המחתרת. שלא כנערות במבחן, אין הוא רגשי, רומנטי או סנטימנטלי. כתיבתו היא גב' רית ומליאת און.

מקור

המחתרת ורות

נערות במבחן (טובה ליצור, הוצאת קר' נ', 186 עמוד). רות, תלמידת ששית בתקר' פת המנדט, היתה בטושה שהיא ממלאה את כל חובותיה למולדת בזה שהיא "חור' מת לקרן הקיימת, מדברת עברית וקונה תוצרת הארץ".

בספרה הקטן והתמים למדי, מתארת ה' מחתרת את התעוררותה של הנערה, רגי' שותה לנעשה סביבה.

עד שלא הגיעה ליצורה האמיתי, האצ"ל, או ברית הוחרמים, כפי שמופיע ארגון ה' מחתרת בספר, היתה רות גימנויסטית אור' פיינית בגלל ההתבגרות, על רגישותה ה' המופרות, מריבוניה בבית, עקשנותה וה' לבטוחה בבעיות שאינן קיימות כלל.

היא אוהבת את תלמיד כתתה החרוך, שמואל, אהבה ראשונה עדינה, רגשית ומ' ליאת ציפיה. לא נעדר מן התמונה גם ה' מורה הנערץ, הפעם לאנגלית, הנראה גדול מן החיים' כחביבותו והבנתו את תלמידיו. **ילד מול פסל.** המאורעות בישוב וחל-

היה בתכניתנו לנסוע לסיבוב באירופה ו' הכל היה כבר מוכן לשם כך. כאן פנה אלי ג'ורג' וואל, מנהל תיאטרון דורה'טי, והציע לי את תפקיד הרקדן הראשי בהצגה כסף כסף כסף. לא יכולתי לסרב. דחיתי את הנסיעה והשתתפתי בהצגה. אני חושב ש' זה היה שיא הצלחתי.

כשנסתיימה ההצגה, שוב חזרתי לתכניתנו לנסוע עם הרקדניות שלי לאירופה. ביום ראשון היינו צריכים להפליג, ונסענו לתגוג זאת במלון תדמור. היה די משעמם. הח' לסנו לנסוע למקום אחר. השעה היתה כבר שעת חצות. המונית שישבנו בה עלתה על כביש נתניה, ואני נמנממתי קצת. מה שאירע לאחר מכן אינני יכול לזכור. מצאתי את עצמי בהדסה על מיטה לבנה. ריחפתי ב' משך תשעה ימים בין החיים והמוות. לא רצו לקטוע לי את הרגל, אבל לא היתה כל ברירה אחרת.

אמא לא ידעה כל הזמן שום דבר. אחר הניתוח, איראפשר היה להעלים זאת יותר. אמא קיבלה את ידיעה כשם שכל אם אחרת היתה מקבלת זאת.

המשבר העיקרי עבר כבר. עוד לא תיכ' ננתי לי את העתיד. אני עוד צעיר, רק בן 30, יתקינו לי פרוטזה. תראו, אני עוד ארקוד עם פרוטזה.

חדש וקריא

מספרים אמריקאים (ערך שלמה וייסמן הוצאת ניומן, 541 עמוד). אנתר' לוגיה מהודרת של הסיפור הקצר בעולם החדש. מרבית הסיפורים, שנבחרו בטעם רב רואים אור לראשונה בעברית.

צל ונונה (רפאל מזרחי, הוצאת עירית טבריה, 126 עמודים). ספר שירים עדי' נים בסגנון רחל על טבריה, הכנרת ופרחים.

מלכים בעשר ודם

— וכאלה הם גם נשיאים, מצביאים, מדינאים וראשי-ממשלות. כולם מניעים כמרץ את גלגלי-ההיסטוריה וחורצים את גורלם של רבבות אנשים.

הרודן והחכם

הרודן היווני דיוניסיוס, שמשל בסי-ראקונו, חשב את עצמו גם למשורר. בי-חסד עליון, אולם לא זו היתה דעתו של הפילוסוף פילוסקנס, שמתח על יצירות שלישו, ביקורת חריפה.

מלא זעם, ציוה דיוניסיוס לחבוש את ה-פילוסוף בבית-הסוהר. כעבור זמן, כששוח-ר פילוסקנס, הוא נקרא להתייצב בפני הרודן, שקרא בפניו את שיריו החדשים. למשמע השיר הראשון, קם הפילוסוף מ-מקומו והחל ללכת.

"לאן מועדות פניך?" שאל אותו דיוני-סיוס המופתע.

השיב פילוסקנס: "לבית הסוהר, כמו ב-פעם הקודמת."

★ ★ ★

זרעותיו של ברנאדוט

ד'אן בפטיסט ברנאדוט, שהיוו מ-תוארים בספר דוירה, עלה לגדולה ב-צרפת בימי נאפוליון והגיע לדרגת מאר-שאל בצבא הקיסר. מאוחר יותר, כשנתבקש עלייד שחזיה להימשח למלך עליה, סירב ברנאדוט בכל תוקף לפשוט אי-פעם את כותנתו בנוכחות אדם זר, ויהיה זה אפילו רופאו הפרטי.

משרתיו ומקורביו תמהו לא מעט על ה-שגעון המוזר של מלכם, אך הסיבה הא-מיתית נתבררה להם רק לאחר מותו: מאז לחם ברנאדוט בצבא המהפכה בצרפת, היו חקוקות על שתי זרועותיו בכתובת-קעקע המלים: "מות למלכים!"

★ ★ ★

פרידריך ואות-ההצטיינות

פרידריך הגדול, מלך פרוסיה, הע-ניק יום אחד אות-ההצטיינות לקצין צעיר. הקצין נהנה אומנם מן הכבוד, אך ברצונו לעשות רושם על מלכו, אמר: "הוד מל-כותך, סבורני כי יגיע לי אות הצטיינות רק אחרי שאוכיח את כוחי בשדה-הקרב."

"אל תהיה שוטה", השיב פרידריך, "וענוד על חוץ את האות הזה. הרי אינני יכול לפתות עכשיו במלחמה חדשה במיוחד בשבילך."

★ ★ ★

קפדנותו של אדוארד השביעי

אדוארד השביעי, מלך בריטניה, הק-פיד מאד על כך שבני-משפחתו לא יפסיקוה באמצע דיבורו. יום אחד, בשעת ארוחת-צהריים, כשהמלך היה שקוע בשיחה עם אחד מאורחיו, ביקשה נכדתו הקטנה לומר לו משהו. המלך השתק אותה בתי-נועתיו וזעפת והמשיך בשיחתו.

רק כעבור רגעים אחדים, כשהתסיימה ה-שיחה, פנה המלך לילדה שנעצה בו כל הוד מן מבטים רגזיים, ושאל אותה: "ובכן, יקירתי, מה רצית לומר לי?"

"מאוחר מדי, סבא", השיבה הנסיכונת, "רציתי לומר לך, כי בעלה החסה שבלעת היתה תולעת."

★ ★ ★

מכתבה של וויקטוריה

מלך בריטניה ג'ורג' החמישי גילה יום אחד, בשעה שהיה עדיין תלמיד אוניברסיטת אוקספורד, כי קיצבת-החודש שלו אולה זמן רב לפני תום המועד. הוא פנה איפא בבקשת עזרה לסבתו, המלכה וויקטוריה.

דעת המלכה לא היתה נוחה כלל מן ה-בקשה. היא השיבה לנכדה במכתב ארוך, גדוש השתפלות, בו תיארה בצבעים שחור-

רים את הגורל הצפוי לנערים שאינם מסר-גלים לנהל את חייהם במסגרת קיצבתם הקבועה.

לאחר זמן קצר קיבלה המלכה וויקטוריה מכתב תשובה קצר מהמלך-לעתיד. "סבתי היקרה", כתב הנער, "בחדאי תשמחי לש-מוע כי לא אצטרך עוד להסריד אותך ב-

אידעו ברחובות העיר תאונות רבות. "המלך החליט איפוא להתגבר על מצב זה בדרך דיפלומטית. הוא חוקק חוק, האוסר על נשים צעירות מגיל 30 לנהוג בעצמן בכר-כרה.

התוצאה התאימה בדיוק לתקנתו של ה-מלך: שום גברת פאריסאית ראויה לשטה

ההיסטוריה הקטנונית-צרור עובדות

מלך אנגליה ג'ורג' הראשון לא ידע אף מלה אחת אנגלית ... אהובתו של מלך צרפת לואי ה-14, מאדאם דה-מנטאנון, הורתה לרופא שלה להקזי מדמה פעמיים בשבוע, כדי שלא תס-מיק למשמע סיפורי-הרכילות שנפוצו בחצר-המלכות ... רעמסס ה-שני, מלך מצרים, שגופתו החנוטה מוצגת לראווה עד היום במו-זיאון קאהירי, היה האיש העשיר ביותר בכל הדורות. שווי רכושו הגיע ל-50 מיליוני ל"י בערך ... תמיסטוקלס, המצביע היווני שהנחיל מפלה ניצחת לציי הפרטי בקרב סאלאמיס (שנת 480 לפני הספירה), הכיר כל אחד מ-20 אלף התושבים הגבריים של אתונה בשמו הפרטי ... את המשכורת הגבוהה ביותר בעולם בכל הדורות קיבל קיסר אוסטריה יוסף הראשון. היא הגיעה לסכום של יותר מ-22 מיליון קרונים לשנה. שהם לפי השווי כיום בערך 9 מיליון ל"י ... בנימין פראנקלין, שגרירה הראשון של ארצות-הברית בצרפת, היה גם ממציא מפותח הפה, האדם הראשון בעולם שצייר קריקטורות פוליטיות בעיתונות ואחד מטובי השחיינים בדורו ... קיסר רומא קאיוס קאלגולא לא זוג בלבד שהעניק לסוס החביב עליו, אינציגטאטוס, תואר של קונסול, אלא שגם בנה למענו שוקת של זהב, שמתוכה היה הסוס לוגם יין ... שניים מנשיאי ארצות-הברית, שהיו גם בין חותמי הכרזת העצמאות האמריקאית, נפטרו לאחר מכן ב-4 ביולי, תאריך ההכרזה ויום העצמאות האמריקאי. השניים, תומאס ג'פרסון וג'והן אדאמס נפטרו ביום אחד, בשנת 1836, בדיוק חמישים שנה לאחר התחיתה ... האפיפיור אדריאן הרביעי מכר בשעתו, בשנת 1155, את אירלנד למלך אנגליה הנרי השני, במחיר פני אחד תמורת כל בית הנמצא במ-דינה. בית-הנבחרים האירי הכיר בחוקיותה של מכירה זו והטיל על הכמורה להעניש כל אדם שלא יראה את עצמו מכור כחוק ... ישנן תעודות היסטוריות המלמדות כי מלחמת מאת השנים, בין אנגליה לצרפת, פרצה בשל זוג פיאות-לחי. לאחר שלואי השביעי מלך צרפת החליט לגלה את לחייו, הכריזה אשתו, אלינור, כי חדלה לאהוב אותו. בשעת הגירושין, נטלה אלינור את מחזות דרום-צרפת, שהביאה בשעתו למלך כנדוגיה, והעניקה אותם מאוחר יותר למלך בריטניה הנרי השני, בעלה החדש. כתוצאה מכך הוכרזה המל-חמה ... הצאר הרוסי פאבן הראשון גירש בשנת 1799 את כל משמר ראשו, שמנה 400 איש, לסיביר, רק מפני שבמעילו של אחד החיילים נמצא כפתור בלתי-פרוף. הגדוד יצא לדרך בו במקום, ללא צידה, ועיקבותיו לא נודעו ... ג'ורן קיסר כלל לא ניגן בכינור בשעת שריפת רומא. בניגוד לדיעה המקובלת, מציין ההיס-טוריון הרומאי טאציטוס, כי ג'ורן שהה בשעת השריפה בוויולה שלו באנטיום, ממלך 75 קילומטרים מרומא, ולא חזר לעיר לפני שהפכה לאפר ... מלך סיאם ראמה החמישי, שנפטר בשנת 1910, היה בעל לשלושת אלפים נשים ואב ל-134 בנים ו-236 בנות ... מלך ספרד, אלפונסו, הוכתר בהיותו בן חודש ימים בלבד ... שליט אנגליה אולבר קרומול ניתלה לאחר שהיה מת ... השולטאן התורכי מוראד החמישי שקיבל בירושה, יחד עם הכתר, 240 נשים, החליט להיפטר מהן בדרך פשוטה: כל אחת מן הנשים נקשרה בתוך שק והוטלה למימי ים-ההיש.

★ ★ ★

לואי החמש-עשרה והגברות

בתקופתו של לואי ה-15, פשט מנהג חדש: הגברות נהגו בעצמן את מרכבותיהן. ומאחר שהנשים נהגו אז ב-כירכות כפי שהן נוהגות היום במכוניות,

★ ★ ★

שפם, השקפות וצירציל

במסיבת קוקטייל ניגשה פעם גברת מכובדת אל סיר וינסטון צירציל ה-צעיר, ראש ממשלת בריטניה לשעבר, ואמ-רה לו: "מר צירציל, יש בך שני דברים

שאינם מוצאים חן בעיני. הלוא הם הש-קפותיך ושפמך."

"אל דאגה, גברתי", השיב המדינאי המב-ריק, "הנני להבטיח לך כי לעולם לא תבואי במגע עם אף אחד מהם."

★ ★ ★

איגרתו של הנרי השמיני

הנרי השמיני, מלך בריטניה, שמעז לצאת למלחמה נגד צרפת, החליט ל-שגר קודם כל למלך פרנסוא הראשון איגרת אזהרה חריפה ביותר, אותה התכוון לשלוח בידי אחד מאנשי החצר.

"הוד מלכותי", אמר השליח המיועד לא-חר שנודע לו תוכן האיגרת, "חוששני ש-מלך צרפת, לאחר שיקרא את האיגרת, יצווה לכרות את ראשי מעלי."

"ניסה נא!", זעק הנרי השמיני, שהיה מפורסם בחוס-מזגו. "אני אכרות את רא-שיהם של כל הצרפתים החיים באנגליה!" "טוב מאד, הוד מלכותך", השיב השליח בחיוך מריי, "אני מפתח רק כי אף אחד מהראשים האלה לא יתאים בדיוק לצווארי."

★ ★ ★

שתקנותו של קולדיג

נשיא ארצות-הברית, קאלווין קר-לידג, התפרסם בשעתו כשתקן מופלג. ביום א' אחד, בשוכו מן התפילה בכנסייה, שאלה אותו אשתו:

"האם דרשתו של הכומר היתה טובה?" קולדיג ניצע בראשו לאות הן. "על מה הוא דיבר?" "על החטא", ענה קולדיג. "גו, ומה אמר?" "הוא גנב."

★ ★ ★

החשמן רישלייה נאשתו

החשמן רישלייה, שליטה האמיתי של צרפת בימי המלך לואי השלושה-עשר, היה מפורסם בדורו כציניקן גמור. יום אחד, כשנכנס במפתיע לביתו, תפס את פילגשו בחזרה-מיטות, בחברתו של המסור-נה על אורזותיו.

"תארי לעצמך, גברתי", אמר חשמן קר-הרוח לפילגשו, באיזה מצב בלתי-נעים היית עלולה להימצא כרגע, אילו נכנס לחדר מישהו אחר במקומי."

★ ★ ★

פרוטקציה נוסח לינקולן

גברת אחת באה אל נשיא ארצות-הברית אברהם לינקולן בדרישה להע-ניק לבנה תואר של רב-אלוף. "אני דורשת זאת", אמרה הגברת לנשיא, "לא כחסד אלא כזכות. סבא שלי נלחם בלקסינגטון. דודי היה האיש היחיד שלא נמלט משדה-הקרב בבאלדנסבורג. אבי השתתף בקרב ניו-אור-ליאנס ובעלי נפל בשדה-הקרב במונטטריי."

"גברתי", השיב הנשיא, "אני רואה כי משפחתך עשתה כבר הרבה מאד למען המולדת. עכשיו הגיע הזמן לתת הזדמנות למישהו אחר."

★ ★ ★

קבלת-הפנים של הנרי החמישי

הנרי החמישי, מלך צרפת, עבר יום אחד בעיירה קטנה בפרובינציה. כל אנשי העיירה נאספו בכיכר השוק על מנת לקבל את פניו וזקן-הכפר קם לברך את המלך.

ברם, בו ברגע שפתח הנואם את פיו, התפרץ חמור שהיה קשור לעמוד בכיכר בענייה צודמת-אוזן. פנה המלך לעבר הח-מור ואמר: "גברתי, דברו נא אחד אחד בבקשה!"